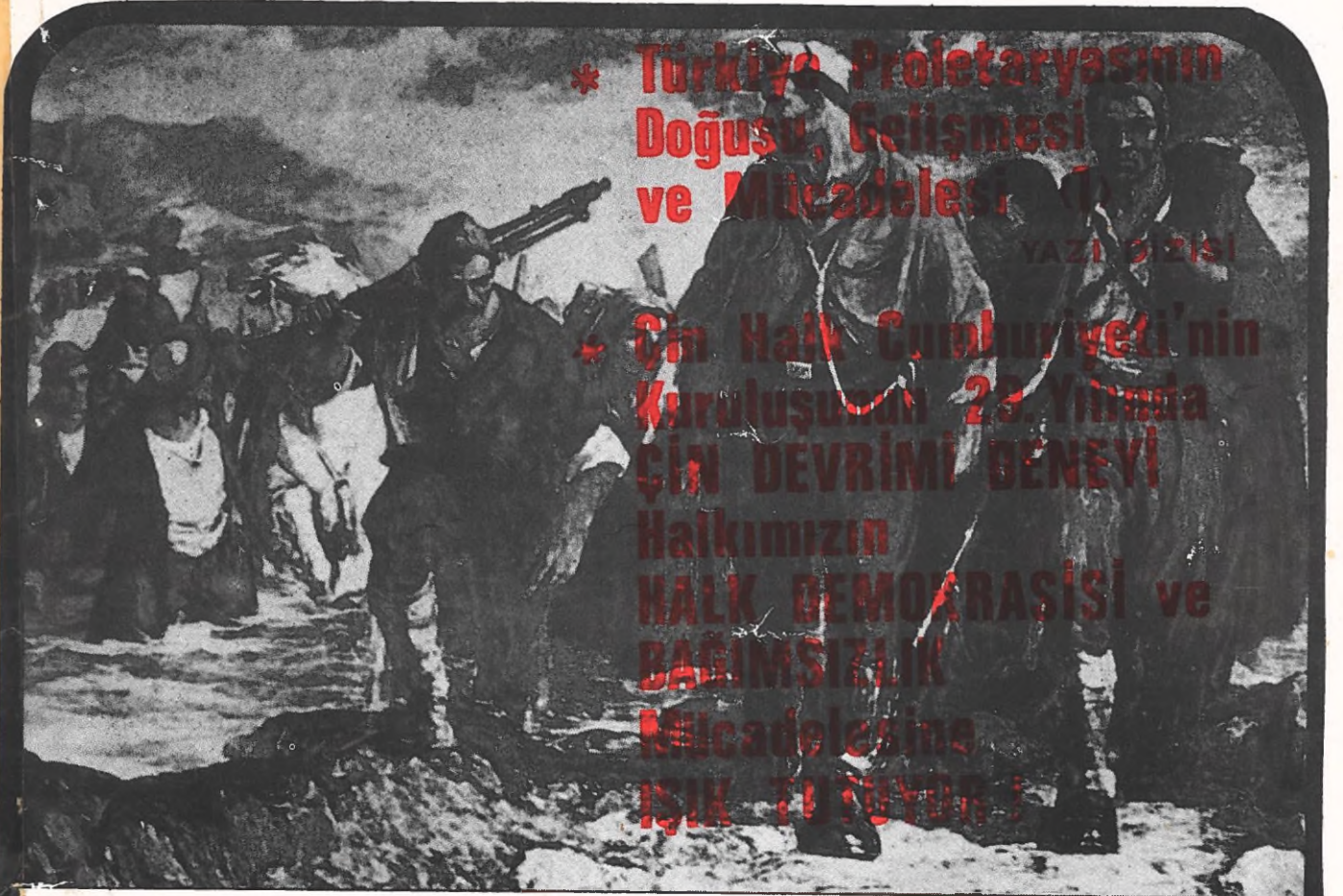

PARTIZAN

Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar, birleşin!

* Türkiye Proletaryasının
Doğuşu, Gelişmesi
ve Mücadelesi

* Çin Halk Cumhuriyeti'nin
Kuruluşunun 29. Yılına
ÇİN DEVRİMİ DENEYİ
Halkımızın
HALK DEMOKRASİSİ ve
BAĞIMSIZLIK
Mücadelesine
IŞIK TUTULMASI

**HALKIMIZIN
TEK KURTULUŞ YOLU
HALK SAVAŞI YOLUDUR!**

kasım 1978

www.partizanarsiv.net

3

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- 1 HALKIMIZIN TEK KURTULUŞ YOLU
HALK SAVAŞI YOLUDUR!
- 38 ÇİN DEVRİMİ DENEYİ, HALKIMIZIN HALK
DEMOKRASİSİ VE BAĞIMSIZLIK
MÜCADELESİNE IŞIK TUTUYOR!
- 46 TÜRKİYE PROLETARYASININ DOĞUŞU,
GELİŞMESİ VE MÜCADELESİ
- 56 KUDSİYE BOZOKLAR İÇİN YARDIM
KAMPANYASINA KATILALIM!

AYLIK DERGİ

- Sahibi : İsmet Tosun
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : İrfan Aşık
- Yönetim Yeri : Gençtürk Cad., Cengiz Han, No: 11/10 Laleli - İSTANBUL
- Yönetim Yeri : P.K. 648, Aksaray - İSTANBUL
- Baskı : Osmanlı Matbaası
- Abone Şartları : Yıllık: 120, Altı aylık: 60 TL. (Yurt dışı: iki katı)
- İlan Şartları : Tam sayfa: 1000 TL., Yarım sayfa: 500 TL., Çeyrek Sayfa: 250 TL.
- Genel Dağıtım : Ülke Dağıtım (ÜL-DA), Cağaloğlu Meydanı, Bey Han No: 29/303
İSTANBUL

Halkımızın Tek Kurtuluş Yolu Halk Savaşı Yoludur!

— I —

Türkiye gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülke lerde işçi sınıfı ve onun önderliğinde çeşitli milliyetlerden halkımızı kurtuluşa götürecektir? Proletarya ve halkımız hangi yolu takip ederek kendi öz iktidarı olan Demokratik Halk İktidarı'nı kuracak; başarısını sosyalizm ve sınıfsız toplum uğruna mücadelesiyle pekiştirecektir?

PARTİZAN'ın bu sayısında işte Türkiye devriminin can alıcı sorunlarından birisi olan bu konu ele alınıyor.

Bu konunun içinde bulunduğumuz dönemde özellikle ve öncelikle ele alınmasının belirli bir amacı var. Bugün yurtsever-devrimci saflarda belirli bir etkinliği olan ve kendisini «Marksist-Leninist», «proleter devrimci» vb. olarak tanıtan oportünizm, artık tarihsel özelliği olan belirsizlik ve muğlaklık perdesini aralamak zorunda kalmaktadır. Oportünizm artık Marksizm-Leninizm'e cepheden saldırarak yolunu seçmiştir. Çünkü sınıf mücadelesi onları kesin olarak sınıfsal özlerini ortaya çıkartmaya; devrimimizin tayin edici sorunlarında kesin tavır koymaya zorlamaktadır.

Kendisine «proleter devrimci» sıfatını yakıştıranların kesin görüşlerini ortaya koymaktan özellikle kaçındıkları bir konu, devrimin yolu konusudur. Bunun iki nedeni var: Birincisi, devrimin yolu meselesi ancak ve ancak toplumun sosyo-ekonomik yapısı ve devrimin niteliği, doğru ve net bir şekilde kavranabilirse cevaplandırılabilir bir meseledir. Sosyo-ekonomik yapı konusundaki muğlaklık kaçınılmaz olarak devrimin niteliği, devrimin güçleri, araçları ve yolu sorunlarındaki muğlaklığı ve kaypaklığı doğuracaktır. Yukarıda belirttiğimiz gibi oportünizmin en belirgin özelliği, rüzgarın esiş yönüne doğru eğilmesi, kaypak ve muğlak olmasıdır. İşte oportünizmin bu özelliği, sosyo-ekonomik yapı tahlilinde başlamakta, devrimin yolu sorunundaysa doruğuna ulaşmaktadır.

Oportünizmin devrimin yolu konusunda özellikle muğlak davranmasının, bu sorunu geçiştirmesinin ikinci nedeniyse; bu konunun kitleler tarafından daha kolaylıkla kavranabilecek bir mesele olması, ve bu konuda konulacak anti-Marksist-Leninist tavrın çok daha kolaylıkla oportünizmin sınıfsal özünü ortaya çıkaracağı gerçeğidir. Oportünizm, kendisini teşhir edecek meseleden, vebadan kaçarcasına uzak duruyor!

Gerçekte onların işçi sınıfı önderliğinde yürütülecek devrim diye bir meseleleri yoktur. Onlar için asıl mesele sahte kampanyaların ardı ardına sürdürülmesi, başka çarenin kalmadığı yerde sözde özeleştirilerle çizgi değiştirme ve böylelikle okuyucu kesimlerinin boş vaatlerle oyalanmasıdır.

Bugün ağırlık merkezi sağda mevzilenmiş olan küçük-burjuva oportünizmi, Marksist-Leninist öğretinin Proletarya Partisi, Halkın Birleşik Cephesi, Halk Ordusu gibi en temel konularını tahrif etti; bu temelde kampanyalar açarak, tekkelerini ayakta tutmaya çalıştı. Sağ oportünizmin başını çeken ve geçen yıllarda «Proleter Devrimcilerinin Birliği» (PDB) şiarıyla ortaya çıkan (HK,HB ve HY'dan oluşan) üçlü oportünist blok bunun en başta gelen örneğidir. Bugün bu «PDB» bloğu dağılmış olmakla birlikte tek dakikası bile devrimimiz açısından büyük bir kayıp olan bir süre devrim uğruna her türlü fedakarlığa hazır devrimcileri; «Proletarya Partisini ve Halk Cephesini eylem birliği içinde kuracağız» kampanyasıyla aldattılar ve enerjilerini çarçur ettiler. Bu «Ağustos Blok'u» pratikte iflas edince, sahtekarca ağız değiştirdiler: Birbirlerini oportünistlikle suçlamaya ve devrimin temel silahlarını (şimdilik proletarya partisini) kendi başlarına inşa edeceklerini ilan etmeye başladılar. Yaklaşık bir yıldır da bu şiarla devrimci enerjiyi harcama suçunu işlemektedirler.

Bugünse «PDB» bloğunun ileri geleni Halkın

Halkımızın Tek Kurtuluş Yolu Halk Savaşı Yoludur !

Kurtuluşu siyaseti, «teorik organ» olan Parti Bayrağı'nda yeni bir kampanya açtı. PB, 7. ve 8. sayılarında, Marksizm-Leninizm'i ve onun Türkiye devriminin sorunlarına doğru uygulanışını içeren İbrahim Kaypakkaya'nın görüşlerine hayasızca saldırmaktadır. PB, İbrahim Kaypakkaya'ya saldırarak Marksizm-Leninizm'e ve Marksist-Leninist harekete saldırmaktadır. Herhalde bu saldırı harekâtı da, onların «ilkeli» «proletarya partisini inşa» mücadelelerinin bir parçası olsa gerektir!

Marksizm-Leninizme ve Marksist-Leninist harekete karşı açılan bu haçlı seferi, hangi konuyu kavrayarak başladı. *Tabii ki, Silahlı mücadele!!!*

Sağ oportünizm bir bütün olarak, sınıf tabiatları gereğince, kendi geçmişlerindeki «sol» oportünizmi «Marksist-Leninist tarzda aşma» yaftası altında yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde esas mücadele biçiminin silahlı mücadele olduğu gerçeğine, bu Marksist-Leninist teze, saldırmaktadır. Kuşkusuz geçmişte bu saldırının en tecrübeli ve en eski şampiyonu PDA revizyonizmi olmuştur. PDA bürokratları da Marksist-Leninist hareketin Türkiye'de gelişmesine engel olmak amacıyla, onu «bireysel terörizm»le suçlamışlar, Uzun Süreli Halk Savaşı teorisini sinsice, eski çağ bezirganlarının oyunlarıyla reddetmişlerdi.

Şimdi de PB' Türkiye Devriminin Demokratik Halk Devrimi aşamasındaki stratejisi hakkında utangaç ve sahtekarca bir «Halk Savaşı» dil-ucudeğincesinden başka tek bir laf etmeden, Marksist-Leninist hareketin bu konudaki görüşlerini ve tesbitlerini tahrif ederek saldırıyor. Hem de kaba, beceriksiz ve yüzsüz tahrifatlarla!

Marksizm-Leninizmi ve onun Türkiye somutuna doğru uygulanışını kararlılıkla savunan PARTİZAN, gelecek sayılarında bu önceden yenilgiye mahkum haçlı seferine gerekli cevabı verecektir. Ama oportünizmin kötü talihine bakın ki, PARTİZAN Sayı-3 için daha bu saldırı başlamadan önce planlanan başyazı (Halkımızın Tek Kurtuluş Yolu HALK SAVAŞI Yoludur), tam da bu tahrifatları yerle bir edici bir nitelik taşımaktadır. Dolayısıyla bu sayımızın planını değiştirmeye gerek görmedik. Bu yazı, genel olarak sağ oportünizme gerekli olan ideolojik-siyasi darbeyi indir-

mektedir. 4. sayımızdan itibaren de, PB'nin 7 ve 8'inci sayılarında somutlaşan saldırıları ele alacağız.

Bu böyle olmakla birlikte; pasifizmin bu saldırısının özünün şimdiden daha iyi kavranması için bir örnek üzerinde durmak istiyoruz. Bu, İbrahim Kaypakkaya'nın yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde silahlı mücadeleyi kavrayışını içerdiği için, yazımızın konusuyla doğrudan ilgilidir.

PB, İbrahim Kaypakkaya'yı ve onun önderliğini yaptığı Marksist-Leninist Hareketi küçük-burjuva maceracıları olarak nitelendiriyor. Bunu «kanıtlayabilmek» için de, İbrahim Kaypakkaya'nın devrimin yolu olarak «bir avuç seçkin aydının girişeceği» çete savaşlarını gördüğünü iddia ediyor. İbrahim Kaypakkaya'nın, silahlı mücadelenin bir biçimi ve parçası olan silahlı ayaklanmalarla, diğer bir parçası ve biçimi olan gerilla savaşını karşı karşıya getirdiğini; sonra da silahlı ayaklanma biçimini revizyonizm olarak niteleyip reddettiğini ileri sürüyor. PB, İbrahim Kaypakkaya'nın gerilla savaşı dışında her türlü mücadeleyi reddettiği yalanını savunup, «aslında bu düşüncesini ve her söylediğini kırlardaki bireysel terörizme göre formüle etmiştir» (PB, No. 8, S. 65) diyor...

Ama ne var ki, PB'nin bu iftiraları havada kalmaktadır. PB bu saldırılarını temellendirememektedir. PB sayfalar dolusu tahrifat ve karalama yazısında, İbrahim Kaypakkaya'dan bir-iki cümle dışında, (o da bütününden kopartılmış olarak) alıntı yapmamış, kanıt göstermemiştir. Çünkü yapamaz, gösteremez! Çünkü İbrahim Kaypakkaya'nın yazılarında, ona maledilmeye çalışılan şeylerin hiçbirisi söylenmemiştir!

PB kendi pasifizmini meşru gösterebilmek amacıyla, İbrahim Kaypakkaya'nın söylediklerini tersyüz etmiş; onun hiçbir zaman savunmadığı görüşleri ona maletmeye çalışmıştır. Şu söylenelere bakın:

«O [yani İK-P'n], uzun süreli halk savaşıyla her türlü silahlı ayaklanmayı karşı karşıya getirmek için özel çaba harcıyor.» (PB-8, S. 60) (abç).

«Sanki uzun süreli halk savaşı, silahlı ayaklanma ve silahlı mücadele biçimlerini birlikte kapsamaz ya da kapsamaması gerekmezmiş gibi meseleye yaklaşmıştır» (S. 62).

«Başka bir deyişle, kitlelerin silahlı ayaklanmaları, gerilla savaşının ve silahlı mücadelenin önünde engel teşkil etmek bir yana, onu geliştiren olumlu bir mücadele biçimidir. Ve düzenli kızıl ordular, genellikle ve esas olarak kitlelerin silahlı ayaklanmasıyla oluşmaktadır; bu ortamda gerilla savaşı buna katkıda bulunmaktadır. Oysa İK'ya göre bir grup seçkin aydının «gerilla savaşı» sayesinde düzenli ordular oluşabilmekte». (S. 61). (abç).

«Gerilla savaşı ile silahlı ayaklanma arasındaki ilişkinin ters ve yanlış ele alınmasının bir nedeni de gerilla savaşının kitlesel mücadele sonucunda ortaya çıkan bireysel terör hareketleri olduğunun görülmemesidir... bu savaş biçiminin esasını bireysel terör teşkil eder. Ama bunun kitlesel mücadele ile olan ilişkisini gözden saklayarak, bunun kitlesel mücadele sonucu doğan eylem biçimleri olduğu gözardı edildi mi, kolayca, kitlesel mücadelenin karşısına çıkarılabilir; Kİ İK'nin yaptığı da budur. Ve kitlesel mücadele biçimi olması zorunlu olan silahlı ayaklanmanın karşısına çıkarılıyor» (S. 62) (abç).

Şimdi bu yavuz hırsızlığı, İK'nın söyledikleriyle karşılaştırarak sergileyelim. İK, o günün sağ oportünizminin baş temsilcisi PDA'nın saldırılarını şöyle cevaplıyordu:

«Özetlersek, biz, silahlı mücadele ile diğer mücadele biçimleri arasındaki ilişkide, silahlı mücadelenin esas, diğer mücadele biçimlerinin tali olması gerektiğini savunuyoruz. Revizyonist klik ise bunu sözde kabul eder görünüyor. Fakat bizi diğer mücadele biçimlerini reddetmekle itham ediyor. Böylece gerçekte silahlı mücadele fikrine saldırıyor.» (abç) (İK, Bütün Yazılar; S. 287).

«Şafak revizyonistleri... Gerçekte gerilla savaşının gereğine ve önemine hiçbir zaman inanmamışlardır... Marksist-Leninistler ne ebedi olarak, ne de geçici olarak, hiçbir mücadele biçimini reddetmezler. Sadece esas mücadele biçimleriyle tali olanları birbirinden ayırırlar; tali olanı, esas olana bağımlı kalırlar. Biz bugün, silahlı mücadele içinde esas mücadele biçimi olarak gerilla savaşını görüyoruz. Gerilla savaşı, zayıf bir gücün kendinden üstün bir düşmana karşı mücadele biçimidir. Aynı zamanda köylü gerilla savaşı, köylülerin sınıf mücadelesinin tabii sonucu ve en yüksek şeklidir. Köylü gerilla savaşı, yürütüldüğü bölgede, köylüleri ayaklanmaya hazırlamanın da bir vasıtasıdır. Ve en önemli vasıtalarından biridir. Gerilla savaşıyla nihai zafer kazanılmaz. Gerilla davası düşmanı yıpratır, moralini bozar. Düşmana nihai darbeyi düzenli ordu indirecektir. Gerilla savaşı aynı zamanda düzenli orduya geçiş vasıtasıdır. Köylü isyanları, düzenli ordunun henüz doğmadığı ve

doğması için de şartların elverişli olmadığı durumlarda, gerilla savaşına dönüştürülmeli; isyan eden köylüler, gerilla birlikleri içinde örgütlenmelidir. Düzenli ordu doğmuşsa veya doğması için şartlar elverişliyse, isyan eden köylüler düzenli birlikler halinde örgütlenebilir. Ülkenin bazı bölgelerinde düzenli ordular kurulduktan sonra da, elbette gerilla savaşı devam edecektir. Ama artık gerilla savaşı asıl mücadele biçimi olmaktan çıkacaktır.

Düzenli ordu teşkil edilinceye kadar silahlı köylü mücadelesinin biçimi esas olarak gerilla savaşı olacaktır. Diğer bütün biçimleri buna tabi olacaktır. Düzenli ordu nisbeten uzun bir mücadele sonunda, gerilla birliklerinin adım adım düzenli birliklere dönüşmesi sonucunda kurulacaktır. Revizyonist klik belirsiz bir gelecekte, bütün ülke çapında örgütlendikten, kitlelere kumanda eder hale geldikten ve bozkırı kuruttuktan sonra (!) hem düzenli orduyu, hem de buna bağlı olarak kızıl siyasi iktidarı bir çırpıda kuruvereceğini hayal ediyor.» (abç) (S. 289-290).

İşte PB'nin İK'yı eleştirisi bu türden iftira ve tahrifatlar temelinde yükselmiştir.

PB'de tıpkı 1971'de PDA revizyonizminin yaptığı gibi, Marksist-Leninistlerin hiçbir zaman söylemediklerini onlara maletmekte, sonra da kendi yakıştırmalarına Don-Kişot'vari saldırılarla kendi revizyonizm-troçkizm kırmaları tezlerini temize çıkartmaya çalışmaktadır.

PB'de tıpkı PDA şeflerinin geçmişte yaptıkları gibi sahtekarca uzun süreli halk savaşını kabul eder gibi görünüp, ona en azgın biçimde saldırılmaktadır.

PB şefleri de tıpkı PDA bürokratları gibi İK'nın sözlerini kullanarak İK'yı «eleştirmeye» kalkıyor. Bugüne kadar da İK'nın sistemleştirdiği Marksist-Leninist tezleri sahtekarca kopya edip, kendi düşünceleriymiş gibi göstererek, tabanındaki dürüst devrimcileri tekkelerinde tutmaya çalıştılar. Şimdi de, ancak kötü bir kopyacılığı yaptıkları İK'nın çizgisini tersyüz edip, bu hayali çizgiye saldırarak, tabanlarındaki unsurların Marksist-Leninizme yönelmelerini önlemeye çalışıyorlar. Ama kaldırmaya yeltendikleri bu ağır taş kendi ayaklarına düşüp kıracaktır. PB'nin bu saldırıları, onun iflas edişinin habercisidir.

Bugün Aydınlık, milli burjuvazinin revizyonist temsilcileri olmaktan çıkıp, karşı-devrim saflarında yerini almıştır. Ve gene bugün, onun boşalttığı

siyasi mevziyi üçlü oportünist blok doldurma yolundadır. Uzun süredir üçlü blokun bir yandan İK'ya sahtekarca sahip çıkıp, diğer yandan onu küçük-burjuva derekesine indirerek yürüttüğü saldırı, nihayet PB eliyle en sistemli halini aldı. Ve böylece PB, 1970 başlarında Marksist-Leninist harekete karşı revizyonist saldırıyı yürüten PDA'nın görevini devraldı. Gelecek sayılarımızda en açık biçimiyle göztereceğimiz gibi: PB'nin İK'ya ve Marksizm—Leninizme yönelttiği saldırılar, PDA'nın 1970'lerde açtığı haçlı seferiyle 1978 PB'sinin söyledikleri neredeyse kelimesi kelimesine birbirini tutmaktadır. İşte tam da bu nedenle, yukardaki örnekte de görüldüğü gibi, İK'nın başını çektiği Marksist-Leninist hareketin geçmişte PDA revizyonizmine karşı verdiği mücadelenin bizzat kendisi, bu yeni PDA ağzını tam olarak mahkum etmektedir.

İşte, bu sayımızda ele aldığımız Halk Savaşı konulu yazı, genel olarak sağ oportünizmin, devrimin yolu konusundaki anti-Marksist-Leninist tutumunu mahkum etmeye; özel olarak da PB'nin Marksist-Leninist Hareket hakkındaki iftiralarını yerle bir etmeye hizmet edici bir nitelik taşımaktadır.

— II —

Devrimimizin neden ancak halk savaşı yoluyla başarılabileceğini daha iyi kavramak için, genel olarak savaş ve halk savaşları konularının ne olduğunu kısaca belirterek incelememize başlayalım.

SAVAŞ NEDİR?

Bu konudaki en kısa ve özlü tanımı ilk defa Clausewitz yapmış ve bütün büyük devrimci ustalar bu savaş tanımından hareket etmişlerdir.

Clausewitz'e göre, «savaş politikanın başka araçlarla (yani şiddet araçlarıyla) devamıdır»(1)

Mao Zedung'da savaşı şöyle tanımlıyor: «Savaş, sınıflar, uluslar, devletler ya da politik gruplar arasındaki çelişkiler belli bir aşamaya geldiği zaman bu çelişkilerin çözülmesi için girişilen en yüksek mücadele biçimidir»(2).

(1) V.I. Lenin, *Sosyalizm ve Savaş*, s. 15

(2) Mao Zedung, *Askeri Yazılar*, s. 99.

Savaşlar bu temel yasa gereği, tarihte ve günümüzde insanların boğazlanmaları şeklinde var olmuş ve hala devam etmektedir.

Sınıfların ortaya çıkma aşaması olan ilkel komünal toplumdaki köleci topluma geçiş ile birlikte köleler ve köle sahipleri; ve sömürülen geniş kölelerin üzerinde köle sahiplerinin baskı aracı olan devlet de ortaya çıktı.

İşte tarihteki ilk savaşlarda böylece, başlangıçta komünal toplumlarda «zorbalığın önünü almak, ya da daralan bir toprağı genişletmek için yapılan savaş» olmaktan çıkarak doğrudan doğruya yağma ve mülk edinmek için savaşlar halini aldı. Engels'in deyimiyle savaş, «sürekli bir sanayi kolu durumuna» geldi ve hala da devam etmektedir.

Tarihteki bütün savaşlar istisnasız sınıf savaşları (ilkel komünal toplum hariç), ya da daha doğrusu tarih, sınıf savaşlarının kendisidir.

Marksist-Leninistlere göre tarihte hangi görünüm altında çıkarsa çıksın tüm savaşlar özünde sınıf savaşları olarak ikiye ayrılırlar: Haklı savaşlar; haksız, yağmacı savaşlar.

İnsanlığı ileri götüren bütün haklı savaşlar gibi halkımızın Demokratik Halk Devrimi'ni başarması için yürüteceği Halk Savaşı da tamamen meşru, ilerici ve haklı bir savaştır. Bu savaşta tıpkı, ezilen sınıfların ezenlere karşı tarihte yürüttüğü savaşlar gibi; mutlakiyet ve feodalizmi deviren, yabancı boyunduruğa ve zulme karşı verilen savaşlar gibi haklı ve ilerici bir savaştır. Bu savaş proleter dünya devriminin gelişip güçlenmesine hizmet eden bir savaştır.

Marksist-Leninist'ler savaşların bu farklı niteliğini kesin olarak gözden kaçırmaz, daima haklı savaşların yanında, haksız ve gerici savaşların karşısında yer alırlar. Marksist-Leninistler için kimin önce ya da sonra saldırdığı; kimin saldırı halinde kimin savunma durumunda olduğu tayin edici değildir. Savaşların niteliğini belirleyen kıstas saldırı ya da savunma durumunda olmakla açıklanamaz.

Marksist-Leninist'ler için tek kıstas sınıf kıstasıdır. Savaşı başlatan ya da savunma durumunda olan kimdir? Hangi sınıf ya da sınıflardır? Ezen sömürülen sınıflar mı, ezilen, sömürülen sınıf

lar mı? İşte savaşların niteliği bu şekilde tayin ediliyor.

Bugün içinde yaşadığımız emperyalizm ve proleter devrimleri çağında devrim cephesi ile karşı-devrim cephesi arasında devam eden savaşlar içerisinde proleter dünya devrimi sürecini ilerleten güçleri oluşturan bütün savaşlar haklı ve ilerici savaşlardır. Bu sürecin gelişmesine engel olan bütün savaşlar haksız savaşlardır.

Her türlü savaşları aynı kaba koymak, gerçekte haksız; yağmacı savaşların yanında yer almak demektir. Böyle bir anlayışı savunanlar daima karşı-devrimci safta yerlerini almışlardır.

SBKP(B) yönetimini ele geçiren Kruşçev karşı-devrimcisi bu en temel Marksist-Leninist ilkeleri reddetmiş; her türlü savaşa karşı olmak adı altında yarı-sömürge ülke halklarının emperyalizme, komprador kapitalizme ve feodalizme karşı haklı ve ilerici savaşlarına dünya savaşına yol açar gerekçesiyle karşı çıkmıştı. Onun yerine «barışçıl yollardan sosyalizme geçiş» ve «kapitalist olmayan kalkınma yolu» gibi modern revizyonist tezleri piyasaya sürmüştü.

Bugün de aynı şekilde, bu modern revizyonist karşı-devrimci tezlerin yeni bir şekilden başka bir şey olmayan «Yeni İktisadi Düzen Mücadelesi» hem sömürge, yarı-sömürge ülke halklarının Demokratik Halk Devrimi mücadelesini reddetmekte ve hemde «ikinci dünya» adı verilen emperyalist devletlerin tekelci burjuvazisine karşı proletaryanın devrim mücadelesinin karşısına geçmektedir.

Biz asla her türlü savaşa karşı değiliz. Çağımızda feodalizme, komprador kapitalizmine ve emperyalizme karşı yürütülen tüm devrimci savaşların en kararlı destekçisiyiz.

Marksist-Leninistler ulusal kurtuluş hareketlerini, proletarya önderliğindeki ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinin ve gerici yönü reddedilmesi gereken ulusal hareketlerin kararlı bir dostudur.

Çünkü, başta iki en büyük emperyalist devlet olmak üzere tüm emperyalistlere, komprador burjuvazi ve toprak ağalarının faşist diktatörlüklerine, milli zulüme ve feodalizme karşı yürütülen savaşlar tamamen haklı ve gereklidir.

Biz bütün bu haklı savaşları destekliyoruz; çünkü biz, savaşların nihai olarak ortadan kalk-

masını istiyoruz. Proleter dünya devrimi sürecini ilerleten bu savaşların başarı kazanması, proleter dünya devriminin zaferi ve nihayet sınıfların ortadan kalkmasıyla her tür savaş da ortadan kalkacaktır. «İnsan toplumu sınıfların ve devletlerin yok olduğu noktaya gelince, ne haklı ne de haksız, ne devrimci ne de karşı-devrimci savaş olacaktır. Artık insanlık için sürekli barış çağı başlayacaktır.»(3)

İşte bu yüzden Marksist-Leninist'ler daima haksız savaşlara haklı savaşlarla cevap verilmesini istemişler; sadece haksız savaşları değil, bir bütün olarak savaşların ortadan kaldırılması yolunun haklı savaşlara hız vermek olduğunu savunmuşlardır.

— III —

HALK SAVAŞI NEDİR?

Tarihte büyük halk yığınlarının kendi ekonomik ve siyasi istekleriyle gönüllü bir şekilde katıldığı haklı savaşlar, kelimenin geniş anlamında, halk savaşlarıdır. Halk yığınlarının katıldığı bu savaşlar, ister bağımsızlık ya da vatanın savunulması için olsun; ya da isterse içteki sömürücü sınıflara veya her ikisine birden karşı olsun bütün bunlar *halkçı nitelikte ayaklanma ve savaşlardır*. Bu bakımdan ve bu anlamda da bu savaşlar halk savaşlarıdır. Halk yığınlarının katıldığı bu haklı savaşlar yani halk savaşları, halk sınıflarının önderliğinde olabileceği gibi başka sınıfların, mesele feodallerin veya burjuvazinin önderliğinde de olabilir.

Kelimenin geniş anlamında, işçi sınıfı dışındaki halk sınıflarının birinin önderliğinde yürütülen halk savaşları haklı, meşru, ilerici ve fakat bunlar insanlığı baskı ve sömürünün pençesinden kurtararak sosyalizm ve sınıfsız toplum hedefine yöneltecek savaşlar değildir. Bu tür savaşlar eninde sonunda emperyalizme karşı teslimiyet gösterecek ve karşı-devrimci dünyanın bir parçası haline gelecek olan savaşlardır.

Vo Nguyen Giap genel olarak «halk savaşları» konusunda şöyle demektedir:

(3) Mao Zedung, Askeri Yazılar, s. 103

«Marksizm-Leninizmin kurucuları halk savaşı- na çok önceleri değinmişlerdir. 1973 burjuva devrimi sırasında F. Engels Fransız halkının mücadelesini gerçekten iyi tanımladı ve onu 'kitlelerin ayaklanması, tüm halkın ayaklanması', 'halk savaşı' diye adlandırdı. Ayrıca XIX. yüzyıldaki İngiliz sömürgecilerine karşı Çin halkının mücadelesini 'Çin ulusunu korumak için bir Halk Savaşı' ve bu savaşı 'gerçek bir halk savaşı olarak' niteledi.» (4) (A. çizen Giap)

Görüldüğü gibi bunlar içinde yaşadığımız çağın karakteristik savaşları değildir ve esas olarak emperyalizm ve proleter devrimleri çağından öncesine ait savaşlardır.

Günümüzde karakteristik olan ve halk savaşı- na gerçek anlamını veren savaşlar ise proletarya önderliğindeki, onun önderlik ettiği haklı, ilerici, devrimci savaşlardır. İşçi sınıfı önderliğindeki bu Halk Savaşları tabiat ve niteliği itibariyle diğerlerinden ayrılırlar.

Yine Giap şöyle söylüyor:

«Halkımızın tarihinde, feodal sınıfın yönetiminde yabancı saldırılara karşı halk savaşları olduğu gibi, çökmekte olan feodallere ve yabancı saldırganlara karşı aynı anda yönetilen Tay-San'ların devrimci köylü hareketlerinden doğan halk savaşı da vardır. Günümüzde ise, halk savaşı işçi sınıfı tarafından örgütlenir.» (A. ç. PARTİZAN)

«Eski çağlardaki bütün bu halk savaşları ve ayaklanmaları, amaçları, yönetici ve itici güçleri açısından tarihsel sınırlamalar içindeydiler. İşçi sınıfı öncülüğünde şimdi yürüttüğümüz halk savaşı ise, yeni çağın şartlarında daha geniş bir anlam ve muhtevayla 'halk için', 'halk tarafından' yapılan bir savaştır.» (5) (A. çizen Giap)

Bu apaçık gerçek çeşitli oportünistler tarafından sınıf karakterlerine uygun olarak çarpıtılmakta; gerçekte Halk Savaşını reddetmelerinin bir gerekçesi olarak «halk savaşı halkın verdiği savaştır» yöllü sınıf karakterlerine uygun cevaplar vermektedirler.

Bunlardan Halkın Birliği başından beri toplu ayaklanma ile iktidarın ele geçirileceği troçkist tezine Halk Savaşı etiketi yapıştırarak yüzünü gizlemeye çalışıyordu. Şimdi onun başını çektiği kervana Halkın Kurtuluşu da katıldı.

(4) V.N. Giap, Vietnam Ulusa: Kurtuluş Savaşı, s. 29

Halkın Kurtuluşu gazetesi de ülkemizi «geri kapitalist» olarak nitelerken açıkça toplu ayaklanma fikrini savunuyor; özünde var olan küçük burjuva maceracılığı görünürde sağ olan tezinin içinde gizlenilmeye başlıyordu. Halkın Kurtuluşu şimdi «özleştirir» ile «bütünlüklü çizgiye» erişmiş olmasına rağmen yine bazı «parçalarda» hata yapıyor.

Şimdi ülkeyi yarı-feodal tespit eden Halkın Kurtuluşunun «halk savaşı» sloganı toplu ayaklanma fikri ile yanıp tutuşan maceracı özünü kapatmaya çalışan bir kılıftan başka bir şey değildir. Ve bu yüzden bu oportünistlerin dillerine doladıkları «halk savaşı» şiarı devrim isteyen kitleleri aldatabilmenin bir aracı; «bütünlüklü çizgileri»nin üzerine yapıştırılmış iğreti bir yamadır.

Revizyonist-troçkist çizgilere Marksizm-Leninizm cilası çekmek oportünist tekkeleri kaçınılmaz sonlarından kurtaramaz. Sınıf mücadelesinin şiddetli ateşi gerçekleri çok çabuk ortaya çıkarılmaktadır. Şimdiye kadar çeşitli revizyonist, modern revizyonist ve troçkist tezleri büyük şaşaalarla «Marksizm-Leninizm» diye piyasaya süren ve iyice köşeye sıkışmaya kadar hala bu peşpaye tezleri «Marksizm-Leninizm» olarak savunan bu oportünistler, milyonlarca halkın kanı, canı pahasına kazanılmış; Mao Zedung'un etraflıca ortaya koyduğu sınıanıp, denenmiş Marksist-Leninist bir teoriyi böylesine tahrif etmekten çekinmemektedirler.

Nedir halk savaşı?

Halk savaşı teorisi ne zamandan beri, özü olarak devrimi olan sömürge yarı-sömürge ülke halklarına kurtuluş yollarını gösteren; ona ışık tutan teori olmaktan çıkarılmış; «toplu ayaklanma» troçkist tezine halk savaşı» denilmeye başlanılmıştır?!

Halk savaşı bu revizyonist-troçkist iddiaların tersine, toplu ayaklanma ile iktidarı kısa sürede ele geçirme stratejisi değil, onlarca yıl süren zorlu bir savaştır.

Halk savaşı stratejisi, şehirlerde uzun bir dönem barışçıl mücadeleyi esas alarak kuvvet toplamayı ve uygun bir zamanda topyekün ayaklanma ile ülke çapında birden bire iktidarı ele geçir-

(5) V.N. Giap, Adı geçen eser, s. 30

me stratejisi değildir. Halk savaşı stratejisi köylük bölgelerde işçi sınıfının Marksist-Leninist partisinin önderliğinde köylülerin mahalli ve merkezi otoriteye, feodal sisteme karşı seferber edilmesi halk ordusu ve halkın devrimci birleşik cephesinin mücadele içinde inşa edilmesi; bunların bastırma karmaşığa, küçükten büyüğe, zayıftan kuvvetliye doğru gelişmesidir.

Halk Savaşı stratejisi köylük alanların parça parça kurtarılması ve giderek şehirlerin kuşatılması ile ülke çapında iktidarın ele geçirilmesi stratejisidir.

Halk savaşının da kendisine göre, savaş boyunca kullanılan kanlı ve kansız tüm mücadele yöntemleri ve bu mücadelelere uygun örgütlenme biçimlerinden oluşmuş bir savaş sanatı vardır. Halk savaşı sanatı, savaşma sanatının en üst düzeyde, halkın savaşa savaşa öğrendiği bir sanattır.

Halk Savaşı sanatı, sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerin örgütsüz ve silahsız; ezilen ve sömürülen halklarının, sayı ve silahça üstün bir düşman gücünü yenme sanatıdır. «Küçük sayıyla büyük sayıyı yenmek» sanatıdır.(6). Bu sanat, «düşmanı parça parça yok eden, adım adım geriletken, kısım kısım yakan» çetin çarpışmaların, acı yenilgilerin ve üstün başarıların, zengin deneylerin ürünü olan bir sanattır. Bu sanat dünyanın milyonlarca halklarının kanlarıyla kazanılmış, sömürü ve baskıya karşı baş kaldırıp savaşma sanatıdır. İşçi sınıfının Marksist-Leninist partisinin önderliğinde, halkın siyasi iktidarı ele geçirme siyasetinin silah zoruyla yürütülen biçimidir.

Halk savaşı başından itibaren silahlı mücadeleyi esas alan halkın demokratik diktatörlüğünü kurma mücadelesidir. Bu mücadeleyi parti örgütler ve yönetir. Halk savaşını başta işçi sınıfının Marksist-Leninist partisi olmak üzere partinin önderliğinde ve onun sevk ve idare ettiği halk ordusu ve askeri, siyasi, ekonomik, kültürel alanların tümündeki örgütler yürütür.

Tüm revizyonist ve her türden oportünistin yebadan kaçarcasına korktukları bu gerçekler sadece Çin'de, Arnavutluk'ta, Laos, Kamboçya, Vietnam'da ispatlanmakla kalmamış bu gün hala dün-

yanın bir çok yerinde işçi sınıfının Marksist-Leninist partisinin önderliğinde halkın düşmanı yenme mücadelesinin yol göstericisi olmaktadır.

Geçmişte Foko teorilerini, darbeciliği ve mace-racılığı «Halk Savaşı» diye piyasaya sürenlerin takipçileri bugün tümünden karşı yana geçtiler. Dün partiyi, partinin önderliğini; silahlı mücadele dışındaki tüm mücadele biçimlerini reddeden anlayışın takipçileri bugün meseleleri aynı sınıf karakterlerinden ötürü tümüyle tersten ele alıyorlar. Bu, küçük burjuvazinin devrim mücadelesi sürdürmüş olan bütün ülkelerde daha da açığa çıkan klasik politikasıdır. Her meseleye ya tüm sağdan, ya da tüm «sol»dan, ya da her iki şekilde birden yaklaş. İşte küçük burjuvazinin siyasi hattı budur.

Halk savaşı bu tür anlayışları kökten ve temelli reddeder. Halk savaşı stratejisine göre silahlı mücadele savaşın başından sonuna kadar temel mücadele biçimidir. Sömürge yarı-sömürge ülkelerde siyasi iktidar mücadelesinin başından sonuna kadar temel mücadele biçimi silahlı mücadeledir. Halkı örgütleyip savunacak, düşmanı yıpratıp yok edecek ve zaferin kesinleşmesini sağlayacak olan bu mücadeledir.

Geçmişte TİİKP revizyonistleri İbrahim Kaypak-kaya'nın önderlik ettiği Marksist-Leninist hareketinin görüşlerinin özetlendiği 11 ilkeden birisi olan «silahlı mücadele esas, diğer mücadele biçimleri talidir.»(*) tespitinden silahlı mücadele dışında her türlü mücadelenin reddedildiği sonucunu çıkararak utanmazca bu görüşleri tahrif etmişlerdi. Ve hala bunun öyle olduğunu savunmaktadırlar.

Halkın Kurtuluşu ve Halkın Birliği oportünistleri ise çeşitli konularda olduğu gibi bu konularda da Marksist-Leninist Hareketle revizyonizm arasında tavır takındılar. Onlar TİİKP'e karşı post kavgalarında utanmazca Marksist-Leninist Hareketin görüşlerinin özetlendiği İbrahim Kaypak-kaya'nın «Bütün Yazılar»daki görüşleri aktararak onların üzerine kendi etiketlerini vurdular.

(*) Marksist-Leninist Hareket o dönemde TİİKP ile aralarına kalın çizgilerle sınır çeken 11 temel ilkeyi tüm görüşlerinin özeti olarak sistemleştirdi. Revizyonistler o zaman «esas» ve «talii» sınıflarını daima, «şehirlerdeki çalışmayı reddetmek»; legal

6) V.N. Giap, a. g. e., s. 86

Marksist-Leninist Harekete karşı ise daima TİKP'nin görüşlerini Marksizm-Leninizm ile cılayıp, değişik söz ve cümlelerle Marksist-Leninist Harekete karşı kullanmaya kalkıştılar .

Başta TİKP revizyonistleri olmak üzere her türden oportünistin iddiasının tersine herhangi bir şeyin «esas» alınması, dışındaki her şeyin reddedilmesi demek değildir. Bir şeyin «esas» olması demek, bu noktanın hiç bir zaman gözden kaçırılmaması, bütün bir çalışma boyunca yürütülen faaliyetlerin bu «esas» olanı desteklemesi, ona tabi ele alınması demektir.

Oportünistler sadece «esas» ile «taliyi» ayırırken bu ilkeler kendilerine kaçacak yer bırakmadığını bildikleri için, bütün kinleriyle saldırdı ve saldırıyorlar. Ama bütün diğer «eleştiriler» gibi bu saldırıda gerçeği değiştirmez.

Ülkemizde Demokratik Halk Devrimi başarılacak isteniyorsa bunun yolu Halk Savaşı yoludur. Ve bu mücadelede başından sonuna kadar esas olan silahlı mücadeledir. Ama bununla birlikte bazı durumlarda, muharebe ve sefer aralarındaki geri çekilmelerde siyasi seferberlik ve kuvvet toplama gibi taktik evrelerde bu savaşın şiddet ve yoğunluğunda inme olur. Buna karşılık mücadelenin diğer kansız biçimleri yani, propoganda, ajitasyon, kitle gösterileri, örgütlenme ve üretime katılma gibi biçimleri ön plana çıkar ve yoğunluk kazanır.

Bu mücadele biçimleri silahlı mücadelenin yeni bir güç ve atılım kazanması için vazgeçilmez araçlardır. Fakat bunlar, birbirleriyle sıkı ilişkiler ve uyum içinde, silahlı mücadelenin geliştirilmesi hizmetinden sapmayarak yürütülür, yürütülmelidir.

Proletaryanın önderliğindeki halk savaş sanatı, geniş halk yığınlarının verdiği savaşların kanunlarını açıklar. Kendi halkımızın savaş sanatı ise bu kanunları, işçi sınıfının Marksist-Leninist partisinin kendi şartlarımıza yaratıcı bir şekilde uygulamasıyla halkımızın silahlı mücadelesi içinde filizlenecek, gelişecek ve dünya halklarının eşsiz hazinesine yeni tecrübeler kazandıracaktır.

Halk savaş sanatı, herşeyden önce işçi sınıfının Marksist-Leninist partisinin önderliğinde, yediden yetmiş kadar bütün halkın çarpışma sanatıdır. Dünya halklarının kanlarıyla kazandıkları tecrübeler bize şunları göstermiştir: Marksist-Leninist bir partinin önderlik ettiği bir halk, ne kadar dağınık, perişan ve dermansız olursa olsun, çarpışa çarpışa, yenile yenile, düşe kalka ustaca savaşmasını öğrenebilir; kenetlenerek, yek vücut haline gelerek eninde sonunda en güçlü düşmanın bile belini kırabilir. Marksist-Leninist bir partinin önderlik ettiği bir halk, zorunlu olarak, başlangıçta dişıyla tırnağıyla döğüşür; savaş boyunca kendi ordusunun silah ve donatım ihtiyacının büyük bir kısmını, yok ettiği düşmandan temin ederek güçle-

faaliyeti tamamen reddetmek» vs. şeklinde değerlendirdiler. Nisan toplantısında iyice köşeye sıkışan başını Doğu Perinçek'in çektiği bugünkü karşı-devrimcileri, o zamanda «bunların izaha muhtaç olduğu» demogojisine başvurmuşlar, bu ilkelerin oya sunulmasını önlemişlerdi. Böylece Nisan toplantısında engellenen 11 ilke şunlardı:

1 — Köylülük bölgelerdeki faaliyet esas, şehirlerdeki faaliyet talidir.

2 — Silahlı mücadele esas, diğer mücadele biçimleri talidir.

3 — İlegal faaliyet esas, legal faaliyet talidir.

4 — Ülke çapında düşman bizden güçlü olduğu müddetçe stratejik savunma esastır.

5 — Stratejik savunma içinde taktik taarruzlar esas, taktik savunma talidir.

6 — Bu dönemde köylerde, silahlı mücadele içinde geriüla mücadelesi esas, diğer mücadele biçimleri talidir.

7 — Şehirlerde (büyük şehirlerde), stratejik savunma döneminde, kuvvet biriktirmek ve fırsat kollamak esas, ayaklanmaları düzenlemek talidir.

8 — Örgütlenmede parti örgütlenmesi esas, diğer örgütlenmeler talidir.

9 — Diğer örgütlenmeler içinde silahlı mücadele örgütleri esastır.

10 — Kendi kuvvetlerimize dayanmak esas, müttefiklere dayanmak talidir.

11 — Ülkemizde silahlı mücadele şartları vardır.» (İbrahim Kaypakkaya, Bütün Yazılar, s. 241 Tufan yayınları)

nir. Bu ordu, sayısız fırtınalardan geçerek, güçlükleri yenerek, elverişsiz olan şartları elverişli hale getirerek, yoku var ederek, fakir halkın küçük imkanlarını birleştirip büyük imkanlar yaratarak, küçükten büyüğe, basitten karmaşığa ve zayıftan kuvvetliye doğru gelişir.

Halk Savaşı sanatı bize, örümceğin ağını örmesi gibi, uzatmalı savaşta, işçi sınıfının partisinin bütün halkı eşsiz bir maharetle nasıl örgütlediğini anlatır. Bu savaşta kadından erkeğine, küçüğünden büyüğüne kadar topyekün halk seferber edilir; işçilerle köylülerin kenetlenmiş birliği etrafında, yıkılmaz tek bir cephe haline gelir. Bu durum düşman için, uçları zehirlenmiş dikenli tellerle örtülü tam bir ölüm ağını andırır. Öyle ki, her yer düşmanın cephesidir. Düşman bütün halk tarafından sarılmış durumdadır; her gittiği yerde sarsılıyor, yıpranıyor ve yokediliyor. Düşmanın arayıp da ezmek istediği halk ordusu meydanda yoktur, fakat halk ordusu her yerdedir. Çarpışma alanları, düşman için kızgın saç gibidir. Düşman bu alanlarda kızgın saç üzerindeymiş gibi hareket eder. Düşman kuvvetleri bu alanlara, kızgın saca basmanın korku ve çekingenliğiyle girer.

Halk savaşı sanatı, düşmanın halka uyguladığı sömürüyü, baskıyı, zulüm ve saldırıyı yok etmek için başvurulan bir saldırı sanatıdır. Bu saldırı, itici gücünü, işçi sınıfının bilincinden, atılganlığından, cesareti ve yaratıcılığından alır. Bu saldırı, tek cepheden değil, birçok cepheden, yani, siyasi, askeri, ekonomik ve kültürel vb. cepheden, topyekün bir saldırıdır. Bu sanat, değişik şekillerde örgütlenmiş, değişik hareket ve taktikler uygulayan, ani ve şiddetli vuruş biçimleri yaratan kuvvetlerin, çeşitli alanlarda ve derecelerde topyekün saldırı sanatıdır. Bir yandan çete savaşlarıyla birlikte, oynak ve mevzii savaşlar verirken; diğer yandan mahalli halk milislerini harekete geçirip halkı ayaklandırır. Bir yandan yıpratırken, diğer yandan yok eder. Bir yandan kovalarken, diğer yandan kuşatır. Bir yandan düşmanın askerini, silah ve destek üslerini silip süpürürken; diğer yandan ikmâl kaynaklarını, yedeklerini, ulaşım ve haberleşme hatlarını keser. Bir yandan politik, ideolojik, psikolojik ve kültürel cepheden yoğun bir saldırıya geçerken; diğer yandan üretimi savunup

geliştirir ve düşmanın ekonomik can damarlarını keser. Savaş boyunca, halka ve düşman ordusuna aralıksız yoğun propaganda ve ajitasyon uygular. Halkın moralini, devrimci şevkini ve cesaretini canlandırır; gerici kültüre karşı, halkın devrimci kültürünü ayaklandırır.

Silahlı mücadeleye katılan ya da katılmak isteyen her devrimci, şu gerçeği hiç bir zaman unutmamalı ve bilincine işlemelidir: Halk savaşının en güçlü silahı, halkın devrimci bilinci; halkın gönüllülüğü, morali, cesareti ve yaratıcı zekasıdır. Bu kuvvet, en güçlü düşmanın bile yenemeyeceği eşsiz bir kuvvettir. İşçi sınıfının Marksist-Leninist partisinin ve bu partinin önderliğindeki bütün halk örgütlerinin en önemli görevlerinden birisi halkın bu değerlerini sürekli olarak canlı tutmak ve geliştirmektir. Bıkmadan, usanmadan, devrimi halka anlatmak, halkı ikna etmek çok önemlidir. Bu görev gevşetilemez ya da küçümsememez! Çünkü, bilinci, morali, cesaret ve kararlılığı yüksek olan bir halk, halk savaşına önderlik edecek olan parti ve ordu için en büyük tükenmez kuvvet kaynağıdır. En güçlü, en vurucu, en tecrübeli düşman ordularını yok etmenin tek kaynağıdır. Böyle bir kaynak devrimci mücadelenin en temel ihtiyaçlarını karşılar.

Bütün bunları söylemek, yani halkın yoğun ve kesintisiz bir propaganda ve ajitasyonla inanandırılmasını, ikna edilmesini, eğitilmesini söylemek, silahın değerini küçümsemek midir? Hayır. Askerlik sanatında, silah ve tekniğin değeri büyüktür. Ancak, halk yığınlarının devrimci bilinci; inanç, moral ve kararlılıkları ile karşılaştırılırsa ikinci plandadır. «İnsanla silah arasındaki ilişkide önde gelen insandır.» Sömürücü sınıflar ve emperyalistler, sömürülen sınıflara ve ezilen halklara karşı, teknik üstünlüklerine, iyi donatılmış ordularına güvenirlere. Onlar, kitlelerin bilincine değil, bilinçsizliğine dayanır; kitleleri aldatmak ve uyutmak için ellerinden geleni yaparlar. Marksist-Leninistler, esas olarak ezilen ve sömürülen yığınlara, onların devrimci bilinçlerine ve devrime olan inançlarına güvenir ve dayanırlar. Üstün silahlarla donatılmış emperyalist orduların, halkların gücü karşısında, bozguna uğramalarının sebebi de budur. Bununla birlikte, üstün silahlar ve teknikle donatıl-

miş, ateş gücü yüksek bir halk ordusu, düşmanın yıpratılmasını sağlar, imhasını kolaylaştırır, moral ve cesaretini bozup yıkar. Buna karşılık, halkın dayanma gücü ve mücadele şevkini yükseltir. Silah ve teknik, düşmanı yok etmenin halkı mücadeleye sokmanın önemli bir aracı; bir halk ordusu kurmanın vazgeçilmez şartlarından birisidir.

Halk savaşı sanatı, uzun süreli çetin bir savaşta düşman ordusunun stratejik düzenini bozan, planlarını alt-üst eden, onu yorup yıpratın, zayıflayıp yok eden stratejik ve taktik kanunların eşsiz bir örgütüdür. Düşman, bu konuları, halka karşı uygulayamaz. Uygularsa, geri tepen bir silahı eline almış, kendisini vurmuş olur. Çünkü bu kanunlar, halkın imkanlarını, yaratıcılık ve atılganlığını, kararlılığını, sabır ve zekasını yansıtır.

Yürütülen halk savaşları bir dizi tecrübe ortaya çıkarmıştır. Sağcı teslimiyetçilerin ve «sob»cu gerillaların tersine bütün Marksist-Leninistler ve dürüst, kararlı devrimciler bu tecrübeleri dikkate almamazlık edemez. Çünkü bu örgütler milyonlarca halkın canı pahasına, bağımsızlık ve halk demokrasisi uğruna yürüttükleri mücadelenin tecrübeleridir. Bu tecrübeler başta Mao Zedung'un eserleri olmak üzere çeşitli kitaplarda özetlenmiş değerli derslerdir. Bunlara, kararlı bir devrimci büyük önem vermelidir.

Bu örgütler şunlardır:

— Kendini koruyup düşmanı yok etmek mi istiyorsun? Öyleyse, kendini ve düşmanını iyi tanı; halkı ve araziye de iyi tanı. Yapacağın işleri ve aldığı kararları bu bilgilere dayandır.

— Halka kenetlenmek mi istiyorsun? Öyleyse, «halkın bilincinde olanı tam ve doğru olarak ifade...» et. Halkın isteklerini gerçekleştirmek için, bu isteklere uygun olarak savaş; halkın dertlerini, problemlerini ortadan kaldırmak için savaş. Burnunun doğrultusunda gitme, dur ve halkı dinle. Onun dertlerini, onun düşmanlarını, onun tecrübelerini, onun istek ve ihtiyaçlarını ondan öğren. Halk senin öğretmenindir. Halk bilgi deryasıdır. Ondan öğreneceksin. Öğrendiklerini, halk savaşı sanatının metoduyla düzene sokup, tecrübesi ile zenginleştirerek halka öğreteceksin. Bu, savaş içinde hep böyle olacak: Hem öğrenip hem de öğreteceksin. Savaşırken, halka bıkmadan, usanma-

dan, sabırlı bir şekilde devrimin meselelerini anlatacaksın. Halka işçi sınıfının partisinin politikası ve programını, onun anladığı dille anlatacaksın. Aydın dilini, süslü cümleleri bir yana at. Halkın anladığı dilden konuş. Savaş içinde düşmanın halka yaptığı baskı ve zulüm örneklerini açıkla, savaşın bütün gerçeklerini sergile. Ne yapılması gerektiğini anlat. Bütün konuşmalarında siyasi iktidar hedefini göstermeye çalış.

— Başlangıçta, halkın bağrından çıkardığın küçük gerilla birimleriyle işe koyul. Ama, gerilla savaşının hazırlığını tamamla, ayağını yere sağlam bas. Gerillaların halkla sağlam bağlar kurmasını sağla. Bunun içinde, işinde gücünde çalışan üretime bağlı olan mahalli, yeraltı milis hücreleri kur. Hedefini iyi seç. Önce halkın en çok nefret ettiği hedeflere karşı harekete geç. Büyük bir bölgede şimşek gibi hareket et, gece savaş gündüz dinlen; aynı zamanda mahalli milisleri harekete geçir.

— İhtiyatı elden kaçırma, hareket serbestliğini kuru, pasif duruma düşmemeye çalış. Her işte planlı ve düzenli olmaya alış. Yaratıcı ol. Gizliliğe titizlikle uy. Açık çalışmayı gizli çalışmanın hizmetine sok.

— Düşmanı yok etmek istiyorsan, üstün kuvvet topla, bu kuvvetle düşmanın en zayıf noktasına, en uygun zamanda hızla vur. Eğer düşmanın gücünü ve dikkatini dağıtmak istiyorsan, eğer düşmanı yıpratmak, halkı eğitmek, kuvvet toplamak ve aynı zamanda gizlenmek istiyorsan dağıl. Her zaman için en güçlü yanınla, düşmanın en zayıf yanına vur.

— Her zaman için, düşmana üstün kuvvetle saldır, fakat, «saldırıda iken maceracılığa, savunmadayken tutuculuğa karşı çık.»(7)

— İyice hazırlanmadığın, gücünü aşan, zafer ihtimalinin belirsiz ya da zayıf olduğu hiç bir çarpışmaya girme. Yani açıkcası, «kazanmak için vur. Sadece başarı kesin olduğu zaman vur: eğer başarı kesin değilse vurma»(8). Çarpışmalara düşmanın zorlamasıyla değil kendi isteğinle gir.

— Düşmana genellikle oturmuş yani mevzilenmiş haldeyken saldırma, hareketli haldeyken saldır.

(7) Mao Zedung, Askeri yazıları, s. 351

— Elindeki güçle düşmanın yok edebileceğin en etkili, en vurucu kuvvetlerini yok etmeyi ana hedef haline getir; bir yeri ele geçirmeyi ya da toprak tutmayı ikinci derecede önemse.

— Elverişli şartlarda, düşmanı düzenli bir şekilde, aralıksız olarak, parça parça yok etmeyi benimse. Bunun için saldırı ve savunma zamanlarını iyi ayarla. Düşmanın ezilmesini en iyi şekilde başarmak için, daha ziyade, dağınık, kuş uçmaz kervan geçmez yerlerdeki düşman kuvvetlerine saldır. Düşmanın yardım almasına fırsat vermeden, çarpışma ya da muharebeleri yıldırım hızıyla sonuçlandır. Yani, «hızla vur, kazan»(9).

— Uzunmal savaşı stratejisini benimse. Düşman saflarındaki iç çelişkilerden yararlan. Seninle birlikte olmayan veya sana karşı olan herkesi ve her kuvveti hedef haline getirme. Bunlarla mümkünse, ya ortak düşmana karşı geçici ittifaklar kurmaya, ya da bunları tarafsızlaştırmaya çalış. «Karşı devrim içindeki her çatışmadan yararlanmamızı ve onun içindeki ihtilafları genişletmek için aktif tedbirler almamızı» ve «tecrid politikasına karşı çıkmamızı ve bütün muhtemel müttefikleri kendi yanımıza çekme politikasını benimsememizi»(10) iyi kavra ve uygula. Sağ teslimiyetçilikle amansızca mücadele et. Kendi başına buyruk, dünyayı dümdüz gören sol sekte politikaya, ya da sol kabadayılığa karşı amansızca mücadele et.

İşte bunlar, askerlik sanatının kanunlarından sadece bir demettir. Bu sanatı derinlemesine kavramak, halk savaşına katılmak; savaşın incelemek, inceleyip savaşmakla mümkündür.

HALK SAVAŞINI SAVUNAN HER DEVRİMCİ BUNUN GEREKLERİNİ YERİNE GETİRMELİ, HALK SAVAŞI SANATINI ÖĞRENMEYE ÖNEM VERMELİDİR!

Halk savaşı sanatı niçin öğrenilmelidir? Bu, sağlam bir halk ordusu çekirdeğini yaratmak için; halkı korumak, düşmanı yoketmek için; devrimci savaşın uzun ve yakın vadeli görevlerini başarıyla yerine getirmek için öğrenilmelidir. Kısacası bunu, düşmanın ülke çapında belini kırmak; dev-

rimi gerçekleştirip yaşatmak ve dünya devrimine destek olmak için öğrenmek gerekir.

Gerilla savaşını örgütleyecek olan, örgütleyen ya da örgütlediğini iddia eden, halk savaşı sanatını öğrenmek için can atmalıdır. Hatta, gerilla savaşına katılacak olan ya da katılan her gönüllü özellikle halk savaşı sanatının temel meselelerini öğrenmelidir. Bir yandan savaşın pratik görevlerini yerine getirirken diğer yandan da halk savaşı sanatının kanunlarını büyük bir şevkle incelemelidir. Çünkü, halk savaşı çetin ve amansızdır. Nice kahrman halk komutanları bu yolda canını verecek; önce er olan, sonra komutan olacaktır. Onun için halk ordusunun bütün savaşçılarına, halk savaşı sanatının temel meseleleri öğretilir, öğretilmelidir.

«Savaşta safları az yetmişmiş acemi askerlerle doldurmanın, subayların yerine sık sık sıra neferleri koymanın, subay saflarına askerleri yükseltmek, safları yayıp, basitleştirmenin gerekli ve kaçınılmaz olduğunu unutmamalıyız.» (11)

Gerilla savaşını örgütleyen ve yürüten her savaşçı, genel olarak ülkedeki mevcut durumu ve ülkede halk savaşının nasıl gelişeceğini bilmeli ve öğrenmeye çalışmalıdır. Özel olarak da kendi bölgelerindeki mevcut durumu (Bölgedeki çelişkileri, bölgenin ekonomik ve sosyal yapısının... vb.) ve şartları (kendi durumunu, düşmanın durumunu, halkın ve arazinin durumunu) doğru değerlendirmeli, bölgedeki savaşın temel ihtiyaçlarını iyi hesap edip ona göre davranmalıdır. Kısacası halk savaşını savunan herkes elinden geldiği kadar halk savaşları sanatını derinlemesine öğrenmelidir. Bu savaşların stratejik ve taktik hareket ve kanunlarını iyice kavramalıdır.

Bu çabayı göstermeyip «Halk Savaşı» sözünü halkı ve devrimcileri aldatıp, oyalamanın bir aracı olarak piyasaya sürenlerin saflarını kısa sürede belirlemesi gereken günler uzak değildir. Çünkü sadece sloganlarda taraf tutmak yetmez. Taraf tutulan sloganın gereklerini yerine getirmeyen, bu sloganın gerçekleşmesi için çalışmayanları sınıf mücadelesinin kendisi taraf tutmaya zorlayacaktır. Ya bu iş için çalışıp halkın safında yer alacaksın, ya da buna hazırlanmadığın zaman ve o

(8) V.N. Giap, *Halk Savaşı Halk Ordusu*, s. 143

(9) V.N. Giap, *a.g.e.*, s. 142

(10) Mao Zedung, *sağ ve Sol Sapma*, s. 72

(11) Lenin, *Yeni Taktikler Ve Yeni Güçler*, *Ant Dergisi*, sayı 6, sayfa: 76)

ölçüde hakim sınıfların yanında yer alacak. Halkımızın gelişen mücadelesi, işte bu konuda, bütün küçük burjuva devrimcisi hareketleri kesin ve net bir cevap vermeye zorlayacaktır.

BÜTÜN HALK DÜŞMANLARI DA HALK SAVAŞI SANATINI ÖĞRENMEYE ÖNEM VERMEKTE, HALKIN MÜCADELESİNE KARŞI SÜREKLİ HAZIRLANMAKTADIRLAR.

Günümüzde Halk Savaşı sanatını öğrenmeye önem verenler sadece halklar değil, aynı zamanda emperyalistler ve onların uşaklarıdır. Onlar bu işe çok büyük önem vermektedirler. Bu konular da teorik olarak araştırma inceleme yapmakta; karşı-gerilla taktikleri üzerine yüzlerce cilt kitaplar yayınlamaktadırlar.

Bugün emperyalistler ve sosyal emperyalistler proleter dünya devrimini boğazlamak, dünya pazarlarının tek hakimi olmak ve bunun için birbirlerinin ve dünya halklarının başını yiyebilmek için azgınca silahlanmaktadır. Ordularını en modern silah ve tekniğe göre donatmakta, sayı ve ateş güçlerini her geçen gün arttırmaktadırlar. Bugün yeryüzünde emperyalistleri ayakta tutan bu kuvvettir. Onun için emperyalistler tekniğin en son imkanlarını, çok yönlü bilimsel araştırma ve icatları, bu kuvvetin daha vurucu bir yapıya kavuşması için kullanmaktadır.

Emperyalistler, geçmişin ve günümüzün tecrübelerini çok iyi bir şekilde değerlendirmekte; harp akademilerinde, çeşitli açık yada gizli eğitim üslerinde, sistemli ve derinlemesine eğitim yapmakta; yoğun bir inceleme, öğrenme ve uygulama çalışmalarıyla hem teorik ve hem de pratik olarak tecrübelerini geliştirmektedirler. Onlar bu çalışmalarının sonuçlarını nerede bir halk savaşı varsa, nerede bir halk mukavemeti varsa orada kullanmaktadır.

Emperyalistler çalışmalarını genel olarak üç tip savaş stratejisi üzerinde yürütmektedirler.

1— Dünya savaşı.

2— Sınırlı yada bölgesel savaş.

3— Anti-gerilla savaşları (çete savaşlarını yok etmek için çete savaşları).

Bugün dünya halklarının mücadelesi açısından emperyalistleri tehdit eden en büyük tehlike, gerilla savaşlarıdır. Onlar bu yüzden gerilla savaşlarının yok edilmesi üzerinde duruyor ve her

geçen gün yeni yoketme yolları bulup, uygulayarak sonuç almaya çabalyorlar. Gerilla savaşları onların yüreğini titretip, uykularını kaçırıyor; onları yıpratıp, parça parça tüketiyor. Bugün çeşitli Marksist-Leninist partilerin gerilla savaşlarına önderlik etmesi ve etmeye başlaması, emperyalistleri büyük bir korku ve telaşa düşürmüştür. Bundan çok önceleri, emperyalistlerin patronu Kennedy, harp akademilerinde yaptığı konuşmada şöyle diyordu: «Dünyamız, daha uzun yıllar süreceği anlaşılan yeni bir döneme girmektedir. Bu dönem, Çin-Hindi tipi partizan harpleri dönemi olacaktır. Bu durum, tamamen yeni nitelikte strateji ve tamamen yeni cins silahlı kuvvete sahip olmamızı gerektiriyor. Bu dönemin zorunlu kıldığı yepyeni silahlı kuvvetlerin, özel eğitime, özel silahlara ve techizata ihtiyacı vardır.»(12)

İşte bu, emperyalistlerin yüreklerindeki korkuyu sezdirmeden açığa vurmalarıdır ve emperyalistler korkmakta çok haklıdır. Bu yüzden bütün diğer emperyalistler ve uşakları bu korkunun verdiği hızla, anti-Gerilla kuvvetleri yetiştirmeye hız vermişlerdir. Bugün dünya gericiliğinin ve emperyalistlerinin başını çeken Rus sosyal emperyalistleri ve ABD emperyalistlerinin önderliğinde ve aktif yürütücülüğünde ABD'den başka çeşitli sömürge yada yarı-sömürge ülkelerde açık veya gizli anti-gerilla okulları ve kampları kurulmaktadır. Bu okullar çete savaşlarının yok edilmesini öğretmekte, onbinlerce kişiyi bu konuda uzmanlaştırıp, sömürge ve yarı-sömürgelerde görevlendirmektedir. Bu uzmanlarda, bu ülkelerdeki uşak iktidarların ordularını, gerilla savaşına karşı eğitip hazırlamaktadırlar. Bu konuda Amerikan Emperyalistlerinin Panama'da savaş ve cinayet okulları (Anti-Gerilla ve cangıl savaşı vb. okulları)'nın olduğu artık tamamen açığa çıkmıştır.

Ülkemizdeki yerli düşman ise emperyalistlerin baskı ve desteğiyle sayı ve silahca üstün bir orduya sahip ve bunun yanında, şehir ve kazalarda yerleşmiş merkezi polis örgütü vardır. Düşman sürekli olarak ordusunu eğitiyor, silah ve donatımını yeniliyor. Düşman bir yandan kendi askeri gücünü geliştirirken, diğer yandan da bütün halka

(12) M. Fahri, ABD Harp Doktrinleri, s. 359

★ PARTİZAN

bunun propagandasını yapıyor; çeşitli bağış kampanyası açarak milyonları vuruyor ve bu durum düşmanı zevkinden sarhoş etmiştir. Düşman hergün, kendi askerlik sanatı ve ordusu ile övünmektedir. Her zaman olduğu gibi küçük burjuva devrimcilerde bu koroya katılarak halkı aldatılmasına yardımcı oldular. Halka gerçeği anlatmadılar. Düşman ordusunu, halkın rostu olarak gösterdiler. Halkın birincini karartıp, gözlerine kül serpererek, düşmanın ekmeğine yağ sürdüler. Onların bu ihanet politikasına karşı çıkanlara ise şaşırdılar. Bazıları bunu açıkça yaptı; bazıları sinsice, bazıları da bilmeyerek... Onların bu politikası düşmanın propagandasının daha çok etkin hale getirmektedir.

Ülkemizdeki son gerilla girişimleri düşmanın gözünü iyice açmış; düşman, şehirlerde gerilla savaşlarına karşı, anti-gerilla grupları örgütlemiştir. Grevleri, kitle gösterilerini bastırmak için de zırhlı polis müfrezeleri kurup eğitmeye başlamışlardır. Artık, fabrika kapılarını polis panzerleriyle kırıp içeri giriyorlar. Fabrika duvarlarını ve gecekonduları panzerlerle yıkıyorlar. İşçileri ve halkı elektrikli coplarla dağıtıyorlar. Kır kesiminde ise, gerilla savaşlarına karşı öteden beri var olan komando birliklerini daha iyi eğiterek ve takviye ederek, ülkenin önemli kesimlerine mevzilendirdiler. Bazı birliklerle, şimdiden gerillaları yok etme tatbikatları yapıyorlar. Derelere tepelere napalm bombaları atıyor; bazı köyleri boşaltıyor; helikopterlerle ve komando birlikleriyle dağlarda baskın ve kuşatma talimlerine giriyorlar. Bunun yanında düşman, geçmişte devrimci çalışmaların yapıldığı ve uyanışın hızlı olduğu bölgelerin karakol sayılarını artırıyor. Bu bölgelere daha geniş bir sivil istihbarat ağı kurmaya çalışıyor.

Yerli faşistler gerilla savaşına karşı türlü isimler altında askeri tatbikatlarla hazırlanmaktadır. Bu tatbikatların isimlerini geçmişte halka kan kusturan halk düşmanı faşistlerden ve azılgericilerden seçmektedirler. Mesela bunlardan birisi Tunceli bölgesinde uygulanan «Alpdoğan-73»-dü. Abdullah Alpdoğan adını 1937-38 isyanına katılan Tunceli köylüleri çok iyi tanır. General Abdullah Alpdoğan onbinlerce Dersim köylüsünü kurban sunlatan, isyan bölgelerini yakıp yıkan, 1937'nin

Dersim'inde çok geniş yetkilere sahip olan eli kanlı bir halk düşmanıydı. Günümüz faşistleri tatbikata bu tür adları vererek, tatbikat sahası için yüzlerce köyü boşaltarak, derelerde tepelerde napalm bombalarına kadar en modern silahları deneyerek halka, köylülere geçmişteki vahşeti hatırlatırcasına anlamlı bir gözdağı vermek istiyorlar.

Halk düşmanı faşistler buralarda «sabotajcı unsurlara» karşı «eğitim», «tatbikat» adı altında açıkça gerilla savaşlarına karşı hazırlanmaktadır.

Son zamanlarda sahte «halkçı» faşist CHP hükümetinin yürürlüğe soktuğu «Köylüye Ulaşım Projesi»de aynı amaca hizmet etmektedir. Gerçekte bu, halkın çıkarı düşünülerek yürürlüğe sokulan bir proje değil, halkın mücadelesine; gerilla ve gerilla savaşlarına daha çabuk «ulaşım projesi»dir

Fakat hakim sınıflar hangi «projeyi» yürürlüğe sokarlarsa soksunlar ülkenin sosyo-ekonomik yapısında temelde bir değişiklik olmadığı sürece halk savaşı stratejisi halk için geçerli bir müzadele yolu olarak kalacaktır. Bu tip projeler mücadelenin yolunu esasta değiştirmeyecek, ancak bazı taktiklere olumlu ya da olumsuz etkilerde bulunacaktır.

Yani, ülkemizin arazi yapısı, dünya üzerinde ki yeri ve ulaşım imkanlarının ya hiç, ya da çok zor olduğu köylük bölgelerinin ulaşım merkezlerine bağlanmasını öngören bu tür «projeler» savaşın nasıl bir savaş olacağını tayin edici bir unsur değildir. Bu savaşın nasıl bir savaş olacağını esas olarak ülkenin sosyo-ekonomik yapısı; ülkenin ekonomik, politik, kültürel, sosyal ve askeri yapısı tayin eder. Fakat bu, ülkemizin arazi yapısının ve dünyadaki yerinin ne olursa olsun devrimci savaş etkilemeyeceği anlamına gelmez. Bir ülkenin veya bir bölgenin arazi yapısı ve jeo-politik konumu mutlaka oradaki savaş etkiler. Şartlara göre bu etkileme büyük veya küçük olabilir. Fakat hiçbir zaman savaşın nasıl bir savaş olacağını —esasta— tayin etmez, edemez. Fakat devrimci mücadele —ve özellikle mücadelenin başlangıcında— bu durumu küçümsemek, hesaba katmamak,

gözardı etmek hatadır. Tarihimizde, halk yığınları gerek yabancı istilalara ve gerekse yerli hakim sınıflara karşı giriştikleri mücadelelerde genellikle dağlara ve ormanlara üslenmişlerdir. Dağlar ve ormanlar, tarihimizde, baskı, sömürü ve her türlü zulme karşı başkaldıran halk yığınlarının yemilgilerden sonra kendilerini savunmak veya direnmeyi devam ettirmek için sığındıkları yerler olmuştur. Halkın «Ferman padişahın, dağlar bizimdir» demesi bu durumun güzel bir ifadesidir. Bugün görüyoruz ki, dünyada emperyalizme ve uşaklarına karşı savaşların verildiği ülkelerde Marksist-Leninistler, yurtsever, devrimci güçler, sayıf oldukları dönemlerde genellikle kitle temelini güçlü olduğu dağlık ve ormanlık bölgelere mevzileniyorlar. Ve buraları dayanak ve hareket noktaları haline getirerek dalga dalga genişleme taktiğini uyguluyorlar. Mao Zedung, Çin devrimci savaşında kurtarılmış bölgelerin yaşaması şartlarını sayarken, askeri harekate elverişli bir arazi şartını da belirtiyor. Biz madem ki, halkımızın devrimci savaşının nasıl bir savaş olabileceğini araştırıp, inceliyoruz, o halde biz, bu savaşı önemli derecede etkileyecek olan çok yönlü bir değerlendirme yapmak durumundayız. Ve onun için ülkenin arazi durumunu da kısaca ele alalım.

Ülkemiz genişlik bakımından çete (gerilla) savaşı için normal bir manevra alanına sahiptir. Ve yine arazinin genel durumu, dağlık olması bakımından askeri harekate veya çete savaşına normal derecede elverişlidir. İç Anadolu, güneydoğu Anadolu ve Trakya'nın bir kesimi hariç ülkenin diğer bölgeleri dağlık ve sarp bir arazi yapısına sahiptir. Bugün bu dağlık alanlarda bulunan köylerin çoğunluğuna yol gitmiyor ve birçok yerde yerleşme dağınıktır. Bu bakımdan düşman bu bölgelerde daha zor manevra yapabilir ve kontrol kurmakta güçlük çeker. Motorize güçlerini istediği gibi kullanamaz. Son olarak faşist CHP hükümetinin yürürlüğe soktuğu halkın mücadelesine «ulaşım projesi»de yılın her döneminde ve tüm motorize ekiplerini kullanabilmesine elverişli bir teknik düzeyde değildir.

Ayrıca ülkemiz, Karadeniz, Akdeniz ve Ege bölgesinin bir kısmı hariç önemli derecede ormanlık değildir. Ormanlık arazi çete savaşları için birerbirdir. Hele modern silahların geliştiği, düşman

için hareket ve kontrol imkanının arttığı, emperyalistlerin çete savaşlarını yoketme konusunda zengin tecrübeler kazandığı çağımızda ormanlık arazinin önemi daha da artmıştır. Orman, kolay bir örtünme ve kaybolma imkanı sağlar. Hava gözetlemesini ve hücumunu zayıflatır. Gündüzleri çalışma imkanı verir. Vietnam ve Filipinler gibi küçük ülkelerde orman çetelere büyük kolaylıklar sağlamıştır. Çetelerin kuvvetli bir düşmana karşı uzun süre dayanabilmesinde ormanın önemli yardımı olmuştur. Bunun için emperyalistler durmadan napalm bombalarıyla ormanları yakmaya girişmişlerdir. Çeteleri açığa çıkarmak için zehirli ilaçlarla ağaçların yapraklarını dökmeye çalışmışlardır. Emperyalistler, çeteleri yoketmek için, onları koruyan tabiatın yeşilliklerine karşı savaşır duruma düşmüşlerdir. Fakat elde ettikleri sonuç kendilerine çok pahalıya mal olmuştur. Kaldı ki, Marksist-Leninist bir parti önderliğinde ki çetelerin varlığı ormanların varlığına bağlı değildir. Onlar nerede olsa savaşır. Köstebek gibi yer altında bile yaşarlar. Onları yaşatan orman değildir. Orman onlara biraz serbest hareket etmesini sağlar, o kadar.

Devrimci savaşta arazi meselesi halkın kuvvetlerinin örtünmesi, daha serbest hareket etmesi, daha az saldırılara uğraması ve gelişmesi bakımından hesaba katılması gereken bir unsurdur. Türkiye arazisinin üzerinde genişçe duracak değildir. Ancak bu konuyla uzaktan ilgisi olan bir meseleye de değinmemiz faydalı olur.

Mesele şudur:

Genel olarak kırlık kesimlerde, özel olarak da dağlık ve ormanlık kesimlerde düşmanın kontrolü ve kontrol kurma imkanı şehir ve ovalara nazaran daha zayıftır. Merkezi otoritenin bu bölgelerdeki kontrolü ve kontrol imkanı gittikçe; kapitalizmin ağır aksak bir şekilde kırlara girmeye devam etmesi ve buralardaki feodal ilişkileri çözmesiyle birlikte güç kazanıyor. Kapitalizm buralara girdikçe feodal ilişkiler, feodal yapı çözülüyor; buralara kara ve demir yolları giriyor, el sanatları çöküyor, köylerle şehirler arasında organik bağlar kuruluyor. Bütün bu değişimlerin, daha doğrusu kapitalizmin kırlara girmesinin devrimci savaşa büyük olumlu etkileri olacağı gibi

çok talî durumda kalan olumsuz etkileri de olacaktır.

Olumlu etkileri şunlardır:

Bir kere kapitalizmin kırlara girmesi hakim sınıfların halkı birbirine düşürerek kırdırmada kullandıkları feodal kurumların (aşiretlerin, tekkelerin, vb.) dağılmasına, tüm halkın birleşmesine, özellikle geniş köylü yığınlarının feodal uyusuktan kurtularak uyanmasına yol açıyor. Bu bölgelerdeki köylülükle bağlarını koparmayan işçi kitlelerinin oluşmasını sağlıyor. Bu durum, buralarda verilecek mücadelede işçi sınıfı önderliğinin ve işçi-köylü ittifakının daha sağlam temeller üzerinde kurulmasına, daha kolay gerçekleşmesine yardımcı olur.

Olumsuz etkileri ise şunlardır:

Kapitalizmin kırlara girmesi, düşmana buralarda daha iyi bir kontrol kurabilme imkanını sağlamaktadır. Buralarda ulaşım ve haberleşme hatlarının gelişmesini ve köylerin şehirlerle organik bağlar kurmasını sağlamaktadır. Bu durumun buralardaki devrimci savaşın aleyhine olan iki yanı vardır. Bunlar:

1— Düşman devrimci mücadeleyi bastırmak için bu ulaşım ve haberleşme şebekesinden yararlanacaktır. İkmal zorluğu çekmeyecek veya çok az çekecek ve motorize birliklerini halkın üzerine gönderebilecektir.

2— Savaşın ileri aşamalarında her hangi bir yer kurtarıldığı zaman düşman burayı bastırmak için kuşattığında, eğer bu üslerin şehirlerle kuvvetli organik bağları varsa ya da kendi başlarına yeterli ekonomik kaynakları yoksa, uzun süre dayanma şansı zayıf olacaktır. Kısacası üslerdeki halkın, tahıl, gaz, tuz, bez, şeker ve çay gibi zorunlu ihtiyaç maddelerinin sağlanması gerçekleşmedikçe halkın düşmana karşı direnmesi zor ve acil olacaktır.

Ülkemizde, kendi başına yeterli ekonomik kaynakların bulunduğu birçok geri bölge vardır.

Bu konuyla ilgili olarak ülkemizin dünya üzerindeki jeo-politik önemi üzerinde kısaca duralım.

Ülkemiz başta ABD ve Rus sosyal emperyalistleri olmak üzere bütün emperyalistler için dünya üzerinde çok önemli bir stratejik mevkide bulunuyor. Ülkemiz, dünyadaki emperyalist kontrol ağının en önemli ve en can alıcı düğüm noktalarından

birisidir. Ülkemiz hem Doğu Akdeniz'in, Ortadoğu petrolünün ve Balkanların bir kesiminin emperyalistler tarafından kontrolü bakımından, hem de Rus sosyal emperyalistlerine karşı diğer emperyalistler için yakın bir sıçrama tahtası olması bakımından önemli ve hassas bir yerdedir. Bu durum, emperyalistlerin kendi hayati çıkarları için ülkemizi kolay kolay elden çıkarmayacağını gösteren nedenlerden sadece birisidir. Ve esas olarak bizim aleyhimize olan bir durumdur. Bunun yanında ülkemiz herhangi bir sosyalist ülkeye komşu değildir, bu bir dezavantajdır. Ama Filistin milli hareketine komşu olması Marksist-Leninist Parti önderliğinde yürütülecek devrimci savaş için değerli bir avantajdır. Böyle bir avantaj, orta-doğudaki ve hatta dünyanın diğer yerlerindeki devrimci mücadelelerle kardeşlik bağları kurulmasına ve onların yakın desteğinin alınmasına yol açacaktır.

Şimdiye kadar incelenmeye çalışılan durum bize neyi gösteriyor?

Bunlar bize, düşmanla halkın kuvvetlerinin oranını, her iki tarafın durumunu, üstün ve zayıf yanlarını, halkımızın savaşının nasıl bir savaş olacağını az-çok genel çizgileriyle gösteriyor.

Bu bölümde, düşmanın üstün halkın ise zayıf yanlarını ve bu durumun devrimci savaşını nasıl etkilediğini şu şekilde tesbit edebiliriz.

1— Düşman ekonomik, politik, kültürel ve askeri bakımdan örgütlüdür. Sayı ve silahca üstün bir orduya ve her an silah altına alınabilecek yedek kuvvetlere sahiptir. Düşman taktik olarak kuvvetli, buna karşılık halk dağınık ve örgütsüz bir durumdadır. Doğru bir politika izleyen güçlü bir partiye ve bu partinin komutası altında olan nispeten gelişmiş bir halk ordusuna sahip değildir. Bunun yanında düşman bir yandan sivil örgütler kurmaya devam ederken, diğer yandan da zorla ve hıleyle halkın örgütlenmesini engellemekte, git-tikçe artan şiddetle baltalamaya devam etmektedir.

2— Düşman klikler arasında, şimdiki durumda, silahlı çatışmaya varacak derecede bir zıtlık yoktur. Buna karşılık devrimci partiler ve gruplar düşmana karşı tek bir cephede ittifak kuramamışlardır ve saldırılara karşı genellikle savunmasız durumdadırlar.

3— Düşman emperyalistlerin tam desteğine sahiptir. Buna karşılık ülkemizde doğru bir politika izleyen güçlü bir Marksist-Leninist parti olmadığı için dünya halklarının devrimci mücadelesiyle sağlam bağlar kurulamamakta ve onların desteği alınmamaktadır.

4— Halk genel olarak yoğun çete savaşları. özel olarak da parti önderliğinde çete savaşları tecrübesinden yoksundur.

5— Halkın kültüründe emperyalizmin, komprador kapitalizmin ve feodalizmin ortak gerici kültürünün baskısı ve hakimiyeti altındadır.

6— Kapitalizmin kırlara girmesi, buralarda, savaşın ilk aşamalarında özellikle düşmanın işini kolaylaştıracak olan ulaşım ve haberleşme katlarının yaygınlaşmasına ve giderek düşmanın buralarda kontrol imkânının daha da gelişmesine yol açıyor. Bununla birlikte kapitalizmin kırlara girmeye devam etmesi, şehirlerle köyler arasında gitlikçe daha sıkı organik bağların kurulmasını sağlıyor. Bu durum, ileride buralarda düşman tarafından sarılan kurtarılmış bölgelerin yaşamasını daha da çetinleştirecek bir etkidir.

Düşmanın üstün, halkın ise zayıf yanları kuvvetli, fakat bu geçicidir. Bu durum, savaşı çetinleştirecek ve uzatacaktır. Yani herkesin kavraması gereken şey şudur: Düşman taktik olarak kuvvetli halk ise zayıftır. Halk, düşmanı kısa zamanda yenemez; uzun süreli ve çetin bir savaşla yenebilir. Bu savaş, düşmanı önce yıpratıp dağıtma, sonra parça parça yoketme ve giderek de belini kırma şeklinde olabilir. Halk, ancak böyle bir savaş içinde, her alanda ve her biçimde örgütlenebilir.

Yine burada halkın üstün, düşmanın ise zayıf yanlarını ve bu durumun devrimci savaş konusunda bize öncelikle hangi gerçeği gösterdiğini tesbit edebiliriz.

1— Halkın davası haklı, düşmanın ki ise haksız bir davadır. Halkın savaşı dünya halklarının tamamen haklı ve ilerici savaşlarının bir parçasıdır. Biz emperyalizme, faşizme ve bütün dünya gericiliğine karşı verilen ve bu yüzden gelişen ve yükselen savaşlara; yani, yeniye, doğup gelişene ve haklıya dayanıyoruz. Komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının iktidarı ise çürüyen ve çö-

küşe giden emperyalist sömürüye ve zulme dayanıyor.

2— Düşman, kaçınılmaz bir ekonomik ve politik çöküntünün içindedir, ve bugünkü durumda iktidarını ayakta tutabilmek için sürekli daha kanlı faşist bir diktatörlüğün gerçekleşmesi yolunda çaba sarfetmektedir. Devrimci mücadele geçmişe nazaran daha büyük ölçüde halka mal olmuş ve olmaktadır; onbinlerce ve yüzbinlerce halkın sevgisini kazanmış durumdadır. Bugün ülkemizde, devrimci savaşın hazırlık dönemi çalışmalarını yürütecek ve bu savaşı başlatabilecek kadrolar oluşmuştur.

3— Düşman stratejik olarak zayıftır. Düşman ordusu uzun süreli çetin bir savaşa dayanabilecek, birliğini ve disiplinini koruyacak bir yapıya sahip değildir. Toplumdaki sınıf çelişkileri bu orduda yansıyor ve bu ordunun genel olarak doğru dürüst savaş tecrübesi özel olarak da anti-gerilla savaşı tecrübesi yoktur.

4— Ülkemiz çete savaşının elverişli bir manevra alanına ve arazisine sahiptir. Bunun yanında Filistin devrimine de komşudur.

Halkın üstün düşmanın ise zayıf yanları kalıcıdır ve devrimci mücadele içinde gün geçtikçe bizim üstün yanlarımız güçlenecektir. Bununla birlikte, düşmanın zayıf yanları çoğalacak ve iyice derinleşecektir. Bizim üstün, düşmanın ise zayıf yanları, devrimci mücadelede mutlaka başarıya ulaşacağımızı göstermektedir.

—IV—

HALKIMIZIN TEK KURTULUŞ YOLU HALK SAVAŞI YOLUDUR!

Tek kurtuluş yolu neden halk savaşı yoludur? Gerçekten de bunun dışında halkımızı kurtaracak başka bir yol yok mudur? Mesela barışçıl yollarla, günümüzde parlamenter yollarla veya seçim yoluyla halkın kurtuluşu kavuşması imkansız mıdır? Bugün ülkemizde işçi sınıfı partisi olduğumu iddia eden bazı partiler halkın parlamenter yollarla iktidarı alabileceğini savunuyor ve bu yolda mücadele veriyor. Tarihte bu tip partiler çok görüldü ve bundan sonra da çok görülecektir. Sosyal pratik bunların savunduğu görüşleri ve verdikleri mücadeleleri defalarca mahkum etti. Marksist-Leninistler tarihte sınıf mücadelesi

arenasına çıktıklarından bu yana, bunlara karşı çok yoğun ideolojik ve politik mücadeleler verdiler. Fakat buna rağmen bu görüş hiç bir zaman ortadan kalkmadı. Değişen şartlara kendini uydurarak, zaman zaman biçim değiştirerek günümüze kadar geldi. Bu görüş bundan sonrada ortadan kalkmayacaktır. İktidarın şiddet yoluyla alınması fikri var oldukça bu da —iktidarın barışçıl yolla ele geçirilmesi de— şiddetin bir anti-tezi olarak var olacaktır .

İktidarın barışçıl yollarla alınabileceğini savunanlar gözle görülür, elle tutulur kaba gerçekleri bir türlü kabul etmiyorlar veya kabul etmek istemiyorlar. Ezen ve sömüren sınıfların iktidarlarını devam ettirmek için bir baskı ve şiddet aracı olan kendi devletlerine dayandıklarını, halk yığınlarını bu devlet aracı vasıtasıyla sömürdüklerini ve ezdiklerini görmüyorlar veya görmek istemiyorlar. Bunlar —parlamentaristler, barışçıl yolu savunanlar, pasifistler, sosyal-barışçılar vb. gibileri— hakim sınıfların, ezilen ve sömürülen sınıfların barışçıl yollarla iktidara gelmelerine ve kendilerini ezen ve sömüren sınıfları tasfiye etmelerine göz yumabileceklerini, müsaade edebileceklerini hayal ediyorlar. Halbuki tarih bize, egemen sınıfların kendi iktidarlarını ezilen ve sömürülen sınıflara, kendi rızalarıyla terk etmediklerini defalarca gösterdi. İktidarın ancak şiddet yoluyla alınabileceğini de defalarca kanıtladı. Tarih bize, çok kanlı deneylerle ezilen sınıfların, hakim sınıfların zora dayanan iktidarlarını ancak kendi örgütlü güçleriyle ve esasta zora başvurarak yıkabileceklerini ve kendi iktidarlarını kurup ayakta tutabileceklerini ispatladı.

Marksist-Leninistler, iktidarların alınmasında ya da iktidar mücadelesinde kanlı ya da kansız çeşitli mücadele biçimlerine başvururlar. Fakat iktidarın alınmasında şiddetin esas ve belirleyici olduğunu da hiç bir zaman unutmazlar. Bizi parlamentoculardan, pasifistlerden, sosyal-barışçılardan vb. gibilerinden ayıran esas fark da budur. Onlar iktidarın alınmasında tek bir mücadele yolunu görüyorlar ya da bu yolu esas yol olarak değerlendiriyorlar. Bu, tarihin bugüne kadar mahkum ettiği ve bugünden sonra da mahkum edeceği hatalı, gerici ve bütün insanlığın kurtuluşuna zararlı bir görüştür.

Bir de devrimci mücadeleye karşı halkın kurtuluş yolu olarak gösterilen reformculuk vardır. Bugün ülkemizde halkın kurtuluşunu reformların gerçekleşmesine bağlayanların sayıları bir hayli kabarıktır. Tarih reformculuğun da ezilen ve sömürülen sınıfı kurtuluşa götüremeyeceğini renelerle defalarca ispatlamıştır. Hatta hakim sınıfların, reformları halkın mücadelesini bastırmak için bir araç olarak kullandıklarını göstermiştir.

Stalin, reformculuk ve devrimcilik konusunu incelerken, reformcu ve devrimci üzerinde ayrı ayrı durur ve şöyle der:

«Reformcu için reform herşeydir; devrimci çalışma ise sadece gelip geçicidir, lafı edilecek bir konudur, göz boyamaya yarar. Onun için reform, reformcu taktikle burjuva iktidarı şartları içinde, kaçınılmaz olarak bu iktidarın bir aleti. Devrimci unsurların dayanışmasını baltalamaya yarayan bir aleti haline gelir.

Devrimci, reformu, legal eylem ile illegal eylemi bağdaştırmaya yarayan bir dayanak ve burjuvaziyi devirme amacıyla kitlelerin devrimci hazırlığını amaç edinen illegal çalışmayı pekiştirmeye yarayan bir dayanak olarak kabul eder.

Emperyalizm şartları içinde reformlardan ve anlaşmalardan devrimci şekilde yararlanmanın özü işte budur.

Reformcu ise, tam tersine, reformdan her türlü illegal eylemden vaz geçmek için, kitlelerin devrime hazırlanışını suya düşürmek için ve «bağışlanan» reformların gölgesinde uykuya yatmak için kabul eder»(13)

Buradan da anlaşılıyor ki, reformculuk da ezilen, sömürülen sınıfları kurtuluşa götürmez. ancak siyasi iktidar mücadelesinde reformlardan devrimci şekilde yararlanılabilir.

İktidarın barışçıl yollardan alınabileceği veya kurtuluşun barışçıl yollarla gerçekleşebileceği konusunda ileri sürülen görüşlerin dışında devrim yolunu ya da iktidarın devrimci şiddet yoluyla alınabileceğini savunup da, bu yolun ülkemizdeki biçimi konusunda farklı görüşleri savunanlar vardır.

Bugün kurtuluş yolu olarak devrimi savunan-

(13) Stalin, Leninizmin İlkeleri, s. 92-93

ların bir kısmı, ülkemizin yapısını bizim tespit ettiğimiz gibi yarı-sömürge, yarı-feodal olarak tespit etmiyorlar. Bunlar, ülkenin yapısını bağımlı —yarı-sömürge bağımlılığından nisbeten daha az— ve kapitalist olarak tespit ediyorlar. Bunlar, ülkemizde, özünü toprak devriminin teşkil ettiği demokratik devrimin ve köylülüğün önemini küçümseyiyorlar. Bu noktadan hareket ederek şehirleri devrimin merkezi ve esas mücadele alanları olarak görüyorlar. Bunlar, köylük bölgelerde, Marksist-Leninist parti önderliğinde, köylülerin yarı-feodal güçlere ve merkezi otoriteye karşı seferber edilmesini, halk ordusunu ve halkın birleşik cephesinin silahlı mücadele içinde, basitten karmaşığa, küçükten büyüğe, zayıftan kuvvetliye doğru gelişmesine, köylük alanların parça parça kurtarılarak ve daha sonra da şehirlerin kuşatılarak alınması, şeklindeki ülkemiz şartlarına uygun halk savaşı stratejisine karşı çıkıyorlar. Buna karşılık şehirlerde uzun bir dönem barışçıl çalışmayı esas alarak kuvvet toplamayı ve uygun bir zamanda topyekün ayaklanarak iktidarı almayı savunuyorlar. Biz bu stratejinin ülkemiz şartlarına uygulanamayacağı görüşündeyiz. Bu ülkemizin yarı-sömürge, yarı-feodal yapısına ters düşen bir stratejidir.

Bu görüşün dışında bazı küçük-burjuva devrimcisi grupların da devrimin yoluyla ilgili savdukları değişik görüşleri vardır. Biz bunların üzerinde şimdilik ayrı ayrı durmayı gereksiz görüyoruz. Şimdi biz aşağıda, halkımızın tek kurtuluş yolu olarak gördüğümüz halk savaşı yolunu, dünya halklarının tecrübelerini, kendi ülkemizin şartlarını ve halkımızın tecrübelerini hesaba katarak incelemeye ve halk savaşı yolunu elimizden geldiği kadar tanıtmaya çalışacağız.

HALK SAVAŞININ TEMEL MÜCADELE ALANLARI KÖYLÜK BÖLGELERDİR.

Sömürge, yarı-feodal ülkeler ve yarı-sömürge yarı-feodal ülkelerde, halk savaşının temel mücadeleye alanları köylük bölgelerdir. Bu, ülkemizde de böyledir. Bunun böyle olmasının iki nedeni vardır.

Birinci neden: Daha önce de belirtildiği gibi, ülkemiz yarı-sömürge, yarı-feodal bir ülkedir. Nüfusun % 60'ından fazlası köylülerdedir. Toprak ağaları, çiftlik beyleri, şeyhler, aşiret reisleri,

faizciler ve tefeci tüccarların sömürsü altında milyonlarca köylü vardır. Çok yavaş çözülen yarı-feodal bir ekonominin yanında ağır aksak gelişen dışa bağımlı kapitalist bir ekonomi vardır. Beş-altı şehirde toplanmış üç milyonu aşkın sanayi işçisinin yanında, köyden gelme milyonlarca işsizler ordusu vardır.

Nüfusun büyük çoğunluğunun, yani köylülerin temel isteği topraktır. Bütün halkın ortak isteği, işsizliğin, pahalılığın ve faşizmin ortadan kalktığı, bağımsız ve demokratik bir ülkedir. Bundan dolayı devrimimiz, millî demokratik bir halk devrimi olacaktır. Toprak meselesi bu devrimin özü, temel meselesidir. Yani köylülerin en önemli meselesi, bu devrimin de en önemli meselesidir. Aslında, sömürge ve yarı-feodal ülkelerle Türkiye gibi ülkelerdeki halk savaşı, işçi sınıfının önderliğinde bir köylü savaşıdır. Köylülerin temel alınmasının birinci nedeni bunlardır.

İkinci neden: Daha önce de söylenildiği gibi, düşman sayıca ve silahca kuvvetlidir. Ana ordusu yarım milyonu aşkın; üçyüzbin kişilik yedek kuvvete sahiptir. Üstelik bu ordu, dünya halklarının eli kanlı düşmanlarından biri olan ABD emperyalistlerinin yakın ve garantili desteğini alıyor. Her iki kuvvetinde ana ağırlıkları şehirlerdedir. Kırsacası, şehirler düşmanın kaleleri durumuna gelmişti. Düşmanın şehirlerdeki kontrolü kırlardan kat kat fazladır. Bu bakımdan kırlardaki hareket serbestliği, şehirlere nazaran çok daha kolaydır. Kırlarda ezilme tehlikesi daha azdır. Halk, düşmanı, şehirlerde toplu haldeyken yenebilir. Düşmanı ancak, geniş kırlık alanlara çekerek, kuvvetlerini yayararak, yayılan bu kuvvetleri tek tek yok ederek, uzun süreli, amansız bir savaş içinde yenebilir. Savaş, ancak bu şekilde, yani köylük bölgeler temel mücadele alanları seçilerek uzatılabilir. Savaş uzatıp düşmanın zayıf noktalarını arttırmanın yolu budur.

«Ancak bu yolla bütün ülkelerde Sovyetler Birliği'nin bütün dünyada sağladığı gibi, devrimci kitlelerin güvenini sağlamak mümkün olacaktır. Ancak bu yolla gerici hakim sınıflar için korkunç güçlükler çıkarmak, onları kökünden sarsmak ve iç çözümlerini hızlandırmak mümkün olacaktır. Ancak bu yolla geleceğin büyük devrimi için esas silah olarak bir Kızıl Ordu yaratmak gerçekten

mümkün olacaktır. Kısacası ancak bu yolla devrimci hamleyi hızlandırmak mümkün olacaktır.» (14).

İşte kırların temel alınmasının ikinci nedeni de budur.

Burada köylük bölgelerin önemi anlatılmaktadır. Ama bunlardan hatalı sonuçlar çıkarılmamalı ve yanlış anlamalara da meydan verilmemelidir. Şehirlerdeki çalışmalarını küçümseyen eğilimlerin doğmasına karşı uyanık olunmalıdır. Bugün, ülkemizde işçi sınıfı üç milyonu geçkindir. Bu durum Çin ve Vietnam gibi ülkelere nazaran, bizde, şehirlerdeki mücadelenin önemini daha da arttırıyor. Ayrıca devrimin, en güvenilir müttefikleri ve dostu olan milyonlarca şehir küçük-burjuvazisi arasında çalışmak çok önemlidir. Bu tabakanın içinde bulunduğu şartlar da bunu gösteriyor.

«Çünkü bu gruba mensup olanların çoğu her türlü baskıya uğramakta hızla ve devamlı olarak sefalete, işsizliğe, iflasa sürüklenmekte ve bunlar çok acil bir şekilde, iktisadi ve siyasi demokrasi istemektedirler.» (15).

Köylerden sökün eden yüzbinlerce köylü gecekonduarda acı çekmektedir. Evlerini başlarına yıkmaya gelen dozerli ve panzerli polisler karşı, küçüğünden büyüğüne, kadından erkeğine kadar herkes direnmektedir. Bu bakımdan şehirlerdeki çalışmanın önemini küçümsemek bağışlanmaz bir hatadır.

Sonuç olarak halk savaşının temel muharebe alanları köylük alanlardır. Çünkü devrimimiz demokratiktir. Ve özünde bir toprak devrimidir. Buna bağlı olarak düşman kontrolü şehirlere nazaran buralarda çok daha zayıftır. Bu durum, sömürge, yarı-feodal ve yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler için aynen geçerlidir.

Kapitalist ülkelerde ise devrimin yolu farklılıklar gösterir. Bilindiği gibi kapitalist-emperyalist ülkelerde şehirler devrimin merkezleridir. Çünkü ülke devriminin öncüsü ve temel kuvvetleri şehirlerde dir. Devrim şehirlerde daha güçlüdür ve sosyalist karakterde bir devrimdir. Yani baş çelişme işçilerle sermaye cephesi arasındadır. Düşman şehirlerde kuvvetli olmasına rağmen bu böyledir.

(14) Mao Zedung, Sağ ve Sol Sapma, s. 65

(15) Mao Zedung, A.g.e. s. 92

Ama emperyalist bir ülke, diğer bir emperyalist ülke tarafından işgal edilirse o zaman işgal edilen ülkenin bütün halkı işgalin kalkmasını isteyecektir. Yani baş çelişme bütün halkla, işgalci kuvvetler ve kuklaları arasında olacak ve bu çelişme millî bir devrimle çözülecektir. Bilindiği gibi emperyalistler bir ülkeyi işgal ettikleri zaman önce şehirleri, ana ulaşım ve haberleşme hatlarını ele geçirir ve buralarda sağlam bir kontrol kurmaya çalışırlar. Ve işgal kuvvetlerinin şehirlerdeki kontrolü, kırlardakinden çok daha fazla sıkı olur. Bu takdirde, kırlarda örgütlenmek şehirlerde örgütlenmekten daha kolay olur. Milli savaş kırlardan şehirlere doğru gelişmeye başlar. Yani kırlar savaşın temel alanları olur. Eğer işgal edilen ülke, ileri bir kapitalist ülke (İngiltere gibi) ise ve işgalci kuvvetler de zayıfsa bu taktirde devrimin merkezleri kırlardan şehirlere doğru kayar.

Fakat, her konuda olduğu gibi bu konuda da katı ve tek yanlı düşünülmemelidir. Savaşın temel muharebe alanlarını devrimin karakteri tayin ederken, görüldüğü gibi bazı durumlarda da askeri kontrol tayin edici olabiliyor. Bugün sömürge ve yarı-sömürgelerde hem devrimin niteliği hem de askeri kontrol, bu ülkelerdeki halk savaşının temel alanlarının kırlar olmasını gerektiriyor.

HALK SAVAŞININ STRATEJİK HEDEFİ EMPERYALİZMİN VE ONUN UŞAĞI KOMPRA-DOR BURJUVAZİ VE TOPRAK AĞALARININ İKTİDARINI YIKMAKTIR!

Halk savaş, köylük bölgelerde toprak ağalarıyla diğer sömürücü sınıfların köylüler üzerindeki sömürsünü ve hakimiyetini kırıp bunun yerine köylülerin demokratik iktidar organlarını kurmayı hedef alır. Bu hedefe varma yolunda önüne geçen bütün engelleri yıka yıka gelişir. Düşmanın bu bölgelerindeki her türlü baskı ve sömürü çarkını kırarak kırılır. Şehirlerde komprador patronlarla ordu ve polis zulmünün işçi sınıfı ve diğer halk yığınları üzerindeki faşist zorbalığa karşı mücadele eder. Onların siyasi ve ekonomik mücadelelerine önderlik ederek halk demokrasisinin gerçekleştirilmesi yolunda ileri mevziler kazanmalarını sağlar. Kısacası halk savaşının bütün ülkedeki ana hedefi, emperyalizmin, komprador burjuvaziyle toprak ağaların iktidarının halk üzerinde baskı ve sö-

mürüsünü kırıp, bunun yerine halkın demokratik diktatörlüğünü kurmak, yani sosyalizme geçişi sağlayacak olan iktidarı gerçekleştirmektir.

HALK SAVAŞININ ÖNCÜ, ANA VE YEDEK KUVVETLERİ.

Halk savaşının öncü kuvveti işçi sınıfıdır. Köylüler ana yada temel kuvvettir. Şehir küçük-burjuvazisi en yakın güvenilir müttefikdir; demokratik devrime sadık bir dosttur. Milli burjuvaziye gelince; bunlar, işçi sınıfının önderliğinden dolayı devrime korku ve şüpheyle bakarlar, sürekli yalpalılar. Bunların tabanı yani küçük-burjuvaziye yakın olan kesimi, doğru bir politika izlenirse devrim saflarında yer alır. İç savaşta, milli burjuvazinin üst kesimi genellikle düşman saflarına geçer, milli savaşta ise çoğunlukla devrim saflarında yer alırlar.

Milli burjuvaziye karşı, devrimin politikası, onları kazanmaya çalışmak; olmazsa tarafsızlaştırmaktır.

Halk savaşında, sosyalist ülkelerin ve diğer halkların her türlü yardımları uzak fakat güvenilir yedeklerdir.

Ülkenin yukarıda saydığımız bu kuvvetleri, halk savaşının üç büyük örgütü içinde yer alır. Bu örgütler, halk savaşının üç temel direği ya da halkın üç büyük silahıdır. Bunlar sırasıyla: Parti, ordu ve işçi-köylü ittifakı temeli üzerinde kurulan Halkın Devrimci Birleşik Cephesidir.

* HALK SAVAŞININ GELİŞİMİ VE GEÇİRDİĞİ AŞAMALAR NELERDİR?

Herşeyden önce hiçbir ülkenin devrimci savaşı önceden mutlaka şöyle ya da, böyle gelişecek diye her mesele katı ve mutlak bir şekilde ortaya koyulamaz. Bugünün şartları ileride çok olağanüstü bir değişmeye uğrayarak savaş, umulduğundan değişik bir şekilde doğup gelişebilir. Mesela, savaşın uzatılmalı ve çetin karakterinde değişiklikler olabilir. Mesela düşmanın gücünü zayıflatan büyük bir bölgesel savaş, büyük bir ayaklanma, hakim sınıflar arasında büyük bir çatışma yada emperyalistler arasındaki bir savaş ve benzeri durumlar, devrimimizin süresini kısaltabileceği gibi bunun tersi de olabilir. Devrimci savaş, umulandan çok daha uzun sürebilir.

Peki, bu böyledir diye devrimci mücadeleye plansız mı başlanmalı; işler oluruna mı bırakılmalı ülkenin bugünkü somut şartlarının, ne tip bir mücadele yolu ve biçimi gösterdiğini tespit etmemeli miyiz? Devrimin strateji ve taktiği çizilmeden mi savaşılacaktır? Halka bu konuda bir fikir veremeyecek miyiz? Yani onlara, mücadelenin hangi aşamasında olduklarını, hangi hedeflere hangi kuvvetlere hangi yoldan ne şekilde gidebileceklerini göstermeyecek miyiz? Elbette göstermeliyiz. Çünkü devrimci mücadelenin tıkanan damarlarını açmanın başka yolu yoktur.

Kış günü yola çıkmak isteyen bir yolcunun akıllı ve ihtiyatlı olması gerekir. Gideceği yola nasıl olduğunu, o yoldan gelen yolculardan öğrenmelidir. Yolculuğa ne zaman başlayacağını, kimlerle gideceğini, nerelerden geçeceğini, nerelerde konaklayacağını iyi ayarlamalıdır. Bazı yolcular vardır ki, gidecekleri yoldan gelen yolcuları dinleyince korkudan dizlerinin bağı çözülüyor. Çünkü yolcular yolların buzlu ve uçurumlu olduğunu, kurtların sürüler halinde gezdiğini, bazen sis çöktüğünü ve tıoi estiğini anlatıyorlar. Yola çıkmak isteyen yolcu hazırlığını tamamlıyor, nerelerden geçeceğini, nerelerde konaklayacağını iyice planlıyor, gelen yolcuların anlattıklarını ve başlarından geçenleri de hesaba katıyor ama yolculuğa başlarmaktan çekiniyor ve bir türlü yolculuğa başlamıyor. Yolculuğa başlayacağını, hatta utanmadan başladığını bile söylüyor ama, gerçekte buna kendisi bile inanmıyor.

Yola çıkmak isteyen bazı kişiler de vardır ki, gidecekleri yoldan gelen yolcuların başlarından geçenleri dinleyince çok heyecanlanıyorlar. Dinledikleri şeylerin olduğu gibi kendi başlarından da geçeceğini sanıyorlar. Gelen yolcuların yolculuğu boyunca süren iklim şartlarının, kendi yolculuklarında da aynı olacağını sanıyorlar. Gelen yolcuların çıkardıkları dersleri kendi yolculuklarına yararlı bir şekilde uygulamıyorlar. Bunlar, heyecanla yola çıkıyor, ama, gerçekleri hesaba katmadıkları için gidecekleri yere varamıyorlar: Ya uçurumdan düşüyor, ya tipide boğuluyor, ya da aç kurtlara yem oluyorlar. Bazı yolcular da vardır ki, işi tamamen kabadayılığa vuruyorlar. Bunlar şartları hiç hesaba katmıyorlar. Gidecekleri yoldan gelenleri bile hiç dinlemiyor; karadüzen ba-

sıp gidiyorlar. Bizim bunlar için bir diyeceğimiz yok. Bunların işi zaten «Allaha» kalmıştır.

Marksist-Leninistler, halk savaşının bu tip yollarını olmamalıdır. Marksist-Leninistler bütün çalışmalarını planlı yürütmeye alışmalı; planlarını varolan şartların incelenip değerlendirilmesine dayandırmalı; kısa ve uzun vadede neler yapacağını veya yapabileceğini bilmelidir. Ne yaptığını, yaptığı ve yapacağı işlerin hangi sonuçları doğuracağını ya da doğurabileceğini bilmeyenlerin yürüteceği mücadele yıkılmaya ve başarısızlığa mahkumdur.

Halk savaşını örgütleyip, yönetecek olan Marksist-Leninistler, halk savaşı teorisini bilmeli ve incelemelidir.

«Devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz» sözü, Lenin'in gerçeğe dayanan ünlü bir sözüdür. Bu gerçek, halk savaşı sanatı için de doğrudur. Halk savaşının teorisi olmadan, halk savaşının pratiği de olmaz. Ancak halk savaşı teorisinin en iyi şekilde nasıl öğrenileceğini ve bu teoriyi ustaca uygulama maharetinin nasıl kazanılabileceğini de bilmeliyiz. «Elimizdeki doğru teori üzerine sadece gevezelik eder, evirir çevirir, oyuncak gibi oynar, pratiğe koymasak, bu teori, ne kadar iyi olursa olsun, önemsizdir.»(16)

Devrimci savaşın teorisi neye dayanmalıdır?

Devrimci savaşın teorisi, Marksizm-Leninizmin ve dünya halklarının bugüne kadarki devrimci mücadelelerinin tecrübeleri ışığı altında ülkemiz şartlarının değerlendirilmesine dayanmalıdır. Böyle bir teori, halkımızın yürüteceği devrimci mücadele içinde —özü ya da esası aynı kalmak suretiyle— değişip gelişecek ve dünya halklarının ortak devrimci savaş sanatı hazinesine yeni değerler kazandıracaktır. Aynı zamanda, kendi ülkemizin askerlik sanatı haline gelecektir.

Halk savaşı sanatı, halk savaşının içinde gelişip güçlenebilir. Halk savaşı sanatı esas olarak halk savaşı içinde öğrenilebilir.

Halk savaşı, küçükten büyüğe, basitten karmaşığa, zayıftan kuvvetliye doğru gelişir. Önce gerilla savaşı halinde başlayıp yaygınlaşır. Sonra bu gerilla kuvvetleri halktan katılmalarla ve küçük gerilla birimleriyle gerilla müfrezelerinin

birleşmesiyle iyice büyür. Ve hareketli savaşlar veren hareketli birlikler haline gelir. Daha sonra da bu birliklerin büyüyerek düzenli ordular haline gelmesiyle birlikte düzenli ya da mevzi savaşlara geçilir.

Halk savaşı köylerden şehirlere doğru gelişip püçlerin. Bu uzun savaşta kırlardaki mücadeleyle, şehirlerdeki mücadele karşılıklı olarak birbirlerini etkiler. Bu uzun savaşta, küçük bölgeler parça parça kurtarılarak, halkın iktidar organları buralarda sağlamlaştırılarak mücadeleye önderlik eden partinin programı parça parça uygulanarak, şehirlere doğru ilerlenir. Ve buralar kuşatılarak ele geçirilir.

Halk savaşı üç büyük aşamadan geçer. Parti programının demokratik devrime dair büyük bir kesimi halk savaşı içinde uygulanır.

Halk savaşının aşamaları şunlardır:

A— *Birinci aşama*: Düşmanın ülke çapında kuvvetli ve saldırı halinde olduğu, halkın örgütlü güçlerinin ise zayıf ve savunma halinde olduğu aşamadır. Yani bu aşamada düşman stratejik saldıradır, halk ise stratejik savunma durumundadır.

B— *İkinci Aşama*: Stratejik denge aşamasıdır. Halkın ve düşmanın kuvvetleri hemen hemen dengededir. Her iki tarafta saldırı ve savunma halindedir. Fakat gelişmenin yönü devrime doğrudur.

C— *Üçüncü Aşama*: Halkın ülke çapında kuvvetli ve saldırı halinde olduğu, düşmanın ise zayıf savunma halinde olduğu son aşamadır. Yani bu aşamada halk stratejik saldırı, düşman ise stratejik savunma halindedir.

Şimdi bu aşamaları sırasıyla inceleyelim.

A— *HALKIN SAVAŞININ BİRİNCİ AŞAMASI*:

Bu konuyu üç başlık halinde inceleyelim.

1—*AŞAMANIN GENEL DURUMU*: Bu aşamada halk zayıf, düşman ise çok güçlüdür. Onun için düşman, ülkenin her yanında karşı saldırı halindedir. Düşman halkın örgütlü güçlerini yoketmek için bütün güçleriyle her yola başvurur. Gerilla bölgelerini diğer bölgelerden ayırarak buralara üstün kuvvetlerle saldırır. Bu aşamada halk topyekün savunma halindedir. Fakat bu, aktif bir savunmadır yani saldıran düşmanın esas olarak zayıf kollarını yıpratmaya ve yok etmeye, halkı ise ko-

(16) *Mao Zedung, Teori ve Pratik s. 19*

rumaya dayanan, taktik saldırı diye adlandırılan bir savunmadır. Bu en iyi savunmadır. Bu aşama içindeki savaş pozisyonunu, stratejik savunma içinde taktik taarruz olarak tanımlayabiliriz.

Bu aşamada temel savaş biçimi gerilla savaşıdır. Seyyar veya hareketli savaş ise ikincil savaş biçimidir. Yani «kuvvetlerimizin gerilla savaşı için dağılması esastır. Ve kuvvetlerimizin hareketli savaş için toplanması ikinci derecede önemlidir.» (17). Yine bu savaş biçimlerine uygun olarak bu aşamada halkın ana örgütlenme biçimi gerilla timleri, mangaları, takım ve bölükleri şeklindedir. Yardımcı örgütlenme biçimi ise gerilla kuvvetlerinden daha büyük, fakat gerilla karakteri olan hareketli birliklerdir. Buna karşılık düşman gerillaları yoketmek için anti-gerillalarını ve düzenli ordularını seferber eder. Gerillalara karşı özellikle anti-gerilla savaşını geliştirmeye çalışır.

Bu aşamada, şaşırtma, yıldırma baskınları, pusu ve sabotaj gibi yıpratma ve yoketme taktikleri uygulanır. Geniş alanlarda yoğun bir yıpratma savaşı verilir. Öyle ki, gerilla savaşı geniş bölgelere yaygınlaştırılarak, düşmanın toplu güçleri dağıtılarak tek tek yok edilir. Bu aşamada düşman kovalar gerillalar kaçır; düşman arar, onlar gizlenir; düşman konaklar, onlar peşpeşe saldırılarla onu tedirgin edip, yıpratır; düşman yorulur, gerillalar saldırır; düşman kaçır, gerillalar kovalar.

Bu aşamada şehirlerdeki politika şudur: «.. esas olarak (saldırıda değil) savunmada bulunmak, çalışmalarda mümkün olan bütün meşru fırsatları kullanmak (ve meşruiyetin kullanılmasını reddetmemek). Öyle ki parti örgütleri kitleler arasına gidebilsinler. Üstü kapalı olarak uzun süre çalışsınlar ve kuvvet biriktirsinler ve köysel bölgelerde silahlı mücadele çıkarmak için adam yollamaya her zaman hazır olabilsinler ve böylece kırsal arazideki mücadele ile bağ kurup devrimci durumun gelişimini ilerletebilsinler.» (18).

Bu aşamada (sonlarında), düşman kontrolünün zayıf, devrimci mücadelenin ise güçlü olduğu yerlerde kurtarılmış bölgeler doğmaya başlar. Fakat düşmanın güçlü kuşatma ve saldırılarına uğradık-

ları için yaşamakta büyük güçlüklerle karşılaşır. Biri ezilirken diğeri doğar. Biri daralırken diğeri genişler.

Bu aşamada mücadeleye önderlik eden Partinin temel Şiirleri şunlardır: Gerilla bölgelerini genişlet. Yani gerilla bölgeleri aç. Gerilla bölgelerini kurtarmaya çalış, buraları yaşatmaya, genişletmeye ve sağlamlaştırmaya bak. Savaşın kaderini tayin edecek maceracı saldırılara girme. Acele etme, «Güvenle vur, güvenle kazan». Fakat her taktik çarpışmada «hızla vur, hızla kazan». Düşman kuvvetlerinin büyük bir kısmını şehirlerde tutmak için, bunların kırlara açılmasını engellemek için, kadroları daha büyük ölçüde teçhiz etmek için, şehirlerde —savunma ve kuvvet toplama esas olmakla birlikte— gerilla savaşını geliştirmeye önem ver ve böylece kırlardaki gerilla savaşlarının soluk almasına yardımcı ol. Aynı zamanda ayaklanmalar için fırsat kolla.

Bu aşamada düşmanın temel şairleri şunlardır: Gerilla bölgelerini gerillalardan temizle, genişletmelerine fırsat verme. Yeni bölgeler açmalarına engel ol ve gerilla üslerine hayat hakkı tanıma. Stratejik bakımdan savaşı uzatma. Elini çabuk tut. «Hızla vur, hızla kazan», Psikolojik ve propaganda savaşını yoğunlaştır. Şehirlerdeki mücadeleyi ez. Ayaklanma fırsatı tanıma.

İşte genel olarak birinci aşamanın özellikleri kısaca bunlardır.

2— GERİLLA SAVAŞI DÖNEMİ:

Bu dönem de yine iki taktik devre olarak ele alınabilir. Bunlar: a) Gerilla savaşının hazırlık devresi, b) Gerilla savaşı devresi. Bu taktik devreleri incelemeyen önce, gerilla savaşı dönemini genel bir bakışla tanımaya çalışalım.

Bu dönem, bir yandan gerilla bölgelerinde, diğer yandan da işçilerin yoğun olduğu şehirlerde düşmana karşı çok yönlü mücadelelerin, özel olarak da gerilla savaşlarının verildiği, yenilgilerle başarıların, geri çekilmelerle saldırıların birbirlerini izlediği uzun bir yıpratma dönemidir.

Bu dönemde, kırlarda, mücadeleye önderlik eden Marksist-Leninist partinin ana mücadele biçimi, silahlı mücadelenin bir biçimi olan gerilla savaşıdır. Bunun yanında propaganda, ajitasyon, üretime katılma, miting, yürüyüş, boykot, grev, toprak işgalleri ve silahlı halk ayaklanmaları gibi

(17) Mao Zedung, Askeri Yazılar, s. 409

(18) Mao Zedung, Sağ ve Sol Sapma, s. 65

mücadelelerde ikinci veya yardımcı mücadele biçimleridir. Yine bu dönemde genel olarak şehirlerde savunma esastır. Esas mücadele biçimi çoğunlukla kansız şekillerde yürütülen propaganda, ajitasyon, miting, yürüyüş, boykot, grev, işgal, vb. gibileridir. İkinci ve yardımcı olarak gerilla mücadelesi ve ayaklanma gelir. Gerilla bölgeleri içine giren şehirlerde gerilla savaşı ve ayaklanma yine ikincil olmakla birlikte, diğer şehirlere —gerilla bölgeleri içine girmeyen şehirlere— nazaran daha çok önem kazanır. Fakat genellikle bütün şehirlerde, kuvvet toplamak, ayaklanmalar için fırsat kollamak esastır.

Bu dönemde, kırlarda (mücadele biçimine uygun olarak) ana örgütlenme biçimi, tim, manga, takım ve bölük şeklinde gelişen gerilla müfrezeleridir. Yardımcı örgütlenme biçimleri ise mahalli halk milisleri, ayaklanma birlikleri ve benzeri örgütlerdir. Şehirlerde ise siyasi mücadeleyi yoğunlaştıracak, kuvvet toplayacak, kitlelerin direnmesini örgütleyecek kansız mücadele biçimlerine uygun savunma örgütleri ön plana çıkar. Askeri örgütler, siyasi faaliyetleri, kansız mücadele biçimlerini daha büyük ölçüde yüklenir.

Bu dönemde —özellikle sonlarında— kitle temelini güçlü, Marksist-Leninist partinin ve halk ordusunun gelişkin, arazinin ise askeri harekâta elverişli olduğu ileri gerilla bölgelerinde gizli veya yarı-açık gerilla üsleri kurulup yaygınlaşır. Bununla birlikte işçi-köylü ittifakı filizlenerek gelişmeye başlar. Parti birçok devrimci, anti-feodal, anti-faşist ve anti-emperyalist örgüt ve kişilerle ittifaklara girer. Emperyalizme, komprador kapitalizme ve feodalizme karşı birleşebilecek bütün güçlerle birleşmeye çalışır.

Bu dönemin geniş gerilla bölgelerinde, tek bir yeraltı gerilla bölge komutanlığından yönetilen ve çeşitli mıntikalarda çarpışan bağımsız gerilla müfrezeleri, düşmanı sürekli hareket halinde tutarak kuvvetlerini yayıp tek tek yok ederek yıpratırlar. Stratejik anlamda yıpratma savaşı bu dönemin ana özelliğidir. Ve yıpratma savaşını üç tür kuvvet yürütür. Bunlar bölgesel gerilla birlikleri, mıntıka gerilla birimleri ve üretime bağlı olan yarı-askeri halk milisleriyle benzeri örgütlerdir.

Bu dönemde düşman, gerilla bölgelerine askeri garnizonlar kurarak buraları daha sıkı kont-

rol altına almaya ve genişlemeleri önlemeye çalışır. Gerillalara karşı anti-gerilla savaşını iyice geliştirir. Paraşütçü birliklerini, helikopter ve keşif uçaklarını daha aktif bir şekilde kullanır. Gerillaların yoğun olduğu bölgeleri düzenli ordularıyla kuşatır ve buralara karşı taktik hava saldırılarına geçer.

Bu dönemde mücadeleye önderlik eden Marksist-Leninist partinin temel şiarları şunlardır: Gerilla savaşını daha geniş alanlara yay. Şartların olgunlaşmasıyla birlikte gerilla üsleri kur ve bunları yaşatmaya bak. Düşmanın bölündüğü ya da moral bozukluğu ve kararsızlık içinde bocaladığı Partinin saldırıya hazır ve kararlı olduğu halkın ise düşmanı tepelemek istediği uygun yer ve zamanda mahalli ya da bölgesel ayaklanmaları başlatarak düşmanı sil süpür. Düşmanın gücünü dağıtıp tek tek yok et.

Düşmanın temel şiarları ise şunlardır: Gerilla bölgelerinin genişlemesine engel ol. Gerilla üslerine bütün gücünü yüklen ve buraları mutlaka ez. Önceden tedbirini al ve ayaklanmalara fırsat verme. Toplu kuvvetlerle hızla hareket et. Kuvvetini fazla yayma.

Bu dönemde halk savaşçıları, esash bir uluslararası destek kazanır. Emperyalistlerin düşmanı desteklemesi daha belirgin hale gelir. Fakat düşman yürüttüğü haksız savaştan dolayı dünya halklarının nefretini kazanır ve gittikçe daha çok tecrit olur.

Bu genel açıklamadan sonra gerilla savaşı dönemi, yukarıda kaydedilen iki taktik devreye ayrılarak biraz daha genişçe anlatılırsa (halk savaşının etrafıca öğrenilmesi bakımından) iyi olur. Çünkü açıktır ki, halk savaşı, bu anlatılardan çok daha karmaşık, çok daha çetindir. İrilik ufaklı sayısız fırtınaların estiği, durgunluk dönemlerinin belirlediği, umulmadık gelişmelerin ve gerilemelerin bulunduğu amansız bir savaştır. Bu yüzden burada yapılan, bu savaşın sadece billurlaşmış tecrübelerini dile getirmektir. Gerçekte halk savaşı anlatılardan çok daha çapraz karmaşık ve çok daha zengindir. Onun için halk savaşı dönemlerinin elden geldiği kadar çok yönlü ve biraz daha genişçe ele alınması gerekir.

a) *Gerilla Savaşının Hazırlık Devresi:*

Bu devre, güçlerin elverdiği kadar köylerde ve şehirlerde gerilla savaşına hazırlanma devresidir. Kitle temelinin kuvvetli olduğu köylük alanlara ve şehirlere partüli ve partisiz kadroların yerleşme devresidir. Kadroların işçi-köylü yığınlarıyla sağlam bağlar kurması ve onlardan çıkardığı gönüllü, sağlam unsurlarla örgütlenmeye gitmesi, kuvvet toplaması devresidir. Bu devre, halk savaşının birinci aşamasının gerilla savaşı dönemi içinde yer alan taktik bir devredir. Yani halk savaşı aşamalarının stratejik bir dönemi değil, bu dönemin taktik bir devresidir.

Bu devrede, köylerde ve şehirlerde ağırlıkta olan mücadele biçimi, propaganda, ajitasyon ve örgütlenme şeklinde yürütülen sessiz ve kansız mücadelelerdir. İkinci durumda olan mücadele ise, silah, teçhizat, para vb. elde etmeye yönelik baskınlarla, halkın cezalandırılmasını istediği halk düşmanlarını değişik şekillerde cezalandırma hareketleridir.

Bu devrede, köylük bölgelerde (askeri alanda) örgütlenme biçimi nedir?

Mıntıka çapında, en az 2 ya da 4 kişiden oluşan gerilla timleriyle, en fazla 5 yada 8 kişiden oluşan gerilla mangalarıdır. Bunların halk arasındaki kökleri olarak da köy ve nahiyelerde gizli milis hücreleri oluşturulmasıdır. Şehirlerdeki askeri örgütlenme ise en az 2 en fazla 3-4 kişilik profesyonel gerilla timlerinden oluşur. Eğer şehir büyükse her büyük semtte gerilla komiteleri kurularak semtin profesyonel timleri komiteye bağlanır. Yine komiteye bağlı olarak aynı büyüklükte olmak üzere, işyerlerinde fabrikalarda, okullarda vb. gibi yerlerde gizli milis hücreleri oluşturulur.

Bu devrede düşman, bir yandan çalışma bölgesinin genişliğini ve güç derecesini, en çok uğranılan devrimci köyleri, barınak noktalarını, kısa ve uzun vadeli planları tespit etmeye çalışırken, diğer yandan da gizli ihbarcılar kiralamaya, karakolları güçlendirmeye ve bazı kilit noktalara da karakollar açmaya çalışır. Şüpheli yerleri peşe basar. Komando kuvvetleriyle araziye arama-taramaya girişir.

Bu devrede halk savaşçıların amacı, çalışma alanlarını genişletmek, dar bir çevreye sıkışıp kal-

mamak, daha çok köy ve köylü tanımak, köylüler arasında (özellikle yoksul köylüler arasında) kök salmak, kuvvet toplamak, kadroları siyasi ve askeri bakımlardan eğitmek, donatmak, ayağını yere sağlam basmak, halkı, düşmanı ve araziye tanıtmaktır. Düşmanın amacı ise gerillaları başlangıç halindeyken, büyümeden yok etmek için istihbarata ağırlık vermek, Anti-gerilla savaşına hazırlanmak ve baskın fırsatı kollamaktır.

Bu devrede şehirlerdeki gerillalar, kırlardakini denemiş sağlam unsurlarla —özellikle işçi unsurlarla— takviye eder; kırlardaki mücadeleyi silah, teçhizat ve para bakımından donatmak için gizli baskınlara önem verir.

Hazırlık döneminin başlarında, işçi sınıfının Marksist-Leninist partisi ülkede gerilla savaşına en elverişli bölgeleri, yani halkın bilinç seviyesinin ileri, mücadele tecrübesinin zengin, çelişkilerin keskin ve arazinin askeri harekâta elverişli olduğu bölgeleri tespit eder. Seçkin elemanlarını bu bölgelere mevzilendirir. Seçilen bölgelere giden elemanlar, buradaki yerli devrim sempatanlarıyla sıkı ilişkiler kurarlar. Bunların yardımıyla bölgedeki genel durumu (halkın durumunu, düşmanın durumunu ve arazinin durumunu) kaba çizgileriyle öğrenirler ve çalışmalara bölgenin en ileri mintikalarından başlarlar. Bu mintikalardaki ileri unsurlarla sıkı bağlar kurarak, buralarda kadrolar oluşturarak gerilla savaşının ilk hazırlık görevlerini adım adım, sabırlı bir şekilde gerçekleştirmeye çalışırlar. Onlar, bir yandan halkın dertlerini, meselelerini, acil ve temel isteklerini tesbit ederken, diğer yandan da araziye tanımaya çalışırlar. Bir yandan halktan öğrenerek, halkın eleştirilerine değer vererek sözlü propagandayı yürütüp daha çok köy, daha çok kimse —özellikle tarım işçisi ve yoksul köylü— tanımaya çalışırken, diğer yandan da yeraltında bir basın mekanizması kurarlar. Bir yandan araziye silah, kitap, her çeşit malzeme, yiyecek ve yiyecek depolarken, diğer yandan düşmanın yığınak noktalarını ve halk içindeki açık veya gizli kollarını tesbit ederler. Biryandan yeraltında her çeşit bomba, mayın, telsiz vb. imali için çalışırken, diğer yandan düşmanın arama ve taramalarından korunmak için geniş arazilerde sığınaklar hazırlarlar. Bir yandan pro-

fesyonel olarak savaşmak isteyen gönüllü, sağlam elemanları küçük gerilla birimleri halinde örgütlerken, diğer yandan da köylerde gizli görev grupları veya bunlardan daha ileri olan milis hücreleri kurmaya çalışırlar.

Hazırlık devresinin başlarında, çalışmalar büyük bir gizlilik içinde yapıldığı ve silahlı hareketler pek olmadığı için düşman bölgede ciddi bir çalışmanın olup olmadığını iyice kestiremez. Aldığı istihbaratları değerlendirir, köy muhtarlarını ve karakolları uyarır, fakat önemli bir belirti çıkmadıkça ciddi bir harekete geçmez. Bir müddet bölgenin nabzını dinleyerek, ölçerek bekler; şüpheli gördüklerini sorguya çekip ipucu elde etmeye çalışır. İpuçlarını da çoğunlukla sorgulardan devrimcilerin arasına sızdırdığı ajanlardan ve ihbarcılardan elde eder. Eğer bölgede daha önce halk ayaklanmaları veya devrimci mücadeleler olmuşsa düşman bu bölgede işlerini daha sıkı ve daha titizce yürütür.

Hazırlık devresinin ortalarında, ülkenin bazı bölgelerinde çalışmalar ilerlerken, bazılarında duraklar; bazılarında bastırılırken, bazılarında ise yeni başlar. Hazırlık devresinin ortalarında mücadeleyi yürüten partinin kadroları ve kurulan yeni gerilla birimleri, kendi muntikalarını genişleterek yeni muntikalarda da çalışmaya girişirler. Mücadele bölgesi gittikçe büyür. Parti önderliğindeki kadrolar, bir yandan çalıştıkları alanların sosyo-ekonomik yapısını, sınıf çelişkilerini ve ilişkilerini, halkın dostlarıyla düşmanlarını, halkın ihtilalcı kültürünü (tali bir görev, silahlı mücadeleye tabi bir görev olarak) tesbite devam ederken diğer yandan da hem yazılı hem de sözlü olarak geniş çapta propaganda ve ajitasyon yaparlar, örgütlenme görevlerini yürütürler. Ülkedeki ve bölgedeki en azılı halk düşmanları geniş bir şekilde halka tanıtılır; bunların sömürü ve baskıları açıklanır.

Hazırlık devresinin ortalarında, çalışma bölgesi içinde kalan veya bu bölgelere yakın olan şehir ve kaza içlerinde (profesyonel kadro yoksa), ilk önce hem siyasi hemde askeri görevleri birlikte (yarı-siyasi, yarı-askeri) görev grupları kurulur. Bunlar en fazla üç kişilik bir jüri şeklinde, profesyonel veya üretime bağlı (şehir küçükse ü-

retime bağlı) olarak kurulur. Daha sonra ise, giderek bu görev gruplarının sınılanmasıyla birlikte (bunların yetiştiği, piştiği anlaşılınca), bunlardan şehir veya kaza parti veya ordu komiteleri ve bunlara bağlı parti veya ordu hücreleri kurulur. Bu komiteler şehir veya kaza içindeki çalışmalarında inisiyatife sahip oldukları halde, hangi muntıkaya dahil iseler, o muntika parti veya ordu komitelerine bağlı ve onların sorumluluğu altındadırlar. Eğer şartlar elverişliyse bu şehir ve kazalarda, gizli parti ve ordu komitelerinin sevk ve idaresinde legal sendikalar veya dernekler içinde çalışmalara, bunların yönetimlerini ele geçirmeye önem verilir. Bu tip çalışmalar, her dönemde kesintisiz bir şekilde sürdürülmeye çalışılır. Legal imkanlardan sonuna kadar yararlanmasını bilmeyen, bu imkanları koruma ve genişletme mücadelesi vermeyen bir devrimci hareket, gereği gibi gelişemez, tecrit olmuş dar bir grup olmaktan kolay kolay kurtulamaz.

Hazırlık devresinin ortalarında, gerilla birimleri, yapılan bombalarla, gizli yollardan ele geçirilen, bağışlanan ve satın alınan silahlarla (hatta kırma gibi ilkel silahlarla bile) donatılır. Çalışmaların ilerlediği köylerde 2-3 kişilik gizli milis hücreleri kurmaya hız verilir. Çıkan sağlam unsurlarla profesyonel gerilla birimleri takviye edilir. Birimler ve milisler siyasi ve askeri bakımdan eğitilir. Partinin sevk ve idaresindeki bütün profesyonel kadrolar, siyasi ve askeri görevlerini yerine getirirken, aynı zamanda halkın yükünü paylaşmak, halkla daha iyi kaynaşmak için üretime de katılırlar; tarlalarda, ahırlarda, evlerde, inşaatlarda, işyerlerinde halkla birlikte fedekarca çalışırlar.

Hazırlık devresinin ortalarında, artık yavaş yavaş, devrimci durumun yükselmeye başladığı zamanlarda, merkezi ve mahalli düşmana karşı küçük çapta silahlı hareketlere girilir. Mesela düşmana ait taşınabilir basım araçlarına el konabilir. Uygun yerlerdeki silah, patlayıcı madde ve techizat depoları basılır. Azılı bir toprak ağasının ya da faizcinin silahı ve parası alınıp faiz senetleri yakılır. Faiz veya kira indirimi yapmaları için azılı olmayan faizciler ve toprak ağaları üzerinde baskı kurulur. Bunun yanında, halkın canını

yakan ve halk tarafından cezalandırılması istenen mahalli ya da merkezi zalimler cezalandırılır. Kuş uçmaz kervan geçmez yerlerle veya tecrit durumunda olan rüşvetçi ve dayakçı karakollar basılarak silahlarına el konur. Böylece giderek silahlanmak için silahlı baskınlar kendini göstermeye başlar. Bu durum karşısında düşman, bölgede ciddi bir divrimci faaliyetin olduğunu anlar. Bir yandan gerillaların çalıştığı alanların genişliğini, en çok hangi köylerde çalışmalarını yoğunlaştırdıklarını ve hangi dağlık veya ormanlık kesimlerde barındıklarını tesbit etmeye çalışırken diğer yandan da kısa ve uzun vadeli hazırlıklara veya tedbirlere titizlikle girer. Karakolları güçlendirir, önemli gördüğü noktalara karakollar kurar ve bu karakolları kontrol ağının düğümleri haline getirmeye çalışır. Tesbit ettikleri ileri köyleri basmaya girer. Dağlara, helikopterlerin ve keşif uçaklarının desteğinde, komando müfrezeleri çıkarak arama-taramalara ve baskınlara başlar.

Hazırlık devresinin sonlarında, ülkenin bazı bölgelerinde gerilla savaşı devresine geçilirken, bazılarında hala hazırlık devresi görevleriyle uğraşırlar. Hatta bazı bölgelerdeki çalışmaları, düşman tamamen çökertebilir ve buralarda yeni baştan başlamak durumu çıkar. Ülke çapındaki durum böyle olur. Bölgeye gelince, bu dönemin sonlarında parti yönetim organları birçok yerde iyice teşekkül eder, gerilla birimleri artar ve bir gerilla bölge komutanlığı altında olan gerillalar, çeşitli mıntikalarda, bağımsız olarak çalışmalarını sürdürürler. Çalışmaları, daha büyük çapta silahlanma ve donatım meselesini gerçekleştirmeye yönelir. Bunun için en zalim karakollar, parlayıcı madde, silah ve malzeme depoları sık sık basılmaya başlanır. Büyük para soygunlarının düzenlenmesi üzerinde ciddiyetle durulur. Bununla birlikte, en azılı halk düşmanlarının cezalandırılmasına ve bazılarının ihtar edilmesine önem verilir. Hatta bazı zalim karakollar da ağır bir şekilde cezalandırılır. Böylece gerilla savaşına doğru bir gelişme görülür.

Hazırlık devresinin sonlarında, düşmanın gerillalar ve halk üzerindeki baskısı iyice yoğunlaşır. Komando birlikleri bölgede, sürekli bir şekilde istihbarat ve keşifleri değerlendirerek, ihbarcılar ve karakollarla sıkı irtibat kurarak baskınla-

rını, arama ve taramalarını sıklaştırırlar. Bu dönemde, önemli baskınlara girerken ve geri çekilirken genellikle gerillalar birleşme ve dağılmada önemli güçlük çeker; teknik seviyelerinin düşüklüğünden dolayı irtibatları geç kurarlar. Tecrübesizlikten dolayı hatalar işler; yenilgilere uğrarlar. Fakat düşman da hatalar işler ve onların boşluğunu düşmanın bu hataları doldurur.

Demek oluyor ki, hazırlık devresinin sonlarında, donatım ve silahlanmak için silahlı mücadele önem kazanıyor. Fakat hazırlık devresinin bütününde silahlı mücadelenin filizlenip doğmasına imkan hazırlayan halkı tanıma, halktan öğrenme, propaganda, ajistasyon, örgütlenme, düşmanı tanıma, düşmandan öğrenme, araziye tanıma ve araziye mevzilenme gibi sessiz ve kansız yapılan görevler ağırlık kazanıyor.

Gerilla savaşı döneminin bir taktik devresi olan hazırlık devresi için bu kadar inceleme yeterlidir. Şimdi de bu taktik devreden çok daha uzun olan, aynı dönemin gerilla savaşı devresini inceleyelim.

b) Gerilla Savaşı Devresi:

Bu devrenin en karakteristik özelliği gerilla bölgelerinin ve gerilla destek üslerinin doğmasıdır. Bu devre uzun bir yıpratma devresidir.

Gerilla savaşı devresinin başlarında, düşmana karşı çoğunlukla, çok küçük gerilla birimleriyle geniş alanlarda gece dögüşülür. Savaş, ıssız yerlerdeki zayıf karakolları basmak, düşmanın keşif veya devriye kollarına saldırmak, pusu kurma, sabotajlara, süpriz baskınlara, şaşırtma hareketlerine girmek şeklinde gelişir. Gerilla savaşı yavaş yavaş çok yönlü bir yıpratma savaşı halini alır. Gerilla taktikleri elde olmayarak hatalar yapa yapa uygulanır. Düşmanı yoketmek veya yıpratmak için bir gecede gereken gerilla birimleri birleştirilir; kuvvet toplamak, siyasi seferberliğe girmek, düşmanı tesbit etmek ve kaybolmak için dağıtılır. Milisler buldukları yerlerde geceleri yıpratma hareketlerine sokulur. Yazın halk arasında dağılarak kaybolunur; bitki örtüsünden ve sarp kayalıklardan yararlanarak örtülünür; geçici ve gizli barınaklara sığınılır. Kışın ise geniş bir alanda tek tek veya çift çift köylere dağılır; veya çok değlik alanlarda bulunan, kışın civar köylerle ve şehirlerle irtibatı kesilen tecrit edil-

miş köylerde gerilla timleri veya gerilla mangaları halinde barınır. Gerillaların bir kısmının ise, köylere dağılma imkanı olmazsa yeraltı sığınaklarında barınır. Mücadele bölgesinde, kitle temelinin güçlü olduğu geniş dağlık ve ormanlık kesimlerdeki gerilla birimlerinin gövdeleri genellikle, kitle temelinin zayıf olduğu engebeli veya ovalık kesimlerdeki gerilla birimlerinin gövdelerinden daha büyük olur.

Gerilla savaşı devresinin başlarında siyasi ve askeri çalışmalar iyice ilerler. Halkın ve kadroların siyasi ve askeri eğitimi iyice yoğunlaşır. Yeraltında silah tamiri veya imal için küçük atölyeler kurmaya çalışılır. Halkın ve devrimci kadroların sağlık durumuyla uğraşan seyyar sıhhiye ekipleri kurulur; bölgede bir veya birkaç gizli yeraltı reviri veya hastahanesi inşa edilir, veya bu yolda çalışmalar yapılır.

Bu devrenin başlarında plan yapmak, esnek davranmak ve hareket serbestliğini elde tutmak gibi gerilla savaşının en önemli ve temel meselelerinde (acemi olduğu için) güçlüklerle karşılaşılır ve hatalar işlenebilir, işlenir.

Düşmanın eğitilmiş komando veya anti-gerilla birlikleri ve düzenli orduları, gerilla bölgelerindeki şehir, kaza ve nahiyelere dayanarak, karakollarla sıkı irtibatlar kurarak gece-gündüz çok yönlü bir faaliyete girerler. Şüpheli gördükleri köyleri ve dağları daha sıkı bir şekilde ararlar. Dağlardaki evleri veya mezarları kolay kontrol edebilecekleri düzlük yerlere, bir araya toplanmaya zorlarlar. Gerillaların yoğun bir şekilde çalıştıkları ve halkın gerillaları desteklediği alanları boşaltarak buraları yasak bölge haline getirebilirler. Bir yandan helikopterlerin yardımıyla peş peşe yıldırım baskınlarını sıklaştırırken, diğer yandan da köylerde gizli ihbar hücreleri kurarlar. Geceleri dışarı çıkma yasağı uygulayarak geniş tutuklamalara girerler. Gündüzleri köyden bir yere ayrılma yasaklanır ya da yakın karakolun iznine bağlanır. Durum öyle bir hale gelir ki düşman, tesbit ettiği sempatizan köylüleri bile geriladır diye baskınlarda öldürür.

Bu devrenin başlarında üzerinde çalışılan bölge, gerçek anlamda tam bir gerilla bölgesi haline gelir. Halkın gerillalara olan sevgisi gittikçe artar. Halk gönüllüleri, gerillalara ve milislere yavaş ya-

avaş katılmaya başlar. Fakat düşman yoğun bir propaganda, tehdit ve zulüm politikası uyguladığı için halkın bu sevgisi kolay kolay aktif desteğe dönüşmez. Düşman gerillaları halktan koparmak için elinden gelen herşeyi yapar. Onlar doğru bir politika izlerse düşmanın gerillaları halktan koparma planı boşa çıkarılabilir.

Bu devrenin ortalarında, yeni gerilla birimlerinin kurulması hızlanır ve gerilla sayısı artar; bununla birlikte gerilla bölgeleri de genişler. Birçok gerilla birimlerinin gövdesi ve ateş gücü büyür, etkinlikleri artar. Gerilla savaşı, kasabaları ve kazaları basmak, ortaçağ büyüklüğündeki düşman garnizonlarına ve tahkim edilmiş askeri kamplarına saldırmak, düşman kollarını pusuya düşürmek, çeşitli yolları mayınlamak, ulaşım ve haberleşme imkanlarını büyük ölçüde yoketmek şeklinde ciddi bir gelişme kaydeder. Buna karşılık düşman, çete bölgelerine —kontrolü sağlamak için— büyük garnizonlar kurar. Gerilla bölgelerini çeşitli bölümlere ayırır. Her bölüm belirli sayıda askeri birlik tarafından kontrol edilir. Merkez karargahla sıkı irtibatta olan bu birlikler kendi çalışmalar alanlarındaki karakolları denetlerler ve bu karakolları iyice tahkim ederler. Merkez karargahın emrinde ayrıca çeşitli modern silah ve teknik cihazla donatılmış, helikopterli baskın birlikleri, paraşütçü birlikler bulunur. Bunun yanında yine çeşitli cihazlarla donatılmış, gerilla yuvalarını açığa çıkarmakla görevli, kurt köpeklerinin klavuzluğunda, keşif ve iz sürme timleri de bulunur. Bunlar keşif ve arama faaliyeti sırasında gerilla müfrezeleriyle karşılaştıklarında derhal merkez karargaha gereken bilgiyi verirler. Haberi alan merkez karargah, eli altındaki baskın birliklerini en seri araçlarla gerillaların görüldüğü bölgeye sevk eder. Halikopter ve paraşütlerle gerillaların ilerisine, gerisine yapılacak indirmelerle, kısa bir sürede gerillaları yoketmeye çalışırlar. Düşman bu tip savaşı her devrede gerillalara karşı uygulamaya çalışır. Demek oluyor ki, düşman, gerilla savaşı devresinin ortalarında, orta çapta kuşatma, havadan indirme, arama-tarama, yakıp yıkma ve tesbit ettiği noktaları taktik hava saldırılarıyla vurma şeklinde savaşı geliştirir. Gerilla bölgelerinde düşmanla yoğun ve amansız çarpışmalar olur. Düşman bölgede saldırıyı esas almak-

la birlikte korkarak hareket eder. Gerilla bölgedeki kazalar, ulaşım hatları, düşmanın yığınak noktaları ve seyyar kolları gerillaların sürekli tehdidi altında bulunur. Düşman, gerillalara karşı giriştiği hareketlerde güçlerini bölmekten çekinir.

Bu devrenin ortalarında halk savaşçıları plan yapmak, esnek davranmak ve hareket serbestliği kazanmak gibi gerilla savaşının önemli meselelerinde, gittikçe eski acemiliklerinden sıyrılır, yeni tecrübeler ve maharetler kazanırlar. Yine bu devrenin ortalarında ilkel ve geçici gerilla destek üsleri kurulur. Geniş gerilla bölgelerinin bazı kesimlerine, mesela halk desteğinin en güçlü, gerillaların en etkin, düşmanın ise en zayıf olduğu yerlerin dağ ve ormanlarına üslenilir. Fakat bu destek üsleri yine gizli olur. Aynı zamanda günlük, haftalık, aylık, mevsimlik ya da yıllık gibi geçici olur.

Bu devrenin ortalarında halk savaşı, yavaş yavaş uluslararası devrimci mücadelelerin desteğini almaya başlar.

Gerilla savaşı devresinin sonlarında, ülkenin birçok yerinde, ileri, orta ve geri gerilla bölgeleri oluşur. Bu bölgelerin bazılarında, özellikle kitle temelinin ve devrimci hareketin güçlü olduğu ileri gerilla bölgelerinde, gerilla birimlerinin gövdesi iyice büyür. Gerilla savaşı esas ve yaygın olmakla birlikte oynak savaşa doğru bir gelişme görülür. Bununla birlikte, geniş ve ileri gerilla bölgesinin, devrimci hareketin ve kitle desteğinin en güçlü olduğu dağlık ve ormanlık kesimlerinde açık veya yarı-açık gerilla destek üsleri doğmaya başlar. Bu destek üsleri mevcut kuvvetlerin korunup arttırılmasına, düşmanın yok edilmesine ve kovulmasına temel teşkil eder. Bu destek üsleri, gerillaların cephe gerileridir. Ulaştırma ve teknik imkanların ilerlediği çağımızda gerillaların stratejik görevlerini tamamlamaları ve amaçlarına ulaşmaları için bu üsler şarttır, vazgeçilmezdir. Bu destek üslerinde halk silahlandırılır, bütün güçler düşmana karşı seferber edilir. Halk, kendi kendini savunma müfrezeleri ve gerilla müfrezeleri şeklinde örgütlenir; kitle kuruluşları meydana getirilir. Bu açık destek üsleri, geniş bir bölgede, silahlı kuvvetlerin meydana getirilmesi-

nin, düşmanın bozguna uğratılmasının ve halk kitlelerinin seferber edilmesinin derece derece gerçekleşmesiyle birlikte doğar. Ancak şunu belirtelim ki, destek üslerinin kurulmasında silahlı müfrezelerin teşkil esas ilmiği teşkil eder. Destek üslerinin yaşayabilmesi için bu üslerde halkın örgütlenmesi, düşmana karşı geniş bir cephe politikasının uygulanması, savaş yükünün rasyonel bir şekilde bölüşülmesi, ticaretin korunması gibi görevlerin yanında gerilla savaşının geniş çapta geliştirilmesi de gerekir. Bununla birlikte devrenin sonlarında, destek üsleri, düşman saldırıları neticesinde gerilla bölgeleri haline gelebileceği gibi ileri gerilla bölgeleri de, düşman tarafından az çok iyi tutulan geri gerilla bölgeleri haline gelebilir.

Bu devrenin sonlarında işçi-köylü ittifakı, öncesine nazaran daha sağlam temellere oturur ve halkın birleşik cephesi filizlenerek gelişmeye başlar.

Demek oluyor ki, bu devrenin sonunda düşman, ileri ve orta gerilla bölgelerinde son derece güç bir duruma düşer ve hareket serbestliğini sık sık kaybeder. Bölge yarı yarıya hakim olunan bir duruma gelir. Bölgenin bazı kesimlerinde ise düşmanın iktidar organları ya iyice felç olur ya da tamamen yaktır. Bunların yerini halkın iktidar organları alır. Böylece gerilla destek üsleri doğar. Fakat bu üsler, son derece oynak bir yapıya sahip olurlar.

Gerilla savaşı dönemi için söylenecekler bunlardır.

3— OYNAK SAVAŞA GEÇİŞ DÖNEMİ.

Bu dönem, halk savaşının birinci aşamasının son dönemidir. Bu dönemde ülkenin birçok bölgesi, yaygın gerilla savaşlarının ateşiyle kavrulur. Fakat aynı zamanda, ağırlıkta olan gerilla savaşlarının yanında bölük, tabur ve alayların çoğalmasıyla birlikte oynak savaşlar da gelişmeye başlar. Yani gerilla savaşının son dönemlerinde filizlenen oynak savaş, bu dönemde gelişmeye başlar. Bu dönemi incelemeyi önce oynak savaşın ne olduğunu inceleyelim.

Oynak savaş nedir?

Oynak savaş, düzenli veya oynak birliklerin, geniş cephe boyunca, dış hatlar ve büyük ha-

★PARTİZAN

rekat sahası üzerinde, çabuk sonuçlu saldırı seferleri ve muharebeleri verdiği savaş biçimidir». Bu savaş şekli, yardımcı bir görev olarak yarı-mevzi savunmayı (hareketli savunmayı), mevzi savunmayı ve mevzi saldırıyı da içine alır. Oynak birlikler, «sefer ve muharebelerde kuvvet üstünlüğü, saldırı ve akıcılıktır».

Oynak birlikler, bölük, tabur, alay ve tugay büyüklüğünde olan düzenli birliklerdir. Fakat bunlar hem düzenli ordu ruhuna hem de çete ruhu ve karakterine sahiptir. Bunlar çete taktiklerini uygulayan ve daha etkin çete savaşları veren birliklerdir. Bu birlikler genellikle geniş çete bölgelerindeki üslere dayanarak savaşır. Buna rağmen muharebe hatları sabit değil oynaktır. Çok geniş alanlarda akıcı olan bu birliklerin asıl görevi kesin sonuçlu imha savaşlarıdır. Bu birlikler istediği an çete müfrezelerine bölünerek gözden kaybolma ve istediği an toplanma yeteneğine sahiptir. Yapıları katı değil esnektir. Büyük ilerlemeleri ve geri çekilmeleri yapabilecek bir hareket yeteneğine veya akıcılığına sahiptir.

Bu dönemde birçok gerilla müfrezesi oynak birlikler haline gelir. Bu, şu iki şartın yerine gelmesiyle olur. *Birinci şart*, gerillaların sayı bakımından artmasıdır. Bu artma hem halkın katılımıyla, hem de küçük gerilla müfrezelerinin birleşmesiyle olur. *İkinci şart*, savaşçıların hem siyasi ve askeri bakımdan yetişmeleri, hem de silah ve teçhizat bakımından mükemmelleşmeleridir.

Bu dönemde, oynak savaşa geçiş kolay olacaktır. Bu geçiş, bir anlamda gerilla savaşından düzenli savaşa geçiş demek olacağı için gerilla alışkanlıkları —bu alışkanlıklara karşı doğru bir mücadele verilmedikçe— geçişi zorlaştıracak ve bazı hatalar işlenecektir. Bu hatalardan birisi, bazı gerilla müfrezelerinin oynak birlikler içinde birleşmek istememesi şeklinde ortaya çıkan gerillacılık veya bölgesel çıkarıcılıktır. Diğer hata ise, bölgesel silahlı kuvvetlere hiç önem vermemen, sadece düzenli birlikleri düşünen ve işleme sırf askeri yönden bakma şeklinde ortaya çıkan hatadır. Bu hatalı eğilime kapılanlar, «gerilla savaşının manevra (veya oynak) savaş halini almasının, bizzat gerilla savaşını asla ortadan kaldırmadığını ve gerilla savaşının geniş çapta ge-

lişmesiyle yavaş yavaş hareketli, harekate girişebilecek önemli kuvvetlerin kurulduğunu, fakat bu esas kuvvetlerin etrafında, geniş bir gerilla savaşını sürdüren çok sayıdaki müfrezelerin var olmakta devam etmeleri gerektiğini anlamazlar»(19)

Bu dönemde gerilla müfrezeleri oynak birliklerin etrafında bir koruyucu ağ meydana getirirler. Oynak savaşın gelişip güçlenmesine yardım ederler. Oynak birlikler, çete savaşının daha çok yaygınlaşmasını ve soluk almasını kolaylaştırır; çetelerin düşman güçlerini daha çok dağıtıp, daha çok yıpratarak kendileri için imha şartları yaratmalarını sağlarlar.

Oynak birlikler, düşmanın amansız baskıları karşısında gerilla müfrezelerine bölünerek kaybolma ve yeniden birleşme imkanlarına sahiptirler. Her düşman baskınında dağılmak iyi değildir; çünkü düşmanın gerilla müfrezelerini tek tek yok etmesi —eğer iyice gizlenilmezse— daha da kolaylaşır.

Bu dönem düşman, esas saldırılarını oynak birliklerin ve gerillaların kurduğu ve koruduğu üs bölgelerine yöneltir. Çünkü buralar düşman için elle tutulur gözle görülür hedeflerdir. Düşman arayıp da bulamadığı gerilla müfrezelerini ve oynak birlikleri burada bulabilir. Düşman buralara, gerilla savaşında hedef bulamamanın biriktirdiği hınçla ve kinle saldırır. Ayrıca düşman, bu üslerin devrimin dayanak noktası ve cephe gerisi olduğunu, savaşını geliştirip uzatacağını bilmektedir. Onun için buraları yok etmeye önem verir. Buralara karşı üstün kuvvetlerle azgınca saldırılara girişir. Bundan dolayı bu üslerdeki herşey, düşmanın her an saldırıya geçmesine ve üslerin elden çıkması ihtimaline göre düzenlenir.

Burada, üs bölgeleri meselesini biraz daha inceleyelim. Bu mesele, devrimci kadrolar tarafından pek bilinmeyen önemli bir meseledir. Şüphesiz ki, halk savaşında üs bölgelerinin doğup gelişmesi, değişik tarihi şartlarda, değişik ülkelerde, değişik şekillerde olur. Ancak çağımızda, sömürge yarı-feodal ülkelerle, yarı-sömürge yarı-feodal ülkelerdeki halk savaşını süreci içinde ortaya çıkan üs bölgeleri gerçeğinin temel ortak ve evrensel özellikleri vardır. Biz üs bölgelerinin yapısını in-

(19) Mao Zedung, Çin Kurtuluş Savaşı, s. 177

celerken elimizden geldiği kadar bu ortak özellikleri esas alacağız.

O halde üs bölgelerinin veya işçi sınıfının Marksist-Leninist partisi önderliğinde verilen bir halk savaşıyla (halk savaşı süreci içinde) kurtarılan bölgelerin nasıl bir iç mekanizması vardır? Bu bölgelerin yaşamasını, genişleyip sağlamlaşmasını veya pekişmesini sağlayan güçler, hangi güçlerdir ve bunlar nasıl bir yapıya sahiptir?

Gerilla bölgeleriyle veya beyaz bölgelerle çevrilmiş kırsal siyasi iktidarın kurulduğu alanlarda siyasi, askeri ekonomik, eğitim ve kültürel durum nedir? Bunları sırasıyla gözden geçirelim. Üs bölgelerindeki mekanizmayı ancak bu şekilde öğrenebiliriz.

Üs Bölgelerinde Siyasi Durum Nedir?

Siyasi durumla ilgili olarak ilk önce parti üzerinde kısaca duralım.

Parti, üs bölgelerindeki bütün devrimci çalışmaların sevk ve idarecisi, yol göstericisi ve aynı zamanda diğer kuruluşlarla birlikte yürütücüsüdür.

Üs bölgesinde partinin en yüksek organı, üs bölgesi parti komitesidir. Bu komiteye bağlı olarak daha alt kademelerde (kurtarılmış alanın genişliğine göre) çeşitli seviyelerde komiteler yer alır. Parti komiteleri ve bu komitelere bağlı hücreler, üs bölgelerinde, halk örgütlerinin içine veya geniş halk yığınlarının arasına damar gibi yayılır. Onlara taze kan, hayat, devrimci enerji canlılık verir.

Üs bölgesi parti komitesinin genel olarak bir sekreterliği, bir propaganda bölümü, bir örgütlenme bölümü, bir işçi hareketi komisyonu ve bir de askeri işler komisyonu vardır. Üs bölgesi parti komitesinin içinde ayrıca, sekreter, sekreter yardımcısı, bölüm ve komisyon başkanlarından oluşan bir daimi komite bulunur.

Üs bölgesi parti komitesinin *propaganda bölümü*, parti içinde ve dışında, kadroların ve halkın ideolojik ve politik eğitimiyle uğraşır. Partinin dünyadaki ve ülkedeki çeşitli olaylara, gelişmelere dair görüşlerini ve politikasını, partinin programını, ortaya çıkan yeni durumlar karşısındaki tutumunu kadrolara ve halka açıklar. Halkın bilinç seviyesini, çalışma şevkini ve düşmana kar-

şı siyasi uyanıklığını sürekli bir şekilde yükseltir ve pekiştirir.

Üs bölgesi parti komitesinin *örgütlenme bölümü*, partinin halk yığınları arasında ve halk örgütleri içinde örgütlenmesini sağlar, halkın her alanda ve çeşitli biçimlerde örgütlenmesine önderlik eder, yol gösterir.

Üs bölgesi parti komitesinin *işçi hareketi komisyonu*, işçi sınıfının her alanda eğitilmesi, örgütlenmesi, aktif bir şekilde siyasi, askeri, ekonomik vb. mücadeleye sokulması yolunda çalışır. Kendiliğinden gelme işçi hareketlerini üs bölgesinin genişlemesi, pekişmesi yönünde kanalize eder. İşçi sınıfının en geniş ve en aktif bir şekilde öncelikle partinin ve kırsal ordunun en ön saflarında, iktidar organlarının ise içinde yer almasına çalışır.

Üs bölgesi parti komitesinin *askeri işler komisyonu*, partinin, düzenli ordu, gerilla müfrezeleri ve yarı-askeri örgütler içinde örgütlenmesiyle, ordunun siyasi bakımdan eğitilmesi ve halk yığınlarıyla kaynaşmasıyla vb. uğraşır. Bu komisyon, ordu parti örgütünün en yüksek organıdır. Partinin orduya sevk ve idaresinin bağlantı kayışıdır. Halk ordusu içindeki parti örgütü veya parti kadroları ve üyeleri, partinin aldığı somut tedbirleri ve siyasi çizgiyi ordu içinde en geniş bir şekilde yaymak ve onları savaşçıların anlaması ve yerine getirmesi için savaşçıları eğitmek ve örgütlemek zorundadırlar. Halk ordusu içindeki parti örgütü, aynı zamanda, halk ordusunun gittiği yerlerde, eğer parti örgütleri yoksa parti örgütleri kurabilir.

Üs bölgelerinde siyasi durumla ilgili olarak partinin yanında bir de siyasi iktidar organlarının durumu vardır. Şimdi de bunu inceleyelim.

İlk önce siyasi iktidar ne demektir?

Siyasi iktidar, bir sınıfın veya çeşitli sınıf ve tabakaların, politikalarını, sosyal hayatın her alanında yürütebilmeleri için sahip oldukları en yüksek ve en geniş hakimiyet aracıdır.

Üs bölgesinde veya bölgelerinde iktidar işçilerin, köylülerin, diğer halk sınıf ve tabakalarının elindedir. Buralardaki iktidar organları ilçe, muntika ve il seviyesinde kurulan *işçi, köylü ve asker konseyleri* veya *kurullarıdır*. Bu organlara, işçi köylü ve asker meclisleri de denilebilir. Bu organlar, üs bölgelerindeki demokratik halk dikta-

törlüğünün organlarıdır. Bu organlar, üs bölgesinde halkın hizmetindedir ve idari, iktisadi, kültürel, eğitim, sağlık, bayındırlık vb. gibi meseleleri çözümlenmek durumundadır. Üs bölgelerinde halkın demokratik iktidar organları olan işçi, köylü ve asker konseyleri içinde yer alan işçilerin, köylülerin ve askerlerin seçtikleri temsilciler veya vekiller oluşturur. İşçi, köylü ve asker konseyinin temsilcileri veya vekilleri ise konseyin yürütme kurulunu seçer. Yürütme kurulunda bir daimi komitesi olur. Bu daimi komite de genellikle, başkan, başkan yardımcısı, işçi, köylü ve asker temsilcileri gruplarının başkanlarından oluşur. Yürütme kurulu, öncelikle konseyin aldığı kararları pratiğe uygulamakla görevlidir. Konsey de partinin politikasını ve alınmasını istediği tedbirleri alır, yürütür. Konsey, partili ve partisiz temsilcilerden meydana gelir. Partili üyeler de konsey parti grubunu oluştururlar.

İlçe ve daha üst kademelerdeki iktidar organlarının durumu kabaca budur. Bir de alt kademede, yani köydeki iktidar organlarının durumunu inceleyelim.

Köy nüfusu az olduğu için, köylerde (ilçe ve daha yüksek kademelerde olduğu gibi) çok yönlü bir işbölümü ve örgütlenme sözkonusu değildir. Köyde eli silah tutan, mücadeleye aklı eren, belirli bir yaştan sonraki erkek, kadın genç, ihtiyar, işçi, köylü, asker vb. herkesin içinde bulunduğu bir yığın örgütü, bir *köy sovyeti* veya *köylü birliği* vardır. Bu yığın örgütünün içinde, parti üyeleri, köy milisleri de bulunur. Köydeki bu yığın örgütü, köy sovyeti veya köylü birliği, kendi yönetim organı olan köy meclisini veya komitesini seçer. Bu meclis veya komite, sekreteri kanalıyla kendinden bir kademe yukarıda olan (nahiye, ilçe veya il) iktidar organına bağlıdır. Köydeki iktidar organı durumunda olan köy komitesi veya meclisi —ki esas olarak iktidar köy sovyetinin içinde veya köylü birliklerinin elindedir— içinde parti üyeleri bulunur, bulunmalıdır.

Üs bölgelerindeki iktidar organlarıyla ilgili bu genel açıklamaları yaptıktan sonra gelelim üs bölgelerindeki askeri duruma veya silahlı kuvvetler mekanizmasının incelenmesine.

Üs bölgelerinde esas olarak üç tür silahlı kuvvetleri vardır. Bunlardan birincisi, ilçe bir-

liklerdir. Bunları, üs bölgelerinin önemli stratejik veya kilit noktalarını tutan, üs bölgesinde ve gerilla bölgesinden hareketliliğe veya manevra kabiliyetine sahip tabur, alay ve tugay büyüklüğündeki birliklerdir. Bunların yapıları çok esnekler; her an gerilla müfrezelerine bölünerek gerilla savaşları vermeye hazırdırlar. Bu bakımdan bu birlikler, hem gerilla, hem oynak hem de mevzi savaşı verebilme yeteneğine sahiptirler. Üs bölgelerinde, mevzi birliklerin yanında ikinci tür silahlı kuvvetler, *gerilla müfrezeleridir*. Bunlar, daha çok üs bölgeleri civarındaki gerilla bölgelerinde, düzenli ordularla koordinasyon halinde çarpışan, tim, manga, takım ve bölük büyüklüğündeki bağımsız kuvvetlerdir. Üs bölgesi bunların en büyük cephe gerisidir. Bunların çok geniş bölgelerde yaygın bir yıpratma savaşı vermeleri, düşmanın güçlerini dağıtmaları, üs bölgelerinin yaşama şansını büyük ölçüde arttıran bir etkidir. Üçüncü tür silahlı kuvvetler ise, mıntıka ve il çapında örgütlenen *kızı muhafızlar* veya *halk milisleridir*. Bunlar, üretime bağlı, esas olarak buldukları yerleri savunmakla görevli, düzenli ordulara ve gerilla müfrezelerine her bakımdan yardım eden kuvvetlerdir. Bunlar, üs bölgelerinde (köylerde, nahiyelerde, ilçelerde, mıntıka ve illerde) açık olarak, gerilla bölgelerinde ise gizli olarak örgütlenirler, milislerin yanında bir de köy, nahiye ve ilçe kademelerinde örgütlenen ayaklanma müfrezeleri vardır. Bunlar, çok geniş halk yığınlarının her çeşit silahla (ilkel veya modern) silahlandırılmasına dayanan köy ve ilçe kademelerinde örgütlendirilen, büyüklüğü her köyün veya ilçenin nüfusuna göre değişen, yarı-silahlı, kitlelerin kendi kendilerini savunma örgütleridir. Bunların diğer görevleri de savaşta milislere, gerilla müfrezelerine ve düzenli orduya yardım etmek, buldukları yerin yönetimini korumak ve karşı-devrimi bastırmak vb. gibi.

Üs bölgelerindeki askeri durumu gözden geçirdikten sonra, gelelim bu alanlardaki ekonomik durumun incelenmesine.

Üs bölgelerde ekonomik hayatın düzenlenmesi, örgütlenmesi ve halk savaşına tabi kılınması, iktidar organlarının, yani işçi, köylü ve asker konseylerinin sorumluluğu altındadır. Ekonominin dü-

zenlenmesi, halkın yaşayış seviyesinin yükseltilmesi için iktidar organları tarafından yerine getirilen görevlerin bazılarını sıralayalım.

1— Büyük ve orta toprak ağaları sınıfının (kendilerine yetecek kadar ayırdıktan sonra) topraklarını, orta yoksul ve topraksız köylülere dağıtmak, köylülerin üretici şevklerini yükseltmek, küçük toprak ağaları ve zengin köylüler ara sınıfını tarafsızlaştırmak veya desteklerini almaya çalışmak.

2— Tarım düzeninde köklü devrimlere girişmek. Üretim, tüketim, tahıl vb. gibi halk kooperatifleri örgütlemek, tarım araştırma okulları açmak. Ormanları korumak, hayvancılığı geliştirmek, karşılıklı yardım grupları ve çift sürme ekipleri örgütlemek.

3— Halkın refahıyla ilgilenmek, yaşamını düzeltmek; ekonomik alanda işçi-köylü ittifakını geliştirmek. Hainlerin dışında bir yandan özel ticareti serbest bırakırken, diğer yandan da temel maddeler başta olmak üzere ticareti devrimci devletin ve halkın kolektif ekonomik örgütlerinin inisiyatifi ve kontrolü altına almaya çalışmak.

Üs bölgelerinde ekonomi üç sektörden meydana gelir. Bunlardan birincisi devlet, ikincisi halk kooperatifleri, üçüncüsü ise özel teşebbüstür. Şimdi son olarak gelelim üs bölgelerdeki kültür ve eğitim durumunun veya çalışmalarının incelenmesine.

Üs bölgelerinde, eğitim ve kültür işleri de yine devrimci iktidar organlarının sorumluluğu altındadır. İktidar organları, üs bölgelerinde geniş halk yığınlarının eğitimini sağlamak için, savaşa, ekonomik kuruluşa, halk kültürünün canlanıp gelişmesine ve halkın siyasi uyanıklığının yükselmesine hizmet edecek nitelikte okullar açar. Geniş okuma yazma kampanyaları düzenler ve bunları yaygınlaştırır. Düşmanın en azgın saldırıları karşısında bile halkın eğitimi, yeraltında, ormanlarda, dağlarda, mağaralarda vb. gibi yerlerde inat ve azimle devam ettirilir, geliştirilir. Üs bölgelerinde partinin ve halk ordusunun önderliğinde parti ve askeri (siyasi ve askeri) okullar açılır. Buralarda halk savaşı için sağlam kadrolar yetiştirilir ve bunlar halk yığınları arasında seferber edilir. Bu kadrolar vasıtasıyla halk siyasi ve askeri bakımdan sürekli bir şekilde eğitilir. Bu-

nun yanında, hem üs bölgelerinde hem de gerilla bölgelerinde halkın direnme azmini yükseltmek, halkı eğitmek, halkın ihtilalcı yanlarını, yiğitliğini ve fedakarlığını işlemek ve tanıtmak için seyyar halk ozanları ekipleri, seyyar tiyatro ve film ekipleri vb. kurmak. Halkın direnme sanatını, kültürünü, edebiyatını, şiirini, vb. geliştirmek.

Üs bölgelerinin siyasi, istisadi, askeri, eğitim ve kültürel yapısı hakkındaki bu açıklamalardan sonra, konumuza kaldığımız noktadan devam edelim.

Bu dönemde, üs bölgelerinin biri ezilirken diğeri doğar, biri daralırken diğeri genişler ve böylece üs bölgelerinde hatırı sayılır bir çoğalma görülür. Bu dönemde düşmanın düzenli birlikleri daha aktif bir şekilde savaşa katılır. Kuşatma ve ezme hareketleri sıklaşır. Düşman uygun anlarda ülkedeki bütün gerilla bölgelerine ve üslere karşı peş peşe stratejik hava taarruzlarına kaşvurur.

Bu dönemde partinin temel şiarları şunlardır: Oynak savaşı geliştir. Üs bölgelerini sağlamlaştır ve genişlet. Gerilla savaşını iyice yay. Silahlı halk ayaklanmaları düzenlemeye önem ver ve daha çok düşman birliklerini yok ederek çete bölgelerinden daha çok etkin olmaya bak. İşçi-köylü ittifakını sağlamlaştır, kazanabileceğin bütün güçleri tek bir devrimci birleşik cepheye topla.

Düşmanın temel şiarları ise şunlardır: Oynak birlikleri yoket. Genişlemeleri engelle. Önce zayıf güçlerle savunulan uygun yerlerdeki üs bölgelerini ez, daha sonra diğerlerine yönel. Yeni çete bölgeleri açılmasına aman verme. Halkın devrimci birleşik cephesini parçalamaya bak veya güçlenmesini engelle.

Yine bu dönemde uluslararası destek daha da gelişir.

Halk savaşının buraya kadar incelediğimiz birinci aşamasını kısaca özetleyelim: Halk savaşının birinci aşaması, düşmanın stratejik saldırı, halkın ise stratejik savunma halinde olduğu aşamadır. Düşman dış hatlarda, halk ise iç hatlarda manevra yapar. Düşman halkı ezme için dıştan içe doğru gelir ve halkı kuşatarak ezme planını uygular. Yani halka karşı dış hat hareketi uygular. Buna karşılık halk ise, üzerine gelen düşman kollarının en zayıf ve en tecrit olanlarına çabuk sonuçlu kuşatma ve ezme planını uygular. Yani

stratejik iç hat durumunda olmasına rağmen taktik dış hat hareketlerine girer. Bu aşamada çete savaşları ağırlıktadır ve yaygınlaşma yönündedir. Yani çete savaşı esas, oynak savaş ise yardımcıdır. Aşamamın son döneminde oynak savaş ciddi bir gelişme gösterir. Fakat çete savaşı ağırlığını ve önemini korur. Bu aşamada düşman halka karşı anti-gerilla savaşını geliştirir ve anti-gerilla birliklerini düzenli ordularının desteğinde aktif bir şekilde seferber eder. Bu aşamada halkın savaşma taktiğinin esası, stratejik savunma içinde taktik taarruzdur. Düşmaninki ise stratejik taarruz içinde taktik savunmadır. Halkın savunması aktif, düşmanın ise mevzidir. Halk savaşın uzamasından yana, düşman ise bir an önce savaşçıları yoketmenin sabırsızlığı içindedir. Ve bu bakımdan savaşın kaderini belirleyici çarpışmalardan yanadır.

Bu aşamada düşman, bütün kuvvetlerini iç savaş esasına göre tertipleyecektir. Ekonomisini iyice askerileştirecek ve Çin Hindî'ndeki kukla rejimler gibi çürüme ve çöküşün ağır sancılılarıyla kıvrınacaktır. Ayakta kalmasını, militarizm, zulüm ve emperyalistlerin desteği sağlayacaktır. Halk ise, çete savaşının başlarında, oynak savaşa doğru geçişte ve üslerin yaşatılmasında çok güçlüklerle karşılaşacak ve sık sık yenilgiye uğrayacaktır. Fakat esası bir uluslararası desteğinde kazanmış olacaktır.

B— HALK SAVAŞININ İKİNCİ AŞAMASI:

Bu aşamada genel olarak halkın ve düşmanın kuvvetleri dengededir. Ülke topraklarının görünümü ise oynak savaşa geçiş döneminde olduğu gibi üç şekildedir. Birincisi, düşmanın elindeki beyaz bölgelerdir. İkincisi, halkın elindeki kırmızı bölgelerdir. Üçüncüsü ise, her iki tarafında kıyasıya çarpıştığı ara bölgeler yani gerilla bölgeleridir.

Bu aşama, düşmanın tabur tabur, tümen tümen yokeldiği imha savaşları aşamasıdır. Gerilla savaşıyla ve mevzi savaşlarla desteklenen çok yoğun hareketli savaşların verildiği bir aşamadır. Hareketli savaş için kuvvetlerin toplanması esastır; kuvvetlerin gerilla savaşı için dağılması ise tamamlayıcıdır. Bu aşamada gerillalar, oynak birliklerin komutası altında ve onunla işbirliği halindedir ve düşmanın cephe gerilerine kılcal damarlar halinde yayılarak yoğun yıpratma sa-

vaşlarına girerler. Bu aşamada mevzi savaşlar da verilir. Bu mevzi savaşlar, düşmanın ilerlemesini durdurmak, bazı yerleri inatla savunmak yada sarılan düşman birliklerine saldırmak şeklinde ortaya çıkar.

Bu aşamada çok kanlı ve çetin çarpışmalar olur; savaşın getirdiği can ve mal kaybı büyük ölçüde artar. Düşmanın takati kesilir, dizlerinin dermanı tükenir, anasından emdiği süt burnundan gelir. Buna karşılık halk ordusu zengin tecrübeler kazanır. İyice kuvvetlenir, stratejik karşı-saldırıya geçmek için en temel görevlerini tamamlar.

Bu aşamada düşman, elde olanı korumayı ana hedef haline getirir. Üslere karşı giriştiği saldırıların ağırlık merkezini yavaş yavaş gerilla bölgelerine doğru kaydırır. Buralardaki gerillaları temizlemeye çalışır. Yeni gerilla bölgelerinin doğmaması için kendi bölgelerindeki kontrolü sıklaştırır. Buna karşılık parti üs bölgelerini sağlamlaştırarak dalga dalga genişler. Bunun en iyi şekilde gerçekleşmesi için de düşmanın canlı kuvvetlerini yoketmeye birinci, elde toprak tutmaya ise ikinci derecede önem verir.

Bu aşamada, gerilla bölgeleri içindeki şehirlerde ayaklanmalar düzenlemek ön plana, çete savaşı ise ikinci plana geçer. Gerilla bölgesi dışındaki şehirlerde ise barışçıl çalışma ve mücadele, kuvvet toplama ve ayaklanma için fırsat kollama esas olmakta devam eder, fakat gerilla savaşının önemi de iyice artar.

Bu aşamadaki savaşın gelişimini anlamak bakımından meseleyi biraz daha açarak inceleyelim.

Bu aşamamın başlarında, yani ilk döneminde, oynak birlikler savaşın ana kuvvetleri haline gelirler. Bu birliklerin büyük çoğunluğunda gerilla ruhu ve karakteri ağır basar. Bu dönemde gerilla savaşları oynak birliklerin sayesinde geniş soluk alır, düşmanın cephe gerilerinde görülmemiş bir yaygınlık kazanır. Oynak birlikler, gerilla bölgelerindeki —tecrit edilmiş— düşman garnizonlarına, bölgesel radyo, televizyon, telefon, telsiz ve radar istasyonlarına vb. tahkimli askeri kamplara ve hareketli düşman kollarına karşı peş peşe saldırılara girişirler. Bunun yanında, birden fazla oynak birlik geçici olarak birleşip alay, tugay, tümen ve kolordu haline getirilerek güçlü düşman

ilerleyişlerini durdurmak ve daha büyük düşman birliklerini kuşatarak yoketmek şeklinde mevzi savaflara girerler.

Bu dönemde genel olarak düşman yine esas saldırılarını üs bölgelerine yöneltir. Fakat en başta en zayıf olanlara saldırır. Bundan dolayı üs bölgelerinin çoğunluğunda oynak karakter ağır basar. Buralardaki iktidar organları tam anlamıyla oturmuş değildir. Buna rağmen —toprak elde tutma politikası esas olmakla birlikte— buralara yapılan saldırılara karşı daha kararlı mevzi savaflarla cevap verilir. Her köy düşman için zapt edilmesi mesele olan bir kale haline getirilir.

Bu dönemde üs bölgelerinde —daha düzgün ve disiplinli olarak— gönüllü askerlik düzeninden zorunlu askerlik düzenine geçilir. Bütün halkın örgütlenmesine çalışılır. Silah sanayii ile üretimin daha örgütlü ve verimli bir hale gelmesi sağlanır. Okuma-yazma okulları, askeri eğitim kampları ve parti okulları iyice yaygınlaştırılır. Halk yığınlarının siyasi ve askeri eğitimleri hızlandırılır.

Yine bu aşamanın başlarında, genellikle ileri gerilla bölgelerindeki şehirlerde ayaklanmalar düzenlemek önemli bir mesele haline alır. Fakat bu durum ülke çapında düşünülürse, şehirlerde gerilla savafları iyice önem kazanır, ayaklanmalar için de fırsat kollanır.

Bu aşamanın orta döneminde, hareketli savaş iyice yoğunlaşır. Düşmanın elindeki yerlerin büyük çoğunluğunda zorlu gerilla savafları verilir. Buralar gerilla bölgeleri haline gelirken, daha geri bölgelerin bağrında gerilla üsleri ve üs bölgeleri çoğalmaya başlar.

Bu dönemde düşman, bir yandan üslere saldırırken, diğer yandan da cephe gerilerini tehdit eden gerilla kuvvetlerini temizlemeye çalışır ve bu işi, her ikisine de eşit derecede ağırlık vererek yapmaya çalışır. Fakat saldırının ağırlığı gün geçtikçe cephe gerilerine doğru kaymaya başlar. Bu dönemde düşmanın üslere karşı giriştiği saldırılar cephe savaflarıyla durdurulmaya çalışılır. Bu durdurma hareketinde oynak savaflar çok büyük rol oynar.

Bu dönemde, oynak savaş veren birliklerin büyük çoğunluğunda düzenli ordu karakteri daha ağır basar. Bunlar sayı ve silah bakımından bü-yürler; alay, tugay, tümen ve kolordu seviyesine

ulaşılır. Düzenli ordu taktikleri uygulanır. Fakat bunlar her an, takım, bölük ya da taburlara bölünerek gerilla savaşı vermeye müsait bir yapıdadırlar.

Yine bu dönemde düşman, elde olanı korumayı ana politika kabul eder ve stratejik manevra kabiliyeti gittikçe zayıflar. Buna bağlı olarak üs bölgeleri, öncesine nazaran daha istikrarlı bir yapı kazanmaya başlar, iktidar organlarının ya da bütün kuruluşların oynaklığı ikinci plana düşer, gittikçe azalır ve yerleşik bir karakter kazanır.

Bu aşamanın son döneminde, düşman ana kuvvetlerini halk ordusunun dalgalar halinde genişlemesini durdurmak için seferber eder. Bununla birlikte halkın cephe gerilerine karşı sık sık stratejik hava saldırılarına girer. Gerilla bölgelerinin elden çıkmaması için inatla direnir; kendi işgali altında tuttuğu bölgelere gerillaları sızdırmamaya ve buraların gerilla bölgeleri haline gelmesini engellemeye çalışır. Düşman, üs bölgelerini işgal etmeye ikinci, genişlemeyi durdurmaya ise birinci derecede önem verir. Bu dönemde sağlam üs bölgelerinin düşman tarafından işgal edilmesi son derece zor ve hatta imkansızdır. Onun için düşman yapsa yapsa ancak buraları bombalayarak ikmal kaynaklarını, ulaşım ve haberleşme hatlarını felç etmeye çalışır. Bunun yanında düşman, gerilla kamplarını ve çok zayıf, tecrit olmuş bazı üs bölgelerini işgal etmeye kalkışır ve edebilir de.

Bu dönemde, bölgelerin büyük çoğunluğunda gerçek anlamda istikrarlı, oturmuş ya da oynak olmayan bir yapıya kavuşmuş olurlar. Demokratik halk diktatörlüğünün idari, iktisadi, politik, kültürel ve askeri iktidar organları ve bütün kuruluşlar yerleşik bir yapıya kavuşurlar. Yine bu dönemde, oynak savaş esas olmakla birlikte, mevzi savaflar da iyice gelişmeye başlar. Bu iki tür savaşın getirdiği geniş imkanlardan soluklanan gerilla savaşı hemen hemen her yere yayılır. Üs bölgeleri de bununla birlikte genişler ve ülke topraklarının büyük bir kesimi halkın eline geçer.

Bu dönemde, düşmanın ülke çapında kurduğu kontrol ağı kalbura döner. Kurtarılmış bölgelerin, gerilla bölgelerinin ve gerilla üslerinin meydana getirdiği ağ, düşmanın stratejik kuşatmasını parçalar. Bunun yerini yavaş yavaş halkın stratejik

kuşatması almaya başlar. Yani, stratejik denge aşamasının son dönemlerinde yavaş yavaş stratejik inisiyatifi (hareket serbestliğini) ele geçirmeye ve stratejik karşı saldırının tomurcuklarını vermeye başlar.

Halk savaşının ikinci aşaması için söylenecek olanlar bunlardır. Şimdi üçüncü aşamayı inceleyelim.

C— HALK SAVAŞININ ÜÇÜNCÜ YA DA SON AŞAMASI:

Bu aşamada, halk, ülkenin her yanında topyekün karşı saldırıya geçer. Düşman ise ülkenin her yanında topyekün savunmaya geçer. Yani halk stratejik karşı-saldırıya, düşman ise stratejik savunmaya geçer. Halk ülke çapında bir bütün olarak düşmanı kuşatır, yani dıştan içe doğru ilerler. Düşman ise, bu ilerlemeyi mevzii savaşlarla durdurmaya çalışır. Yani kuşatılır ve stratejik iç hat durumuna girer. Bu durum, bol miktarda irili ufaklı adaları olan bir denizi andırır; adalar düşman bölgelerine, deniz yüzeyi de kurtarılmış bölgelere benzetilebilir. Tabii bunun içine ara bölgeler de girer.

Bu aşamada partinin esas savaş biçimi saldırıya dayanan mevzii savaştır. Alay, tugay, tümen ve orduların karşılıklı çarpıştığı düzenli bir savaştır. Bununla birlikte yaygın bir şekilde oynak savaşlar verilir; bu savaşlar, düşman yedeklerini yokeder; ikmal kaynaklarını, ana ulaşım ve haberleşme hatlarını keser ve büyük düşman birliklerinin tecrit edilip, partinin tayin ettiği şartlarda, mevzii savaşlara sokulmasında temel görevleri yürütür. Gerillalar ise, düzenli ordularla işbirliği halinde, düşmanın cephe gerilerine sızarak stratejik yıpratma görevlerini sürdürürler.

Bu aşamada parti, kırmızı bölgelerden beyaz bölgelere doğru bazan kama gibi dalarak, bazan ise dalgalar halinde ilerler. Düşman elde tuttuğu toprakları korumaya gayret eder; mevzii savunma savaşları vererek karış karış geriler.

Yine bu aşamada, diğer aşamalara nazaran işçi sınıfının Marksist-Leninist partisi daha yoğun bir şekilde bölgesel ya da genel kitle ayaklanmaları düzenler. Çalışmaların ağırlık merkezi kilit şehirlere doğru kaydırılır. Şehirlerde ayaklanmalar düzenlemek ağırlık kazanır. Bu durum, sava-

şın sıçramalı bir şekilde gelişmesine, dönemlerin ömrünü kısaltmaya yarar.

İncelememizi biraz daha genişletelim.

Bu aşamanın başlarında, yani ilk döneminde, oynak savaş esas olmakla birlikte mevzii savaşlar ağırlık kazanma yolunda hızla gelişir. Gerilla savaşı ise düşman kontrolünün gevşediği ya da sıkı olduğu yerlerde ve şehirlerde yıpratma görevini sürdürür.

Bu dönemde, düzenli ordu ve gerillalarla sıkı bir işbirliği yapan oynak birlikler, şiddetli karşı saldırılara geçerek imha savaşını yoğunlaştırırlar. Genellikle düşmanın orta çap büyüklüğündeki yerleşme merkezlerine ya da askeri üslerine karşı yoğun baskın, kuşatma ve yoketme hareketlerine girerler. Ayrıca düşmanın daha büyük birliklerini yoketmek için üstün kuvvetler toplanarak mevzii savaşlara da girilir. Gerilla bölgelerinde durum o hale gelir ki, düşman garnizonlara sıkışıp kalır, dışarı çıkmaya bile cesaret edemez. Verilen görevleri ya hiç yapmazlar ya da üstün körü bir tarzda yaparlar.

Bu aşamanın orta döneminde, karşı karşıya, yüzyüze verilen mevzii savaşlar ağırlık kazanmaya başlar. Düşmanın büyük çaptaki düzenli birliklerinin yerleştiği tahkim edilmiş üslerini çembere alıp yoketme şeklinde gelişen mevzii savaşlara girilir. Diğer yandan da, düşmanın cephe gerilerinde oynak savaşlarla birlikte gerilla savaşları verilir. Düşman sık sık hareket serbestliğini kaybeder ve panik halinde geri çekilir. Asker kaçaklarının sayısı artar; devrim saflarına düşman ordusundan katılmalar çoğalır. Düşmanın azmi ve morali korkunç bir şekilde zayıflar. Komutanlar sık sık değiştirilir; aralarındaki çelişkiler ve sürtüşmeler daha da kızışır. Düşman, ülke çapında yıkılan otoritesinin verdiği acıyla kıvrınır; bazen azgınca saldırır fakat çok vahim hatalar işler ve ağır yaralar alır.

Savaş, ortaçap büyüklüğündeki şehirlerin ve önemli kilit noktaların sık sık el değiştirmesi şeklinde devam edip gider.

Bu dönemden itibaren parti kuşatılan şehirlerde ayaklanmalar düzenlemeye ağırlık verir; gerilla savaşlarını ise şiddetlendirir.

Bu aşamanın son döneminde, düşman yaralı bir canavar gibi çarpışa çarpışa büyük şehirlere

doğru çekilir ve buraları çetin mevzii savunmalar için kuvvetli bir şekilde tahkim eder. Düşmanın büyük şehirlere yakın kırsal bölgelerindeki kontrolü bile önemli ölçüde zayıflar. Buna karşılık parti bir yandan şehirlerde ayaklanmalar düzenlemeye ve gerilla savaşını yoğunlaştırmaya devam ederken, diğer yandan bütün güçleriyle tek tek şehirleri, birbirlerinden tecrit ederek kuşatır ve amansız mevzii savaflara girer.

Bu dönemde, çarpışmaların ağırlık merkezi ovalarla, ulaşım ve haberleşme hatlarının yoğun olduğu yerlere ve şehir varoşlarına doğru kayar; ve böylece bu dönemin sonlarında düşmanın büyük ve son müstahkem mevkiileri de teker teker işgal edilerek, ülke çapında kesin zafer kazanılmış olur.

Halk savaşının aşamaları hakkında bu inceleme sanırım yeterlidir. Bu incelemede biz savaşı her yönüyle ele almadık. Savaşın sadece askeri yönünü, kaba çizgilerle araştırmaya çalıştık. Elbette halk savaşı bu kadar basit, bu kadar katı ve böylesine tek yönlü olamaz. Biz bunları, bütün devrimcilerin halk savaşının gelişimi ve aşamaları konusunda kaba bir fikir sahibi olabilmeleri için açıkladık.

Burada, bu bölümle ilgili son bir noktanın daha belirtilmesi yararlı olur.

Halk savaşının aşamaları anlatılırken saldırı ve geri çekilme taktiklerini ve bu taktiklerin hangi dönem ve hangi şartlarda ön plana çıktıkları belirtilmedi. Fakat bunu elimizde olmayarak yaptık; çünkü halk savaşı süreci içinde sayısız saldırılar ve sayısız geri çekilmeler vardır. Bunları, savaşın gelişimini anlatırken belirtmek imkansızdır. Hangi dönemde hangi geri çekilmelerin ve saldırıların olacağını ancak o dönemin somut şartları belirler. Onun için bu meseleyi burada, ayrı ve öz olarak —bu konuda bir fikir olması ve dikkatleri çekmek bakımından— ele alabiliriz.

Bilindiği gibi devrimci savaş veya halk savaşı dümdüz gelişmez; saldırıların, geri çekilmelerin, başarıların, yenilgilerin ve uzun durgunluk dönemlerinin iç içe bulunduğu bir gelişme seyri izler. Bu durum bu mücadeleyi örgütleyip yönetecek olan bir partinin önüne, saldırı ve ricat (geri çekilme) dönemlerinin isabetli bir şekilde tespiti ve bu dönemlerde uygulanacak mücadele ve örgütlenme bi-

çimlerinin tespiti meselesini koyar. Biz burada saldırı ve ricat anlarının veya dönemlerinin temel özelliklerini inceleyeceğiz. Bu dönemlerdeki mücadele ve örgüt biçimlerini ele almayacağız.

Devrimci kuvvetlerin genel olarak saldırı anı veya dönemi nasıl bir an ve dönemdir?

Devrimci kuvvetlerin saldırı anı veya dönemi, devrimci durumun yükseldiği an veya dönemdir.

Eğer düşman kuvvetlerinin çeşitli klikleri arasındaki çelişkiler keskinleşiyorsa, düşman cephesinde bölünmeler oluyorsa; düşmanın dostları veya müttefikleri arasında kararsızlıklar, bocalamalar hüküm sürüyorsa; bunun yanında halk hareketleri, devrimci hareketler yükseliyor veya proletaryada ve halkta en kararlı, en cesur devrimci eylemi destekleme lehinde bir kitle duygusu ortaya çıkıp geliyorsa, bu durum tam saldırı durumudur. Ancak saldırıya geçmek için bütün bunlar yeterli değildir; saldırıya geçmek için devrimci kuvvetlerin hazırlıklarını (en azından hazırlık çalışmalarının temel görevlerini) da tamamlamaları gerekmektedir. Böyle bir durumda, hazırlıklı bulunduğu sürece saldırıya geçmemek, hazırlıksız bir şekilde saldırıya geçmek kadar hatalıdır.

Devrimci kuvvetlerin ricat (geri çekilme) anı veya dönemi nasıl veya dönemidir?

Devrimci kuvvetlerin ricat anı veya dönemi, devrimci durumun gerilediği, indiği bir an veya dönemdir.

Bu ne demektir?

Eğer düşman kuvvetlerinin çeşitli klikleri arasındaki çelişkiler yumuşuyorsa yani uzlaşıyor, veya geçici bir istikrara kavuşuyorsa, düşman cephesinde bölünmeler olmuyorsa; düşmanın dostları, müttefikleri arasında, kararsızlıklar, bocalamalar yerine düşmana bağlılık ve güven varsa; bunun yanında halk hareketleri duraklamış veya imişse veya proletaryada ve halkta en kararlı, en cesur devrimci eylemi destekleme lehine bir kitle duygusu yoksa, bunun yerine kitlelerde reformizm, parlamentarizm ve sosyal-öarişçılığa karşı genel bir eğilim ve umut ortaya çıkıp geliyorsa, bu durum tam bir geri çekilme durumudur. Devrimci kuvvetlerin bu durumda yapacağı şey, daha sonra saldırıya geçmek için kuvvet toplamak amacıyla geri çekilmektir; ve bu geri çekilme dö-

nemi içinde fırsat buldukça zaman zaman taktik ilerlemeleri de imhal etmemektir.

İşçi sınıfının Marksist-Leninist partisi ve gönüllü savaşçılardan oluşan halk ordusu, saldırı ve ricat taktiğini birden bire öğrenemez. Savaş içinde, hatalar yapa yapa, ve fakat hatalarından dersler çıkararak öğrenecektir. Saldırı ve ricat taktiğini doğru ve ustabkl bir şekilde uygulama mahareti sadece kitaplardan okunarak kazanılmaz; bu maharet esas olarak savaş içinde, savaşarak kazanılır.

Savaşıp öğrenmek, öğrenip savaşmak; işte dünyanın milyonlarca ezilen halklarının tecrübesine dayanan gerçek budur. Gerek Marksist-Leninist teori, gerekse dünyanın milyonlarca halklarının mücadelesinin tecrübeleri Türkiye devriminin de bu yolu izleyeceğini göstermekte; halkımızın geçmiş ve bugünkü mücadelesi görüşlerimizi haklı çıkarmaktadır.

Yıllardır sömürü ve zulüm düzeninin çarkı altında inleyen halk, işçi sınıfının Marksist-Leninist partisinin önderliğinde örgütlenecek; süreç içinde kendi öz ordusu olan halk ordusunu ve halkın devrimci birleşik cephesini inşa ederek demokratik halk iktidarını kuracaktır.

Ne kadar uğraşırlarsa uğraşsınlar halkımızın

halk savaşıyla başaracağı devrimi, emperyalistler ve onların uşağı komprador burjuvazi ve top-rak ağalarının karşı-devrimci çabaları önleyemez-

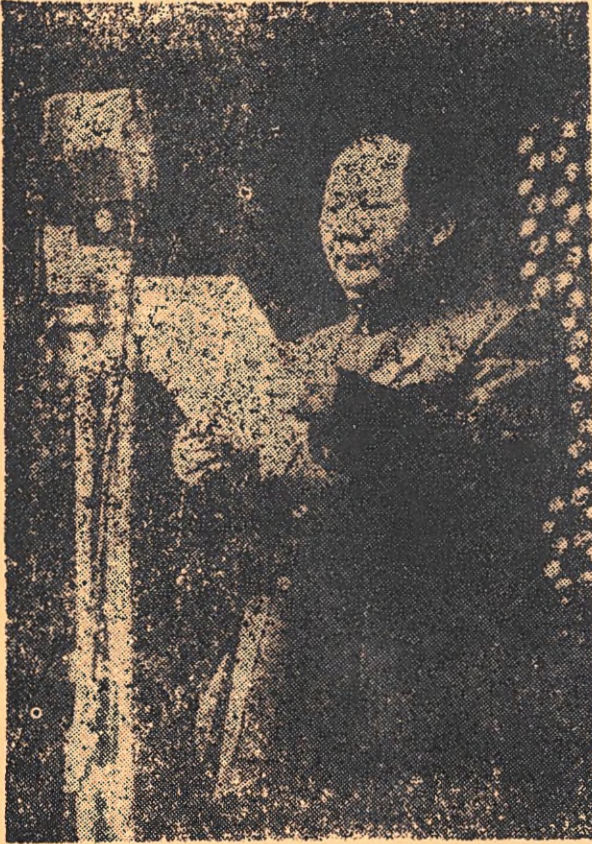
Bu mücadeleyi hiç bir revizyonist ve oportünist çarpıtma da engelleyemeyecektir. Gerçekler gün ışığına çıktıkça bütün dürüst devrimciler ve halkımız; halk savaşını reddettiği halde bunu açıkça söyleme cesaretini kendinde bulamayan belkemişiz burjuvalardan; keskin «sol»culuklar halkın pasifizme ve teslimiyetçiliğe karşı öfkesinden yararlanıp onların ihtilalci ruhlarını istismar ederek tekkelerini ayakta tutmaya çalışan ve fakat gerçek sağcı çehreleri açığa çıktıkça daha ileri «sol» sloganlar atarlar arasında dağılan tekkelerin sorumlularından tek tek hesap soracaktır.

Onlara verilecek en büyük ceza gerçek revizyonist çehrelerini ortaya çıkarmak; yüzlerine taktıkları Marksizm-Leninizm perdesini parça parça etmektir.

Marksist-Leninist Hareket gerçekleri ortaya koymaktan bıkmayacak, kararlı ve inançlı tüm devrimciler, yüzlerine Marksizm-Leninizm maskesi takmış olan sahtekarların tekkelerini başlarına yıkana kadar mücadelesini sürdürecektir.

Revizyonizm ve her türden oportünizmin başarısı geçici, zafer Marksizm-Leninizmindir!

ÇHC'nin Kuruluşunun 29. Yılında : Çin Devrimi Deneyi, Halkımızın Halk Demokrasisi ve Bağımsızlık Mücadelesine Işık Tutuyor !

Başkan Mao 1 Ekim 1949'da Tiyen an Min Kapısında Çin Halk Cumhuriyeti'nin Kuruluşunu İlan Ediyor.

1 Ekim 1978 tarihi, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 29. yıldönümüdür.

ÇHC'nin kuruluşu hiç şüphesiz ki dünya tarihine altın harflerle kazınan büyük bir olaydır.

1 Ekim 1949'da, Pekin'in Tien An Meydanında bütün dünyaya ilan eden büyük Marksist-Leninist Mao Zedung, bunun hemen arifesinde şöyle diyordu :

«İnsanlığın dörtte birini oluşturan Çin halkı, şimdi ayağa kalkmıştır.»

İşte 1 Ekim 1949 tarihi, çeşitli milliyetlerden Çin halkının, ÇKP önderliğinde ayağa kalktığı; emperyalizme, komprador kapitalizme ve feodalizme, onların baskı, sömürü ve zulmüne karşı yürüttüğü amansız, zorlu ve şanlı mücadelesinin, Demokratik Halk Devriminin zaferiyle taçlandığı tarihtir.

Bu büyük zaferin 29. yılında, Çin halkının bütün bir tarihi dönem boyunca, zaferden önce ve zaferden sonra yürüttüğü büyük devrimci mücadelesini gözden geçirmek; Çin devrimi deneyinden gereken dersleri çıkarmak; bunları tutarlı bir biçimde hayata geçirmeye çalışmak; ve bu şanlı zaferin önünde saygıyla eğilmek, her şeyden önce devrimci sorumluluğun gereğidir.

**Çeşitli Milliyetlerden Çin Halkının
Demokratik Halk Devrimi Mücadelesi,
Uzun Süreli Halk Savaşı Yolundan
Geçerek Zafere Ulaştı !**

Çin halkı, binlerce yıl öncesine kadar uzanan şanlı bir devrimci geleneğe sahiptir. 3000 yıllık feodal Çin tarihi, Çin halkının feodalizmin sömürü ve zulmüne karşı giriştiği sayısız mücadele ve isyanlarla doludur

Yabancı kapitalizmin Çin toplumuna müdahale ederek Çin'i sömürgeleştirmeye, vahşi bir şekilde yağma ve talana girişmesiyle, Çin halkının devrimci mücadelesi aynı zamanda

yabancı kapitalizmin baskı ve sömürî'süne, giderek emperyalizme karşı da yöneldi. Bu mücadele özellikle 1840 Afyon Savaşı'ndan, 4 Mayıs 1919 Hareketine kadar geçen 70 yıl boyunca giderek daha da yoğunlaştı.

Ancak Çin halkı doğru bir önderlikten yoksun olduğu için, bu mücadeleler her seferinde yabancı kapitalizme, onun devamı olan emperyalizme ve feodalizme ağır darbeler indirmesine rağmen hep başarısızlığa uğradı; Çin halkı hep kanından canından oldu

Şanlı 1917 Büyük Ekim Devrimi'nin dünyayı dalga dalga saran etkileri, kısa zamanda Çin'e de ulaştı ve çeşitli milliyetlerden Çin halkını derinden etkiledi. Marksizm-Leninizmin Çin toplumu içinde yayılmasını daha da hızlandırdı.

1 Temmuz 1921'de Çin proletaryasının öncü örgütü ÇKP'nin kuruluşu, Çin toplu-unda 'çığır acan' bir olay oldu. Çünkü Çin proletaryası, ilk defa kendiliğinden bir sınıf olmaktan çıkarak, kendisi için bir sınıf haline geliyordu. Çin halkı ilk defa gerçek bir yol göstericiye, gerçek bir önderliğe kavuşuyordu.

İşte 1921'den sonraki Çin tarihine damgasını vuran, Çin halkının, Çin proletaryasının ve onun öncü müfrezesi ÇKP önderliğinde emperyalizme, komprador kapitalizme ve feodalizme karşı yürüttüğü zorlu, çetin ve şanlı mücadeledir. Bu şanlı mücadele yenilgi ve zaferleriyle, başarı ve başarısızlıklarıyla, olumlu ve olumsuz tecrübeleriyle bir kahramanlık destanıdır! Boyun eğmezliğin, yiğitliğin, fedakarlığın, direnişin, düşmanlarla dişe diş bir savaşın ve zaferin simgesidir! Dünya proletaryası ve onun önderliğindeki ezilen halkları, bu şanlı mücadele destanından çok şeyler öğrenmişlerdir ve hala öğrenmektedirler!

Çin halkının ÇKP önderliğinde, ÇHC'nin kuruluşuna kadar geçen 28 yıl içinde sürdürdüğü Demokratik Halk Devrimi mücadelesi, başlıca, dört aşamadan geçti: Birinci Devrimci İç Savaş, Toprak Devrimi Savaşı, Japon Saldırısına Karşı Mukavemet Savaşı ve Halk Kurtuluş Savaşı dönemleri.

Bu süre içinde Çin halkı ağır yenilgiler aldı, şanlı zaferler kazandı. Uzun yıllar boyunca kanı-canı pahasına zorlu mücadeleler yürüttü. Yenilgilerinde, kendisinden kat kat üstün kuvvetlere sahip düşmanlarının vahşi saldırıları olduğu kadar; ÇKP içinde ortaya çıkan ve zaman zaman ÇKP'ne hakim bile olan sağ ve «sol» oportünist çizgiler de önemli rol oynadı. Zaferlerinde, Çin halkının şanlı mücadelesi, bitmez tükenmez enerjisi, çevrimin zaferine olan sarsılmaz inancının olduğu kadar; ÇKP'ne doğru bir ideolojik-politik çizginin, Marksist-Leninist düşüncelerinin hakim olması da büyük rol oynadı.

Cen Du-siyu sağ oportünizminin, Can Gua-dao «sol» oportünizminin, Cu Ci hay'ın «sol» darbeci çizgisinin ve Vang Ming'in «sol» oportünist çizgisinin, sırayla verile bir edilmesi ve ÇKP'ne Mao Zedung'un temsil ettiği Marksist-Leninist çizginin hakim olması, Çin halkına zaferin yolunu açtı!

Mao Zedung'un önderliğindeki Çin halkı savaştı, yenilgiye uğradı, yeniden savaştı ve silahı asla elden bırakmadığı uzun süreli halk savaşı yoluyla emperyalizmin, komprador kapitalizminin ve feodalizmin sırtını yere getirerek zaferine ulaştı.

İşte 1 Ekim 1949 tarihi Çin halkının bu şanlı mücadelesinin zaferle perçinlendiği, demokratik halk diktatörlüğü bayrağının Çin devrimi gönderine çekildiği ve gururla dalgalanmaya başladığı tarihtir!

Çin Halk Cumhuriyetinin Kuruluşu, Emperyalizme ve Onun Çin'deki Uşaklarına İndirilen Ağır Bir Darbe Oldu ve Çin'in Muzaffer Sosyalist Gelişiminin Yolunu Açtı!

Çin devriminin başarıya ulaşması ve ÇHC'nin kuruluşu, hiç şüphesiz ki emperyalizme ve onun Çin'deki uşaklarına indirilen ağır bir darbe; aynı zamanda dünya sosyalist sisteminin kazandığı büyük bir zafer oldu.

Ama Çin halkının mücadelesi bu büyük zaferin kazanılmasıyla bitmedi ve bitmezdi de!

Çeşitli milliyetlerden Çin halkı, Çin proletaryası ve onun Marksist-Leninist önderliğinde, demokratik halk diktatörlüğü altında, sosyalizmi inşa mücadelesine girişti. O günden bu güne kadar geçen 29 yıl boyunca, bu uğurda bıkmayıp yorulmadan, sarsılmaz bir inanç ve azimle yoğun bir çaba harcadı. Bu süre içinde daha da büyük başarılar kazandı. Şanlı mücadele destanları yarattı. Bütün dünya proletaryası ve ezilen halklarına örnek ve ilham kaynağı oldu.

Bu süre içinde Çin halkının düşmanlarına karşı mücadelesi, zaman zaman eskisinden daha da şiddetlenerek sürdü ve hala da sürmektedir. Sürmesi de kaçınılmazdır. Çünkü Çin hala sınıflı bir toplumdur ve sınıfsız toplum aşamasına varıncaya kadar da sınıf mücadelesi çeşitli biçimler altında kendini gösterecektir!

Mao Zedung, Çin'de baş çelişmenin, «işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki çelişme» olacağını, daha demokratik halk diktatörlüğünün kurulmasından hemen sonra açık açık belirtti.

1956'lardan sonra, dünyanın ilk sosyalist ülkesi olan Sovyetler Birliği'nde, başını Kruşçev-Brejnev dönem hainlerinin çektiği modern revizyonistlerin iktidarı gasbederek, geriye dönüşü sağlamaları ve daha bir d'zi ülkede modern revizyonistlerin giderek iktidarı ele geçirmeleri, sosyalist sisteme ve uluslararası Marksist-Leninist Harekete ağır zararlar verdi. Bu uluslararası modern revizyonist akıma kaşı, cepheden ideolojik-politik mücadele açanlardan ve Marksizm-Leninizmin kıvılcık bayrağını yükseklere kaldıranlardan biri de Mao Zedung ve onun önderliğindeki ÇKP oldu.

Mao Zedung ve onun önderliğindeki ÇKP, bu durumu etraflıca değerlendirerek bir çok dersler çıkardı ve proletarya diktatörlüğü altında devrimin sürdürülmesi meselesine büyük oranda ışık tuttu. Sosyalizmin ulan bir tarihi dönemi kapsayacağı; sosyalizmin tarihi dönemi boyunca sınıf mücadelesinin zaman zaman eskisinden daha da şiddetlenerek süreceği; proletarya diktatörlüğünün bi-

raz gevşetilmesinin bile devrime büyük zararlar vereceği; bu mücadelenin odak noktasının devlet iktidarı meselesi olduğu; ve revizyonistlerin parti ve devlet yönetimini ele geçirmeleri halinde geriye dönüşü sağlamanın pek de zor olmayacağı meseleleri açık açık ortaya koyuldu.

1966 yılı Ağustos'unda, Mao Zedung'un bizzat kendisinin «karargâhı bombalayın!» sloganıyla başlatıp yönettiği Büyük Proleter Kültür Devrimi, Çin'de geri dönüşü önlemek isteyen Liu Şao-şi gibilerinin önderliğindeki kapitalist yolculara indirilen ağır bir darbe oldu. BPKD, aynı zamanda Çin ve dünya proletaryası ve ezilen halklarına, proletarya diktatörlüğü altında devrimin sürdürülmesi konusunda zengin tecrübeler kazandıran, onları eğitip bilinçlendiren bir okul oldu. Bunun yanında emperyalistlerin ve tüm gençlerin yüreğine korkular saldı.

Daha sonra sosyalist inşa içinde önderliğini Lin Biao ve Deng Şiao-ping dönem hainlerinin yaptığı burjuvaziye karşı kazanılan başarılar, Çin halkının devrime ve sosyalizme olan kararlı bağlılığının ifadesi oldu.

Çin devriminin, zaferden önceki 28 ve zaferden sonraki 29 yılı kapsayan uzun tarihi dönemi, baştan sona zengin tecrübelerle doludur ve dünya proletaryası ve ezilen halkları için çok dersler alınacak paha biçilmez bir hazinedir.

Çin devrimi denilince akla hemen Mao Zedung adı gelir. Ekim Devrimini Lenin'siz düşünmek onu nasıl anlamsız kılar. Çin Devrimini de Mao Zedung'suz düşünmek onu öyle anlamsız kılar. Mao Zedung'un eserleri, Çin devrimi deneyinin en sistemli ve en öz-lü ifadesidir. Çin Devrimini doğru bir biçimde kavrayabilmek için, her şeyden önce Mao Zedung'u iyi değerlendirmek, onun düşüncelerini, geliştirdiği tezleri ve Marksizm-Leninizme yaptığı büyük katkıları iyi kavramak gerekir.

Çin Devrimi Deneviden Çıkarılması Gereken Başlıca Dersler Nelerdir ?

Çin Devrimi deneyi birincisi : Çin gibi sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerdeki

Demokratik Halk Devrimi mücadelelerinin, ancak işçi sınıfı önderliğinde zafere ulaşabileceğini açıkça kanıtladı.

«...Çünkü en uzak görüşlü, en fedakar ve sonuna kadar devrimci olan tek sınıf, işçi sınıfıdır. Bütün bir devrim tarihi, devrimin, işçi sınıfı önderliği olmadığında başarısızlığa uğradığını, işçi sınıfı önderliğinde zafere ulaştığını kanıtlar. Emperyalizm çağında hiç bir ülkede başka hiç bir sınıf gerçek devrimi zafere götüremez.» (1)

İkincisi : Çin gibi ülkelerde devrimin, öz-ü toprak devrimi olan demokratik halk devrimi ve sosyalist devrim olmak üzere, başlıca iki aşamadan geçeceğini; proletaryanın ancak demokratik halk devrimi ile sosyalizmin önkoşullarını yaratabileceğini ve arkasından durmaksızın, Leninist kesintisiz ve aşamalı devrim teorisine uygun olarak sosyalist devrime geçebileceğini açıkça gösterdi. Çünkü;

«Demokratik devrim, sosyalist devrim için gerekli bir hazırlıktır; sosyalist devrim ise demokratik devrimin kaçınılmaz bir sonucudur.» (2)

Üçüncüsü : Çin gibi ülkelerde, özünü toprak devriminin oluşturduğu, proletarya önderliğindeki demokratik halk devrimlerinin, eski burjuva demokratik devrimlerin değil; 1917 Ekim Devrimi'yle yolu açılan proleter dünya devriminin birer parçası olduğunu ortaya koydu.

«Çünkü birinci emperyalist dünya savaşı ve ilk muzaffer sosyalist devrim, Ekim Devrimi, dünya tarihinin bütün gidişini değiştirmiş ve yeni bir çağ başlatmıştır.

«...Bu çağda bir sömürge ya da yarı-sömürge emperyalizme, yani uluslararası burjuvaziye ya da uluslararası kapitalizme yöneltilmiş her devrim artık burjuva demokratik dünya devriminin eski sınıflamasına değil, yeni sınıflamasına girer. Böyle bir devrim artık eski burjuva ya da kapitalist dünya devriminin bir parçası değil, yeni dünya devriminin, proleter-sosyalist dünya devriminin bir parçasıdır.» (3)

Dördüncüsü : Demokratik halk devriminin zafere ulaştırılabilmesi, sosyalist devrimin gerçekleştirilebilmesi ve toplumun prole-

tarya diktatörlüğü altında sınıfsız toplum aşamasına ulaştırılabilmesi için gerçek bir Marksist-Leninist partinin önderliğinin şart olduğunu; böyle bir parti olmadan devrimin yapılmasının ve sürdürülmesinin mümkün olmadığı gerçeğini bir kere daha doğruladı. Çünkü;

«Devrimin olabilmesi için, devrimci bir partinin olması gerekir. Devrimci bir parti olmadan, Marksist-Leninist devrimci teori temelinde ve Marksist-Leninist tarzda inşa edilmiş bir parti olmadan emperyalizmi ve uşaklarını altetmek üzere işçi sınıfına ve geniş halk kitlelerine önderlik etmek imkansızdır.» (4)

Beşincisi : Çin gibi sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde proletaryanın önderliğindeki demokratik halk devrimi mücadelelerinin zafere ulaşabilmesi için devrimin başlıca üç silaha sahip olması gerektiğini, aksi taktirde devrimin zafer sağlamasının mümkün olmadığını açıkça gösterdi.

«...Marksizm-Leninizm teorisiyle silahlanmış, özeleştirici yöntemini kullanan ve halk yığınlarıyla kenetlenmiş çok disiplinli bir Parti; böyle bir partinin önderliğinde bir ordu; böyle bir partinin önderliğinde bütün devrimci sınıfların ve bütün devrimci grupların bir birlik cephesi.» (5)

Altıncısı : Bu ülkelerde halkın proletarya önderliğinde demokratik halk devrimi mücadelesini zafere ulaştırabilmesi; emperyalizmin, komprador kapitalizmin ve feodalizmin sömürü, baskı ve zulmünden kurtulabilmesi ve onların ülkedeki saltanatlarını yıkabilmesi için, silahlı karşı-devrime karşı silaha sarılması gerektiğini; aksi taktirde devrimin zafere ulaşmasının imkânsız olduğunu açıkça ortaya koydu. Şu Marksist-Leninist gerçeği bir kere daha doğruladı;

«Siyasi iktidar namlunun ucundadır!»

Yedincisi : Bu ülkelerde halkların kendilerinden kat kat üstün kuvvetlere sahip düş-

1) Mao Zedung, Seçme Eserler, Cilt 4. S. 454.

2) Age. Cilt 2. S. 330.

3) Age. Cilt. 2. S. 344-345.

4) Age. Cilt 4 S. 308

5) Age. Cilt 4 S. 455

manlarını dize getirebilmelerinin, demokratik halk devrimini gerçekleştirebilmelerinin ancak basitten zora, küçükten büyüğe gerilla savaşından düzenli ordu savaşlarına doğru gelişecek olan uzun süreli halk savaşı yoluyla mümkün olduğunu açıkça gösterdi. Halk savaşı teorisinin doğruluğunu parlak bir biçimde ispatladı.

Sekizincisi : Çin gibi sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler için geçerli olan tek doğru devrim stratejisinin, emperyalist-kapitalist ülkeler için geçerli olan bir toplu yaklaşma stratejisinin aksine iktidarın kirlardan şehirlere doğru halk savaşı yoluyla parça parça alınması, en sonunda şehirlerin de kuşatılarak zaptedilmesi ve proletarya önderliğinde tüm ülkede demokratik halk iktidarının kurulması stratejisi olduğunu açıkça ortaya koydu.

Dokuzuncusu : Bu ülkelerdeki demokratik halk devrimlerinin temel gücünün köylülük olduğunu; devrimin insan gücünün büyük kısmını köylülerin oluşturacağını; köylüler seferber edilmeden özü toprak devrimi olan demokratik devrimin başarıya ulaşamayacağını açıkça gösterdi. İşçi-köylü ittifakının demokratik halk devrimi için taşıdığı hayati önemi ortaya koydu. Özellikle yoksul köylülerin proletaryanın en yakın ve en güvenilir müttefiki olduğunu kanıtladı. Çünkü bu ülkelerde «yoksul köylüler olmadan devrim olmaz.» (6)

Onuncusu : Bu ülkelerdeki demokratik halk devrimlerinin öncü gücünü proletarya; temel gücünün köylülük; itici güçlerinin proletarya, küçük burjuvazi ve köylülük olduğunu; küçük burjuvazinin devrimin güvenilir bir müttefiki; orta burjuvazinin sağ kanadının devrimin düşmanı sol kanadının devrimin dostu ve yedek gücü olabileceğini; emperyalizm ve onun uşakları komprador burjuvazi ve toprak ağası sınıflarının devrimin hedefini oluşturduğunu berrak bir şekilde or-

taya koydu. İşçi sınıfı, köylülük, küçük burjuvazi ve orta burjuvazinin sol kanadının demokratik halk devrimi aşamasında halkı oluşturduğunu gösterdi. Ayrıca ülkenin bir emperyalist işgale uğraması halinde izlenecek cephe politikasının Milli Birleşik Cephe politikası olacağını ve bu cephe içine hakım sınıfların işgalci emperyalizmin uşağı olanların dışındaki kesiminin geçici bir süre için girebileceğini vurguladı :

«...düşmanlarımız emperyalizmle işbirliği halinde olan herkes, yani savaş ağaları, bürokratlar, komprador sınıf, büyük toprak ağası sınıfı ve bunlara bağlı olan aydınların gerici kesimidir. Devrimimizin önder gücü sanayi proletaryasıdır. En yakın dostlarımız bütün yarı-proletarya ve küçük burjuvazidir. Yalpalayan orta burjuvaziye gelince, sağ kanatları düşmanlarımız, sol kanatları ise dostumuz haline gelebilir. Ama biz sürekli tetikte olmalı ve saflarımızda karışıklık yaratmalarına izin vermemeliyiz.» (7)

Onbirincisi : Sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde milli burjuvazinin artık bir demokratik devrime önderlik edemeyeceğini; gelişme yolunun emperyalizm, komprador kapitalizmi ve feodalizm tarafından tıkandığını; bu yüzden milli burjuvazinin iktisadi ve siyasi olarak daha fazla güçlenmesinin mümkün olmadığını; ayrıca milli burjuvazinin burjuva diktatörlüğü altında kapitalist bir toplum kurmasına ne emperyalizmin ne de sosyalizmin müsaade etmeyeceğini; bu nedenle milli burjuvazinin ikili bir karaktere sahip olduğunu; bir yandan emperyalizme, komprador kapitalizmine ve feodalizme karşı mücadele etmek istediğini, ama diğer yandan da devrimden korktuğunu ve bu özelliğinden dolayı devrim süreci boyunca durmadan yalpalayacağını ortaya koydu.

Onikincisi : Diğer devrim deneylerinin olduğu gibi Çin devrimi deneyi de, devrimini yapmış ülkelerde, proletarya diktatörlüğü altında devrimin sürdürülmesi meselesinin doğru bir şekilde kavranması gerektiğini; sınıf mü-

6) Mao Zedung'dan aktaran ÇKP Kısa Tarihi, S. 12

7) Mao Zedung, Seçme Eserler, Cilt 1. S: 18

cadelesinin sosyalizmin uzun bir tarihi dönemi boyunca gözardı edilemeyeceğini; aksi takdirde Sovyetler Birliği ve diğer revizyonist ülkelerde olduğu gibi, devrimin ve sosyalizmin ürünlerinin burjuvazi tarafından gasbedilmesinin ve geriye dönüşü sağlamanın mümkün olabileceği meselesine ışık tuttu.

Onüçüncüsü : Çin devrimi deneyi sosyalist toplumda da burjuvazi ile proletarya; sosyalizm ile kapitalizm; Marksizm-Leninizm ile revizyonizm arasındaki mücadelenin sürmeye devam edeceğini; bu mücadelenin odak noktasının devlet iktidarı meselesi olacağını açıkça gösterdi ve kapitalist yolculara karşı bir çok BPKD'lerine başvurulması gerektiğini kanıtladı. Bugün Çin'de parti ve devlet yönetimini gasbetmiş karşı-devrimci modern revizyonist «Üç dünya teorisi» savunucularının durumu bunun en açık örneğidir.

İşte uzun bir tarihi dönemi kapsayan Çin Devrimi deneyinin dersleri en genel anlamıyla bunlardır. Tarihi değerdeki bu derslerin dünya proletaryası ve ezilen halkları, özellikle de sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal ülke proletaryası ve halkları için ne kadar büyük bir değer taşıdığı, sosyal pratik tarafından şimdiye kadar olduğu gibi her geçen gün daha da iyi kanıtlanıyor.

Çeşitli Milliyetlerden Çin Halkı, «Üç Dünya»cu Modern Revizyonist Karşı-Devrimci Burjuva Kliğini de Ergeç yerle Bir Edecektir!

İdeolojik temelleri Lin Biao'nun troçkist bir «toptan dünya devrimi» tahlillerine kadar uzanan ve hatta 1957-60 Deklarasyonlarında izleri bulunan bugünkü karşı-devrimci modern revizyonist «Üç dünya teorisi» süreç içinde sistemleşti ve stratejik bir çizgi olarak ÇKP'ne hakim oldu. Daha sonra bu çizginin savunucuları tezgâhladıkları bir komployla devlet ve parti yönetimini ele geçirdiler. Böylece çeşitli milliyetlerden Çin halkı ülke içindeki kapitalist yolculardan ağır bir darbe almış oldu.

«Üç dünya»cu modern revizyonist burjuva kliği, ÇKP ve devlet yönetimini ele geçirmenin, ülkenin sosyalist inşasının zengin ü-

rünlerini gasbetmenin avantajlarıyla, kapitalist geriye dönüşü sağlamak için her geçen gün daha da cüretkâr adımlar atmaktadır. Böylece karşı-devrimci yüzünü her geçen gün daha iyi bir şekilde ortaya koymaktadır.

Rus sosyal emperyalizmini sözde «başdüşman» ilan ederek hızla ABD'ne ve özellikle Batı Avrupadaki emperyalist ülkelere yanaşmaları; yılların kaşarlanmış modern revizyonisti Tito önünde diz çökmeleri, bu Marksizm-Leninizm düşmanı haini bir çırpıda «yoldaş» ilan etmeleri; meydanları sulaayan İran halkının kanlarını çiğneyerek faşist İran Şahı ile el sıkışmaları onların hangi yolun yolcuları olduklarının en iyi kanıtıdır.

Özellikle savunuculuğunu yaptıkları modern revizyonist karşı-devrimci «Üç dünya teorisi»ne karşı ideolojik ve politik mücadeleyi başlatan AEP'ne saldırmaları ve ASHC'ne bütün yardımları kesmeleri, onların karşı-devrimci yüzlerini daha iyi açığa çıkarmıştır. Bu tavırlarıyla onlar aslında ne kadar Marksizm-Leninizm ve sosyalizm düşmanı olduklarını açıkça göstermiş oldular.

Bugün ÇKP'nin bayraktarlığını yaptığı karşı-devrimci «Üç dünya teorisi», dünya Marksist-Leninist hareketi saflarında modern revizyonizmin üçüncü kez başkaldırmasıdır. Teorisyenlerinin «yeni uluslararası iktisadi düzen», «bloksuzlar» «Üçüncü dünya» vb. demagogiler altında ve dünya devrimi stratejisi olarak savundukları bu «teori» (!), proleter dünya devrimi cephesine karşı, karşı-devrimin geçici bir başarısını simgelemektedir ve bu «teori»nin savunucuları dünya Marksist-Leninist hareketine, dünya proletaryası ve ezilen halklarının ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesine önemli zararlar vermiştir.

Bugün dünya çapında başta AEP olmak üzere birçok Marksist-Leninist parti ve hareket bu «teori»ye karşı cepheden savaş açmıştır. Bu savaş her geçen gün daha da gelişip güçlenmekte ve Marksizm-Leninizm dünyanın her yanında yeşerip fışkırmakta ve adım adım zafere doğru ilerlemektedir.

Emperyalizmin, sosyal-emperyalizmin ve tüm dünya gericiliğinin olduğu gibi, karşı-devrimci «üç dünya»cılarının da tüm çabaları ve çığırkanlıkları boşuna.

Çünkü zafer er yada geç Marksizm -Leninizmin, dünya proletaryası ve ezilen halklarının olacaktır. Emperyalizm, sosyal emperyalizm ve tüm gericilik tarihin mezarına gömülecektir.

İşte bu düşüncelerin ışığında, şanlı zaferler kazanmış, zorlu mücadelelerden geçmiş çeşitli milliyetlerden Çin halkının, parti ve devlet yönetimini gasbetmiş bu karşı-devrimci kliği ergeç yerle bir edeceğine olan inancımız sonsuzdur.

Çin Devrimi Deneyi Çeşitli Milliyetlerden Halkımızın Demokratik Halk Devrimi Mücadelesine Işık Tutuyor !

Yukarıda en genel anlamıyla ifade ettiğimiz Çin devrimi deneyinin dersleri, yarı-sömürge, yarı-feodal bir sosyo-ekonomik yapıya sahip olan ülkemiz açısından da büyük bir değer ifade etmektedir.

Çeşitli milliyetlerden halkımız uzun yıllardan beri emperyalizm, komprador kapitalizm ve feodalizmin baskı, sömürü ve zulmü altında inlemekte, acı çekmektedir. Ülkemizin zenginlik kaynakları, halkımızın alın teri, emeği emperyalistlerce çeşitli yollardan vahşice yağmalanmakta, talan edilmektedir. Onların ülkemizdeki yerli uşakları komprador burjuvazi ve toprak ağası sınıfları ise, emperyalist sömürü ve yağmadan aldıkları pay karşılığı efendilerine köle sadakatiyle hizmet etmektedirler. Faşist diktatörlükleri vasıtasıyla halkımızı baskı ve tahakküm altında tutmaya ve yarı-sömürge, yarı-feodal yapıyı bütün güçleriyle muhafaza etmeye çalışmaktadırlar. Yıllardan beri halkımız üzerinde yoğun bir baskı, zulüm ve terör uygulamaktadırlar.

Halkımız ise en zor yaşam şartlarına rağmen, yıllardan beri emperyalizme, komprador kapitalizm ve feodalizme karşı yoğun mücadeleler yürütmüştür. Doğru bir önderlikten yoksun olmasına, örgütsüzlük ve dağınıklığına rağmen her seferinde emperyalizme ve

yerli uşaklarına ağır darbeler indirmiştir. En küçük siyasi, demokratik ve ekonomik bir hak elde edebilmek için bile yoğun mücadeleler vermek zorunda kalmış; canından, kanından olmuştur.

Uzun yıllar boyunca kendiliğinden bir seyir izleyen işçi sınıfımızın ve halkımızın mücadelesi, özellikle 1960'lardan sonra giderek daha da yükselmiş ve 1970'lerde doruğuna varmıştır. Bu mücadele içinde işçi sınıfı ve halkımız birçok haklar elde etmiş ve mevziler kazanmıştır. Halkımızın gelişen bu mücadelesine paralel olarak devrimci düşünceler hızla yayılmaya, kitleler sola ve sosyalizme doğru yönelmeye başlamışlardır. Uzun yıllar boyunca işçi sınıfı ve halk saflarında etkinliğini sürdüren reformist, revizyonist, oportünist ve her türden burjuva düşüncesine rağmen, doğru Marksist-Leninist düşünceler işçi sınıfı ve kitleler arasında filizlenmeye başlamıştır. Halkın mücadelesi gelişip yoğunlaştığı ve devrimci düşünceler filizlenip geliştiği oranda ülkemizdeki siyasi ayrışma giderek hızlanmış, 1970'lerden sonraki açık faşizm yıllarındaki devrimci durumun düşmesine ve gerilemesine paralel olarak bu ayrışma durgunlaşmasına rağmen, ondan sonraki dönem içinde daha da derinleşmeye devam etmiş ve bugün doruk noktasına varmıştır.

Marksist-Leninist fikirler bugün kitlelerin ileri bilinçli unsurları arasında hızla yayılmakta ve halkımız her geçen gün hızla uyanmaktadır. Buna paralel olarak halkımızın mücadelesi giderek yükselmekte, devrimci saflardaki oportünist, revizyonist, reformist ve her türden burjuva düşüncesinin etkinliği giderek kırılmaktadır. Halkımızın halk demokrasisi ve bağımsızlık mücadelesi her geçen gün daha da yüksek boyutlara varmakta ve emperyalistlerin, komprador burjuvazi ve toprak ağası sınıflarının yüreğine korku salmaktadır.

Marksist-Leninist Hareket ise bu mücadelenin en ön saflarında savaşıyor, demokratik halk devrimi bayrağı altında, işçi sınıfı önderliğinde halkı toparlamaya çalışmaktadır ve mutlaka toparlayacaktır.

Halkımızın halk demokrasisi ve bağımsızlık mücadelesi mutlaka zafere ulaşacaktır! Buna hiçbir güç engel olamaz!

İşte 29. kuruluş yılında, Çin Devrimi deneyi halkımızın bu mücadelesine ışık tutmaktadır! Devrimimizin yolunun, yönünün aydınlanmasına hizmet etmektedir! Halkımıza emperyalizmi, komprador kapitalizmi ve feodalizmi nasıl altedeceğini, demokratik halk devrimini nasıl zafere ulaştırabileceğini göstermektedir.

İşte bu nedenle Çin devrimi deneyinin derslerini doğru bir şekilde kavramak ve hayata geçirmeye çalışmak büyük önem taşıyor.

Çin Halk Cumhuriyetinin kuruluşunu 29. yıldönümünde işte bu anlayışla kutluyoruz!

YAŞASIN ÇEŞİTLİ MİLLİYETLERDEN ÇİN HALKININ ŞANLI MÜCADELESİ!
YAŞASIN PROLETER ENTERNASYONALİZMİ!

KAHROLSUN KARŞI-DEVİRİMCİ MODERN REVİZYONİST «ÜÇ DÜNYA TEORİSİ»!

YAŞASIN ÇİN HALKININ «ÜÇ DÜNYA CI» YENİ BURJUVAZİYİ MUTLAKA YERLE BİR EDECEK OLAN MÜCADELESİ!

KAHROLSUN EMPERYALİZM, SOSYAL EMPERYALİZM VE HER TÜR DEN GERİCİLİK!

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

partizan

yayınları

Enternasyonal Marksist-Leninist Hareketin Belgeleri Dizisi

★ ENTERNASYONAL MARKSİST-LENİNİST HAREKETİN BELGELERİ DİZİSİ. 3

**ÇKP'nin
XI. Kongre Raporunun
ELEŞTİRİSİ**

★ Avusturya Marksist - Leninist Partisi (AMLP)
★ Akıma Karşı
★ Batı Berlin'i Komünist
Yaz Kurullarının Ortak Açıklaması

PARTIZAN

PARTIZAN YAYINLARI . 3

Partizan Yayınları: 6
ÇKP'İN XI. KONGRE RAPORUNUN ELEŞTİRİSİ

★ ENTERNASYONAL MARKSİST-LENİNİST HAREKETİN BELGELERİ DİZİSİ. 4

**PROLETER DÜNYA DEVRİMİ
İÇİN
MARKSİZM - LENİNİZMİN İLKELERİNİ
SAVUNALIM!**

(Teng Hsiao - Ping'in «3 Dünya» Sınımsız Eleştirisi)

★ Avusturya Marksist - Leninist Partisi (AMLP)
★ Akıma Karşı
★ Batı Berlin'i Komünist
Yaz Kurullarının Ortak Açıklaması

PARTIZAN

PARTIZAN YAYINLARI . 3

Partizan Yayınları: 8
PROLETER DÜNYA DEVRİMİ İÇİN MARKSİZM - LENİNİZMİN İLKELERİNİ SAVUNALIM!

Türkiye Proleteriyasının Doğuşu, Gelişmesi ve Mücadelesi

(1)

GİRİŞ

Bu inceleme yazısında Türkiye proletaryasının doğuşunu, gelişmesini ve mücadelesini somut tarihi şartları içinde sunmaya çalışacağız.

Türkiye proletaryası hangi tarihi şartlarda ve ilk defa nerelerde doğdu? Nicel ve nitel olarak hangi gelişme aşamalarından geçti? Özellikle bilinçlenme, örgütlenme ve mücadele alanlarında nasıl bir gelişme seyri izledi. Türkiye proletaryasının çeşitli tarihi şartlardaki çalışma şartları, yaşantıları, ezilen ve sömürülen diğer sınıf ve tabakalarla ilişkileri nasıldı? Tüm bu ve benzeri durumları incelemeye çalışacağız.

Türkiye proletaryasının mücadelesi, Türkiye halkının ezen ve sömüren sınıflara karşı verdiği mücadelenin çetin ve acılı bir parçasıdır. Bugün elde edilen haklar, dişle tırnakla yürütülen geçmişteki çetin mücadelelerin bir sonucudur. Bazı oportünist ve revizyonist akımlarla burjuva demokratları, proletaryanın kanı ve canıyla elde ettiği bugünkü hakları, hakim sınıfların özellikle de «demokrat

burjuvazi (!)»nin proletaryaya bir ihsanı veya bahışı olarak gösteriyorlar. Proletaryanın mücadele tarihi, bunların iğrenç yalanlarını açığa vuruyor. Bunlar işçileri hakim sınıflara karşı sinsice sabırlı olmaya, boyun eğmeye, «bekle gör» politikasını benimsemeye davet ediyorlar. Reformizmin kuyruğuna takmaya veya sınıf işbirliğine zorluyorlar.

Sınıf bilinçli işçiler başta olmak üzere tüm proleter devrimciler, Türkiye proletaryasının özellikle geçmişteki mücadelesini öğrenmelidirler. Onların mücadelesi, bilinçsizliğe ve dağınıklığa rağmen en ağır baskı şartlarında bile toparlanmanın ve direnmenin mümkün olduğunu bizlere öğretiyor. Hükümetin ve patronların bu mücadelelere karşı ekonomik, siyasi, ideolojik ve askeri alanlarda baş vurduğu taktikleri daha iyi kavramak ve bunlardan dersler çıkarmak için de Türkiye proletaryasının mücadele tarihini öğrenmeliyiz. Kendimizi ve sömürücü sınıfları daha iyi tanımak, hatalı tutum ve politikalarından dersler çıkarmak, doğruluğu pratikte isbat edilmiş genel politika ve taktikleri benimsemek için proletaryanın tarihini öğrenmeliyiz.

İncelememize başlamadan önce proletarya üzerinde (onun nasıl bir sınıf olduğu ve tarihi görevi üzerinde) genel hatlarıyla ve kısaca durmamızda yarar vardır.

Proletarya kapitalizmin doğmasıyla birlikte -onun bir mezar kazıcısı olarak- doğdu, kapitalizmin gelişmesiyle birlikte de gelişti. O, çağımızın en devrimci sınıfıdır. Marx'la Engels'in dediği gibi «Günümüzde burjuvaziye karşı olan sınıflar arasında, yalnızca proletarya gerçekten devrimci bir sınıftır. Öteki sınıflar ise çürümekte, sonunda modern sanayinin karşısında yok olup gitmektedirler. Proletarya, modern sanayinin özel ve ayrılmaz bir parçası, ürünüdür» (Komünist Manifesto).

Proletarya, dünyanın ezilen ve sömürülen bütün sınıf ve tabakalarını, sınıfsız topluma gerçek kurtuluşa götürecektir olan tek si-

niftir. Çünkü o, hiç bir sınıf ve tabakayı ezmiyor, sömürmüyor. Onun emeğinden alın terinden başka bir şeyi yoktur. Sanayide, kapitalist topraklarda, madenlerde ve benzeri alanlarda bütün değerleri yaratan proletaryadır. O kapitalistler tarafından eziliyor, sömürülüyor. Onun zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyi yoktur. Bu niteliğinden ve ayrıca kolektif çalışma ve makinanın kazandırdığı şaşmaz düzenlilik vb. özelliğinden dolayı en güçlü örgüt ve disiplin duygusuna sahip olan proletarya, bunun içindir ki her türlü baskıya sömürüye ve zulme karşıdır. Bunun içindir ki proletarya bütün insanlığı burjuvazinin ve diğer sömürücü sınıfların baskısından, sömürsünden ve zulmünden kurtaracak olan tek sınıftır. Proletarya bütün dünya burjuvazisinin ve diğer sömürücü sınıfların mallarını ellerinden alıp bütün toplumun malı haline getirecek olan ve böylece savaşları ortadan kaldırmak suretiyle insanlığı gerçek kurtuluşa, sınıfsız topluma götürecektir olan tek sınıftır.

Tarih sahnesine ezilen ve sömürülen en son ve modern bir sınıf olarak çıkan proletarya, kapitalizmin bütün dünyada yıkılmasıyla, kapitalizmin her alandaki kalıntılarının tamamen ortadan kalkmasıyla birlikte ortadan kalkacaktır. Ancak proletarya, bütün dünyada burjuvazinin mallarına el koyduktan veya onların iktidarlarını yıktıktan sonra görevini tamamlamış sayılmaz ve ortadan kalkmaz. Proletarya, yenilen burjuvazinin üzerinde kurduğu diktatörlüğünü, onun geriye dönüş imkânlarını yok edinceye kadar, kapitalizmin her alandaki kalıntılarını ortadan kaldırmaya kadar devam ettirir. Sınıfsız toplumun şafağında giderek -bir sınıf olarak- ortadan kalkar.

Şimdi gelelim Türkiye proletaryasının hangi tarihi şartlarda ve ilk defa hangi üretim veya iş alanlarında doğduğu meselesine. Yani incelememizin birinci bölümüne.

BÖLÜM I

A — TÜRKİYE PROLETARYASI ESAS OLARAK ONDOKUZUNCU YÜZYILIN İLK YARISINDA DOKUMA FABRİKALARINDA, PAMUK TARLALARINDA, MADENLERDE, TER-SANELERDE VE BENZERİ YERLERDE DO/UP GELİŞMEYE BAŞLADI.

19. yüzyılın başlarında Osmanlı imparatorluğu merkezi feodal bir sosyo-ekonomik yapıya sahipti. Feodal devlet, çok geniş topraklara hükmeden, hapsedme ve hatta idam etme gücünde olan, ayanların; bazı yerlerin veya kaynakların devlete ait vergilerini kendi adına toplayan devlete ait yetkileri kullanan ve devlet maliyesi üzerinde denetim kuran mültezimlerin, paşaların, diğer büyük feodallerin ve sarrafların (feodal dönemin bankerlerinin) elinde bir baskı aracıydı. Devletin başında bulunan sultan, bunları temsil ediyordu. Devletin gelir kaynakları, borçlu olduğu bir avuç büyük feodalın, mültezimin ve sarrafın hacizi altındaydı. Halk ağır bir sömürü ve sefaletin pençesindeydi. Devlet iktidarını direk elinde tutan büyük feodaller, malikhan sahipleri, ayanlar, vb. çeşitli bölgelerin mukataasını yani hazineye ait gelir kaynaklarını (tarım, ticaret, gümrük, zanaat, cizye, tuzla, maden vb.) parçalara bölerek faizle profesyonel mültezimlere veriyorlardı. Mültezim de aldığı daha küçük parçalara bölerek aldığından daha yüksek faizle kendinden küçük mültezimlere veriyordu. Büyük fealden veya büyük mültezimden küçük mültezime kadar kademe kademe el değiştiren ve faizi artan bu ağır vergi yoksul köylü yığınları alınmıyordu. Büyük feodaller tarafından mansızca sömürülen ortakçı ve kiracı köylüler, kaybettikleri üretim araçlarını almak, kendilerine yüklenen çeşitli «salgın» vergileri ödemek veya geçim ihtiyaçlarını temin için, faizcilerden yüksek faizlerle borç para almak zorunda kalıyorlardı. Faizcilikle uğraşan küçük ve orta feodaller köylüleri kendilerine borçlu ve tabi hale getirmişlerdi. Feodal sis-

temin yanında bir eklenti olarak var olan küçük üreticiler de faizcilere borçlu ve tabidir. Faizciler küçük üreticiler üzerinde öyle bir baskı ve denetim kurmuşlardı ki onların sefaletiyle besleniyorlardı. Küçük üreticilerin fazla ürünlerini ve rızklarının büyük bir kesimini devletle birlikte kapatarak onların üretimlerinin gelişmesini engelliyor sefaletlerini daha da derinleştiriyorlardı. O dönemde sultan III. Selim fermanlarından birinde köylülerin durumunu :

«Zulüm bolluğundan alem harap oldu. Reayada takat kalmadı» şeklinde belirtiyordu.

Bu dönemde devletin kilit noktalarını ellerinde tutan büyük feodaller devletin çeşitli mevkilerini kendi çıkarları için satışa çıkarmışlardı. Bu mevkileri satın alan feodaller, ellerindeki yetkileri kullanarak halkı vahşice soyuyor, servetlerine servetler katıyorlardı.

Şehirlerde zanaatçılar ve esnaflar da ağır sömürü ve baskı altındaydı. Devlet bunları damga, mizan, evzan, ekyal, dükkan yevmiyesi, pazar bacı, vb. gibi vergilerle soyuyordu. Şehirlere köy ve kasabalardan sürekli işsizler akın ediyordu. Hırsızlık, esrarkeşlik, esircilik, fuhuş ve oğlancılık vb. salgın haline gelmişti. Kısacası Osmanlı feodal toplumu 19. yüzyılın başlarında veya ilk yarısında hızlı bir çürüme içindeydi.

19. yüzyılın başlarında Osmanlı imparatorluğunda durum buyken batı ülkelerinde kapitalizm hızlı bir gelişim seyri içindeydi. 1789'da Fransa'da burjuva demokratik devrimi olmuştu. Burjuvazi Napolyon savaşlarıyla devrimin ateşini Avrupa'daki feodal mutlakiyet rejimlerinin bağrına taşımış kralların ve senyörlerin hakimiyetlerini önemli ölçüde sarsmış, bu ülkelerdeki burjuva demokratik hareketlerin canlanmasına yol açmıştı. 18. yüzyılın ikinci yarısında ve özellikle 1815'den sonra İngiltere'de sanayi devrimi çok büyük gelişmeler kaydetti. Kömürün yakıt olarak kullanıldığı buhar makinalarının icadı ve sanayi kesimine girmesi sanayi devrimini büyük ölçüde hızlandırdı. İngiliz pamuklu dokuma sanayii, buhar makinasının ve pamuklu ma-

kinesinin bu kesime girmesiyle çok büyük bir hızla gelişti. Bunun yanında kömürün (bulunan yeni metodlarla) çelik üretiminde yüksek fırınlarda kullanılmasıyla sanayide gelişmeler sağlandı. İngiltere'nin pik demir üretimi 1788-1893 yılları arasında 68 bin tondan 1 347 000 tona yükseldi. Demiryolunun ve buharlı geminin kullanılması ulaşım imkânlarını artırdı. Tüm bu gelişmelerin sonucu olarak İngiltere'de ticarete ve imalatta bolluk ve imal edilmiş bütün malların fiyatlarında hızlı bir düşüş baş gösterdi. Mal bolluğu İngiltere'yi yeni pazarlar aramaya götürdü. İngiltere korunmasız hemen hemen bütün dış pazarları ele geçirerek buralara yoğun bir mal ihracına girişti. (1830'larda dünyadaki pamuklu dokuma tüketiminin % 60'ını İngiltere karşılıyordu). Büyük çapta mal ihracı daha fazla üretme bu ise hammadde kaynaklarının ele geçirilmesine yol açtı.

Napolyon savaşlarıyla sarsılmasına, yıkılıp yıkılmasına rağmen Avrupa İngiliz mallarına karşı sıkı korunma tedbirlerine baş vurdu. Himayecilik siyasetine dört elle sarıldı. İngiltere Osmanlı imparatorluğu gibi korunmasız, çürüme ve çözülme içinde olan, sadakaya muhtaç geri pazarları kolayca ele geçirdi.

19. yüzyılın başlarından itibaren İngiliz işlenmiş malları —kapitülasyonların verilmesinden bu yana Fransızlar başta olmak üzere çeşitli Batı ülkeleri mallarının istilasına uğrayan Osmanlı pazarlarına— daha büyük miktarlarda akmaya başladı. 19. yüzyılın ilk çeyreğine kadar Türkiye'nin mamul madde ihtiyacını karşılayan Fransa, Avusturya ve İsviçre İngiltere'yle rekabet edemez hale geldiler ve Türkiye pazarında ezici hakimiyeti onarıktılar. 1827-1838 yılları arasında Türkiye'nin İngiltere'den ithalatı % 100 arttı. Ve Osmanlı imparatorluğu adım adım giderek İngiliz ve Fransız sömürgecilerinin bir yarı-sömürgesi haline geldi.

a — Dokuma Malları Yerli Tezgahların Çökmesine, Pamuk Ekiminin de Gelişmesine Yol Açtı. Bazı Şehirlerde Sömürgecilerin İsteği Veya İzni

Üzerine İplik ve Dokuma Fabrikaları Açıldı. Böylece Tarım ve İmalat İşçileri Ortaya Çıktı.

Osmanlı dokuma malları İngiliz, Fransız ve İsviçre'nin ucuz dokuma mallarıyla rekabete giremeyince yerli dokuma tezgahlarının durumları sarsılmaya ve bunlar giderek teker teker kapanmaya başladılar. 1848'de Bursa'daki kadife ve saten imalatı, 1820'dekinin % 20'sine düştü. «Boyalı bezlerin bütün halk sınıflarına nüfuzu» ipek sanayini büyük ölçüde yıktı. Bursa'da 25 bin okka ipek işleyen bin tezgah, 1848'de 4 bin okka işleyen 75 tezgaha düşmüştür. İstanbul ve Uskudar'daki tezgahların sayısı, 1866'da yapılan bir araştırmaya göre, 30-40 yıl içinde 3160'dan 37'ye düşmüştür (bu tezgahlarda 5 binden fazla insan çalışıyordu). Diyarbakır, Amasya ve Edirne gibi şehirlerde iplik veya ipek ipliği işleyen tezgahların büyük çoğunluğu kapandı. Batı Anadolu'daki halı imalatıyla Ankara'daki tiftik tezgahları ağır darbeler yedi. 1821'e kadar yünlü (sof) kumaşlar üreten Ankara imalathaneleri bu tarihten sonra kapandı, bunların yerlerini İstanbul ve İzmir'deki ihracat evlerine tiftik satan tüccarlar aldı.

Sömürgeciler bir yandan işlenmiş maddelerin sürümüyle milli sanayii çökertirken diğer yandan da ham madde ihtiyacı için pamuk ekimini teşvik ettiler. 1820'nin sonlarına doğru İngiliz, Fransız ve Alman firmalarının ihtiyaçlarını karşılamak için Çukurova'da ve Ege'de pamuk ziraatı bir hayli gelişti. Çevre köylerden gelen yoksul, topraksız ve işsiz köylüler pamuk üretiminin daimi veya mevsimlik işçileri haline geldiler. Endüstri işçilerinden önce ortaya çıkan bu tarım işçileriyle toprak sahipleri arasındaki ilişkilerde feodal usüller belirli ölçülerde geçerliliğini koruyordu. Adana'da, tarlalarda çalışanlara «tutma» deniliyordu. Bunları bulan araçlar da «elçibaşı» olarak adlandırılıyordu. «Tarlalara doğru ilerleyen işçi kalabalığı içinde başında şemsiyesi, elinde kırbacı ve çok kere göbeğine kadar sarkan gümüş saat kordonuyla elçibaşayı ayırt etmek çok kolay olurdu.»

«Bunlar bir yandan çiftlik sahibine işçi bulduğu için komisyon alır, öte yandan da işçilere iş bulduğu için işçi gündeliğinden bir ücret keserlerdi.» (H. Avni Şanda). Kış tutmaları emeklerinin karşılığı olarak, bir mevsim için altı batmana kadar pamuk tohumu alırlardı. Çukurova işçileri yazın çok ağır şartlarda ve feodal baskı altında, gün doğmadan başlayıp karanlık bastırınca kadar çalışıyorlardı. Çocukların ve kadınların da bulunduğu bu işçi toplulukları, sıtma hastalığının pençesinde, yarı aç bir halde, açık arazide ve mezarlıklarda dinlenerek yaşamaya çalışıyorlar ve yıldıan yıla gittikçe de sayıca büyüyorlardı.

Pamuk ekimi ve ihracatının gelişmesiyle birlikte pamuğun temizlenmesi için çırçır fabrikaları kurulmaya başlandı. Çünkü ihracat kolaylığı için pamuğun işlenmesi ve balyalanması gerekiyordu. Bunun için de çırçır ve iplik fabrikalarına, hidrolik presleme tesislerine ihtiyaç vardı. Eski teknikle gittikçe artan ihracatı yürütmek imkansızdı. Çünkü eski teknikle pamuğu temizlemek için oklavaya benzeyen tahta bir araç kullanılıyor ve böylece bir işçi günde 3 kilo pamuk temizleyebiliyordu. Balyalama ise çuvalların içine ayak ile tepilmek suretiyle yapılıyordu.

1827'de İstanbul Eyüp civarında 15 çarklı bir iplikhane kuruldu. Yeniçerileri kaldıran Sultan II. Mahmut zamanında kurulan yeni ordunun kıyafeti için gerekli çuhanın ve fes kumaşı ithalatının artmasıyla birlikte, yine Eyüp'te 1834'de feshane fabrikası kuruldu. 1844'de fabrikanın idaresi Belçikalı uzmanlara verildi. Fabrikada 250-300 işçi çalışıyordu. Yine aynı tarihlerde İzmit'te Basmahane ve İslimiye'de Şayak fabrikalarıyla, Zeytinburnu'nda bir dokuma fabrikası kuruldu. Daha sonra Ege'de ve Adana'da çırçır fabrikalarıyla presleme tesisleri kuruldu. 1838'de Bursa'da 4500 kadar işçinin çalıştığı buharlı mancınıklı işyerlerinin sayısı 50'ye vardı. 1845'de sömürgeci veya emperyalist firmalar Bursa'da ipek ipliği fabrikaları kurmak için harekete geçtiler. 1853'de Bursa'da buhar makinesi veya su çarkı ile işleyen 14 ipek fabrika-

sı vardı. Bunlardan başka İzmit'te Hereke fabrikası, Balıkesir'de Aba fabrikası, Samako Çuha fabrikası kurıldı. «1852'de, beşi Fransızlara, ikisi İngilizlere, ikisi yerlilere ait olmak üzere dokuz iplik fabrikası vardı» (Ö. C. Sarç, Tanzimat, s. 438).

Gerek hammadde ve ucuz işgücü bolluğu, gerekse talep fazlalığından ve daha kârlı olmasından dolayı sömürgeci şirketlerde Osmanlı hakim sınıfları dışardan makina getirterek dokuma fabrikalarının dışında başka fabrikalar da kurmaya giriştiler. 1848'de Alman sömürgecileri Türk işçilerini yetiştirmek için Berlin'deki bir porselen fabrikasından işçi ve ustabaşı getirdiler. Aynı yıllarda Almanlar ve diğer sömürgeciler sözde Osmanlı imparatorluğunun sanayisini planlamak için bir uzmanlar kurulunu görevlendirdiler. Gerçekte ise bu uzmanlar Osmanlı sanayisini daha ağır bir yarı-sömürge sanayisi haline getirmeyi planladılar. O dönemlerde kurulan diğer büyük fabrikalar şunlardı: Beykoz Teçhizat-ı skeriye Fabrikası, Tophane Fabrikası, İzmir Kağıt Fabrikası, Beykoz Porselen ve Cam Fabrikaları, Samako Demir Fabrikası, Beykoz Kağıt Fabrikası... yine «1854'de İzmir'de her türlü buharlı makine, hidrolik pompa, yağ ve un değirmeni, yangın pompası yapan ıssigonis fabrikası kuruldu» (Ö. Sencer, Türkiye İşçi Sınıfı, s. 128).

b — Emperyalist Firmalar Gittikçe Büyüyen İmalat Sanayinin Hammadde ve Yakıt İhtiyacını Karşılama İçin Yeraltı Zenginliklerini Ele Geçirip İşletmeye Başladılar. Böylece Maden ve Kömür İşçileri Ortaya Çıktı.

Osmanlı hakim sınıfları emperyalistlerin 19. yüzyılda ele geçirdikleri bir çok maden ocağını çok eskiden beri işletiyorlardı. 13. yüzyılın sonlarından 15. yüzyılın ortalarına kadar Avrupa'da kullanılan şap'ın hemen hepsi Anadolu şap ocaklarından gidiyordu. Ta Selçuklular zamanından beri Sivas ve Ulukışla'da demir, Kastamonu'nun Küre kazasında ve Diyarbakır yöresinde bakır, Gümüşhane, Gümüşhacıköy ve Kütahya'nın Gümüş kazasın-

da gümüş madenleri çıkarılıyordu. Osmanlı döneminde bunlara ek olarak Denek Maden, Akdağ Madeni ve Keban Maden'de gümüş işletiliyordu. Yine Keban Maden'de kurşun, Kiği'de demir çıkarılıyordu. Baiya'daki kurşun madenleri de 1541'de işletmeye açıldı.

1800'lerden önce, yani daha önceki yüzyıllarda bu madenlerde çalışan emekçiler yarı-reaya (yarı-köylü) durumundaydılar. Köylülük nitelikleri daha ağır basıyordu. Bunlar çok ağır feodal baskılar altında ve düşük ücretle zorla çalıştırılıyorlardı. 1798 yılında Keban, Ergani, Gümüşhane kadılarıyla vergi tahsildarlarına gönderilen bir fermada maden işçilerinin içinde buldukları kötü durum hakkında bir fikir edinebiliriz:

«İçlerinden bazı bilinçsiz ve yabancı hayvan cinsi olan fesatçılar, ikide bir kendileri gibi hafif akıllı olanları tahrik ve güçsüz ve yararsız maddeler için gah İstanbul tarafına gelmek ve gah başka yerlere gitmek sevdasıyla madenciler reayasını arasında dedikoduya kalkışmak ve bu boş lafları öteki madenciler tayfasını dahi işgal edüp iş düzenlerinin bozulmasına sebep olup ve aslında maden reayasını her gün cevher çıkartıp her an ve zaman furun yakmakla uğraşmak geçimleri için gerekli iken bu çeşit söz karıştırmak (halt'ı kelam) sebebiyle... Muakaataası şartları gereğince madenciyan tayfası gerek birbirleriyle ve gerek başkasıyla davalı oldukça başka eyalete ve vilayetlere ve İstanbul yanına getirilmeyip bulunduğu yerin iş-emini marifeti ile ve şeriat marifetiyle hallerine fasıl verilmek» (Osman Nuri, Mecelle Umur'u Belediye).

Maden ocaklarını 19. yüzyıla kadar devlet esas olarak angarya ile işletiyordu. Bu ocaklarda çalışanlar, (esas olarak) emeklerini kendi gönüllü istekleriyle satan işçiler değillerdi. Bunlar zorla çalıştırılıyor ve üzerlerinde özel bir statü uygulanıyordu. Mültezimlere verilen ocaklarda kimlerin ne kadar bir ücretle ne kadar çalışacağını devlet veya mültezimler tayin ederdi. Fakat ocaklarda çalışması istenen kişiler yerlerine başkalarını gönderebilirlerdi. Bunun yanında devlet madenlerde askerleri de çalıştırıyordu. Ocaklarda çalışma şartları son derece ağırdı. Kazalar, hastalıklar, zehirlenmeler vahşice baskılar ve işkenceler emekçileri kırıp geçiriyordu. Bu yüzden kaçanların haddi hesabı yoktu. Mesela 1565'de Bilecik madenlerinde çalışan piyade-

ler madenlere girmemek için direnişe geçtiler. Yine 1782'de birçok ocakta direnişler oldu, bazı işyerleri terkedildi. Yukardaki فرمان da bu durumu açığa vuruyor.

1800'lerden önce madenlerde çalışanları modern anlamda proleter olarak değerlendiremeyiz. Çünkü bunlar toprakla veya köyle bağımlı sürdüren ve zorla çalıştırılan yarı-köylü emekçilerdir. Çoğunun daimi mesleği madencilik değildir. Madenlerde çalışma çoğu için geçici bir angaryadır. Fakat içlerinde sürekli çalışmak zorunda bırakılanlar da vardı. Bunların işçi nitelikleri (esas olmamakla birlikte) daha belirgindi.

19. yüzyılın başlarından itibaren yukardaki maden ocaklarının hemen hepsi sömürgeci firmaların eline geçti. Bu ocaklardaki üretim kapasitesi arttırıldı. İşletilmeyenler işletildi, yeni maden kaynakları bulundu. Maden ocakları çevresinde yaşayan köylüler, angarya sisteminin eskisi gibi çok ağır olmamasına rağmen, yoksulluğun pençesinde inledikleri için maden ocaklarının doğal işçisi durumuna geldiler.

1829'da Zonguldak'ta kömür madeni bulundu. Bu kaynaklar 1848'de işletmeye açıldı. İşletme imtiyazı, «yıllık 30 bin kuruş gibi çok cüz'î bir bedel karşılığında İngiliz sarraflarına bırakılmıştır.» Sarrafların «Kömür Kumpanyası» havzadan ürettiği kömürün tamamını «Bahriye Nezareti»ne satıyordu. 19. yy.'ın ortalarında Osmanlı İmparatorluğu dünyanın tek krom üreten ülkesiydi. Ege'nin kuzeydoğu yöresindeki krom yataklarını işleten İngiliz sömürgecileri büyük kârlar sağladılar. 1861'den sonra krom yatakları ve diğer kaynaklar üzerinde, sömürgeci şirketler arasında imtiyaz elde etme mücadelesi iyice kızıştı. İngiliz şirketleri bir yandan kendi aralarında boğuşurken diğer yanda ise Alman ve Fransız şirketleriyle rekabet içindeydiler. Bu mücadele, söz konusu sömürgeci devletlere bağlı Osmanlı hakim sınıf grupları (Komprador feodal grupları) aracılığıyla bazen açık bazan gizli bir şekilde sürüp gidiyordu. Adam satın almalar, büyük rüşvetler, entrikalar giderek artıyordu. Ve yeni yeni maden ocakları açılı-

yordu. Alaşehir'de, Kütahya'nın Dağardı'nda ve Harmanlık'ta, Fethiye yakınlarında, Bursa Nallılar'da, Kastamonu Devrekani'de krom sa Nallılar'da, Kastamonu Devrekani'de krom madeninin 19'u bir İngiliz sömürgecisinin, Paterson'un elindeydi). 1845-1846'da Kula ve Kuşadası yakınlarında, Yeniköy'de (1867), Tire (1875) ve Söke dolaylarında, Aydın'da zımpara taşı yatakları bulundu veya işletmeye açıldı: Ödemiş Cinlikaya'da antimuan; Tire Hasançavuş ve Bayramiç'te manganez; Söke, Yenice, Küpdağı, Bozcaada ve Bursa'da linyit; Balıkesir'de boraks; Konya'da simli kurşun; Malatya'da bakır; Çanakkale'de kükürt yatakları emperyalist firmalar tarafından işletmeye açıldı.

Eski maden ocaklarının kapasitesinin artırılması ve yeni yatakların çeşitli emperyalist firmalar tarafından bulunup işletilmesi (bazı feodal uygulamalara rağmen) modern anlamda maden proletaryasını ortaya çıkardı.

19. yy.'ın ilk yarısında kapitalizmin hızla geliştiği sömürgeci batı ülkelerinden, geri feodal ülkelere mal ihracının artmasıyla birlikte deniz ticareti eskiye nazaran daha çok yoğunlaştı. Ticaret ve savaş gemileri yapımı hızlandı. Osmanlı İmparatorluğundaki tersanelerin bir kısmı işlemez duruma gelirken bir kısmının kapasitesi bu duruma bağlı olarak genişletildi. Tersanelerin bulunduğu yerler İstanbul, İzmit, Trabzon, Sinop gibi önemli liman şehirleriydi. Birçok tersanede binden fazla işçi çalışıyordu. Sultan Abdülaziz döneminde (1861-1876) tersanelerde çalışan işçilerin sayısı silah fabrikalarıyla birlikte yalnız İstanbul'da 5 bindi.

19. yy.'ın ilk yarısında, tarımda, dokuma ve madencilikte proletaryanın ortaya çıkışını bu şekilde koyduktan sonra (proletaryanın üretim ve yaşayış şartlarını, mücadelesini ileride anlatmak üzere) gelelim 19. yy.'ın ikinci yarısında demiryolu işçilerinin ortaya çıkışına.

c — Sömürgeciler Sanayi Mallarını İç Pazarlara Sevk Etmek, Madenleri ve Tarım Ürünleriniyse Limanlara Taşımak İçin Demiryolları İnşa Etiler. Böylece Demiryolu İşçileri Doğdu.

19. yy.'ın ikinci yarısında, demiryolu imtiyazlarını elde etmek konusunda, genel olarak sömürgeci devletler, özel olarak da İngiliz ve Alman sömürgecileri arasında çetin mücadele ve çekişmeler oldu. Çünkü demiryolu imtiyazlarının ele geçirilmesi mücadelesi, iç pazarların, ucuz işgücü ve hammadde kaynaklarının yağmalanması mücadelesinin en önemli parçasıydı. Mamul maddelerin iç pazarlara sevk edilmesi, hammadde kaynakları ve tarım ürünlerinin ise limanlara ve oradan da sömürgeci Batı ülkelerine taşınması için demiryollarına ihtiyaç vardı. Bunun yanında demiryolları sömürgeci şirketler için başlı başına bir gelir kaynağıydı. Osmanlı devleti her yıl demiryolu hatlarına büyük miktarda teminat akçesi ödüyordu. Ayrıca, «bu demiryollarına birçok vergi muafiyetleri ve imtiyazlar sağlıyordu. Örneğin, Bursa-Mudanya hattı yapılırken, sözleşmenin 6'ncı maddesinde, hattın beşer kilometrelik iki yanında devlete ait topraklar içindeki taş, kum ocaklarının imtiyaz sahipliği verilmişti. Hatta devlete ait toprak parasız olarak verilecek, dışardan gelen kömürden gümrük vergisi alınmayacaktı. Gelir, kilometre başına 8 bin frank oluncaya kadar devlet, damga vergisi, toprak, sermaye ve aletler üzerinden vergi almayacaktı» (H. Avni Şanda, Yarı-Müstemleke Oluş Tarihi).

Osmanlı İmparatorluğu'nda demiryolu işine ilk el atanlar İngiliz sömürgecileridir. İlk hatlar 1854'te Zonguldak'ın Kozlu ve Üzülmüş maden mıntıklarına döşenmiştir. Bunu (liman şehirlerine yakınlığından, elverişli pazar, zengin hammadde ve tarım ürünleri imkanından dolayı) Ege bölgesi izlemiştir. Burada ilk hat gene İngilizler tarafından İzmir-Dinar arasına döşendi (1856). Aşağıdaki tablo, 19. yy.'ın ikinci yarısında demiryollarının

★ PARTİZAN

emperyalist devletler arasında ne şekilde paylaştığını gösteriyor:

DEMİRYOLLARI	İNŞA TARİHİ	SERMAYESİ
İstanbul-Edirne	1869-70	Fransa, Belçika, İsviçre ve Avusturya
Edirne-Dedeağaç	1870-72	
İzmir-Aydın	1856-67	İngiltere
Aydın-Dinar-Eğirdir	1879-1912	»
Tire-Ödemiş-Çivril vs.	1883-1911	»
İzmir-Kasaba (Turgutlu)	1863-66	
Kasaba-Alaşehir	1885-86	Fransız sermayesiyle İngilizlerden satın alınmıştır.
Manisa-Soma	1889-90	
Alaşehir-Afyon	1894-96	
Soma-Bandırma	1888-90	
İzmir-Bornova	1865	
Mudanya-Bursa	1872-92	Fransız İngiltere ve daha sonra da Alman
Mersin-Adana	1884-86	
Haydarpaşa-İzmit	1872-73	(Deutsche Bank'a satılmıştır).
İzmit-Ankara	1888-90	
Arifiye-Adapazarı	1896-99	
Eskişehir-Konya	1893-96	Deutsche Bank

İşte emperyalizmin ve kapitalizmin demiryollarındaki mezar kazıcıları (yani gündelik çalışan gardötrenler, makasçılar, geçit ve hat bekçileri ve diğer işçiler) de böyle ortaya çıktı. Demiryollarının inşa edilmesiyle birlikte, bu yolların yakınında birçok evleri, sabun imalathaneleri, un fabrikaları gibi küçük ve orta çapta imalathaneler de kurulmaya başlandı.

İşte başından beri anlatmaya çalıştığımız bu ve benzeri yatırımlar Türkiye proletaryasının doğmasına ve giderek büyümesine yol açtı.

Hiç şüphesiz ki biz, modern bir sınıf olan proletaryanın doğuşundan kapitalizmin bağrında yeşeren ücretli bir sınıf olarak doğuşundan söz ediyoruz. Yoksa 16., 17. ve daha önceki yüzyıllarda da işçiler vardı. Türkiye daha 14. yy.'da deri endüstrisinde Batı'dan ileri olan, maden ve madeni eşya ihracatı yapan, yaygın ve çağına göre ileri bir dokuma endüstrisine sahip bir ülkediydi. 16. yy.'ın or-

talarında Bursa, her yıl binden fazla deveyle Anadolu ve Suriye'den gelen ipeklerin işlendiği bir şehirdi. Anadolu pamuklu, ipekli ve yünlü kumaşları, deri ve toprak eşyaları, silahları vb. ile çok ileriye. Anadolu'da iplik bükme, kumaş dokuma, halı, kilim vb. gibi evlerdeki tezgahlarda çoğunluğunu kadın ve kızların teşkil ettiği büyük bir emekçi kitle vardı. 17. yy.'ın ikinci yarısında İstanbul'da 29 devlet işletmesinde 10 binden fazla işçi ve usta çalışmaktaydı. (her işletmeye ortalama 300 işçi düşmektedir). Özel kesimdeyse (İstanbul'da) 25 bin işyeri vardı. Bu işyerleri de toplam (sahibi dahil) 80 bin işçiyle usta çalışıyordu (her işyerine 3-4 kişi düşmektedir). İstanbul, Gelibolu, Alanya ve Ege kıyılarındaki tersanelerde binlerce işçi çalışıyordu. Bazı yeniçeri ocakları, silahçılar ve ihtisas sahibi birlikler de bu işlerde çalıştırılıyordu. 19. yy.'ın başlarına kadar Osmanlı İmparatorluğu'nda gerçek işçi statüsünde olan özgür işçilerin sayıları azdı. Loncalarda çıraklar ve kalfalar, çeşitli işyerlerindeyse ya angarya hükümlüsü köylüler ya mahkum ve esirler ya da askerler vb. çalışıyordu. Bunlar gerçek ya da modern anlamda işçi sayılmazdı.

Burada şunu belirtmeliyiz ki, biz şimdiye kadar Türkiye proletaryasının çoğunluğunun (ana kesiminin) ortaya çıkışını anlatmıştık. Proletaryanın bir kesimi de emperyalizmin, komprador kapitalizmin ve feodalizmin baskısı altında olan milli sanayinin bağrında ortaya çıktı. Genellikle küçük ve bir kısım orta büyüklükteki işletmelerde toplanan bu kesimin ortaya çıkışı üzerinde ayrıca durmayacağız. Şimdiye kadar anlattıklarımızı bazı yeni genel bilgilerle birlikte toparlayalım.

TOPARLARSAK :

1 — 18. yy.'ın sonları veya 19. yy.'ın başlarından itibaren emperyalizmin (sömürgeciliğin) ülkeye adım adım girmeye başlaması ekonomik, siyasi, askeri ve sosyal alanda önemli değişikliklere yolaçtı. Mamul maddelerin ülkeye akmasıyla birlikte liman şehirlerinde ve bu şehirlere yakın yerlerde pazarlar oluşmaya başladı. Ticaret gelişti. Emper-

yalist firmalar tarım ürünlerine ve hammadde kaynaklarına el koymaya, toprak satın almaya giriştiler. Liman şehirlerinde emperyalistler tarafından ticarethaneler kuruldu, bunların iç bölgelerde şubeleri açıldı. Gene liman şehirlerinde Rum, Ermeni ve Yahudi azınlıklardan gelme yeni bir sınıf, liman şehirlerindeki emperyalist şirketlerle iç bölgelerdeki üreticiler ve tüketiciler arasında aracılık yapan, ticaret, bankacılık, sanayi ve kıyı ticaretiyle uğraşan komprador burjuva sınıfı oluştu. Bunlarla birlikte emperyalist şirketlerin rüşvetleriyle beslenen, omuzları ve göğüsleri nişan ve madalyalarla dolu sakallı rantiyeye paşaları türedi. Büyük çapta faizcilik yapan hazineye borç para vererek karşılığında çeşitli yerlerin vergilerini veya aşar mahsulünü kendi hesaplarına toplayan eski sarrafların bir kısmı emperyalist bankaların bir uzantısı, işbirlikçi bankerleri haline geldi. Bunların bir kısmı ithalat ve ihracat hareketlerinde aracı olurken bir kısmı da (özellikle 19. yy.'ın ikinci yarısında) kambiyo, esham ve tahvilat satışlarıyla uğraşmaya borsacılık yapmaya başladılar.

2 — 19. yy.'ın ilk yarısındaki bu değişmelerle birlikte, liman şehirlerinde ve buralara yakın yerlerdeki (loncalar tarafından tekelleştirilen) Osmanlı feodal sanayi üretimi emperyalist firmaların mamul maddeleri tarafından yıkıldı. Lonca ustalarının kalfa ve çırakların büyük bir kısmı pazarları istila eden mamul maddelerin gücüyle işinden oldu. Liman şehirlerinde yeni iş yerleri açıldı. «Farklı lonca birlikleri arasındaki işbölümünün yerini» yeni açılan işyerleri içindeki işbölümü aldı. Madenlerde, pamuk tarlalarında işçi sınıfı doğmaya başladı.

3 — 1838 ticaret sözleşmesi Osmanlı İmparatorluğu'nun İngiliz-Fransız sömürgecilerinin bir yarı-sömürgesi haline geldiğinin belgesiydi. Bu sözleşme, sömürgecilere tarım ürünlerinin ve hammaddelerin satın alınmasında ve ihracında büyük imkânlar ve kolaylıklar sağlıyordu. Yerli tüccara iç gümrük duvarı uygulanırken yabancı tüccar bundan

muaf tutuluyordu. Çeşitli devlet tekelleri ve ihraç yasakları kaldırılıyordu. 19. yüzyılın birinci çeyreğinden itibaren Osmanlı İmparatorluğu artık İngiliz-Fransız sömürgecilerinin bir yarı-sömürgesiydi. Liman şehirlerinde ve bu şehirlerin yakın çevresinde komprador nitelikli bir kapitalizm yeşermişti. Fakat iç bölgeler hala eski feodal uykusunda idi. Sömürgeci firmaların mamullerini taşıyan deve ve katır kervanları onu bu uykusundan uyandırmaya yetmiyordu. Mamul maddelerin giremediği ya da çok az girdiği geniş bölgelerde loncalar veya el zanaatları yaşıyordu. Köyler hala eski köydü. Büyük toprak ağalarının tahakkümü altında, toprağa bağlı, elbisesini evinde dokuyan, çarığını diken, ununu öğüten, aydınlatmasını bitkisel yağlardan karşılayan barutlu pamuğunu çakmak taşıyla tutuşturan kapalı köydü. Vergilerle soyulmuş, gençleri seferler için devşirilmiş mazlum köydü. Kasabaların durumu da farklı değildi. Onlar da dere kenarlarında deri imalathaneleri, un değirmenleri, dokuma tezgahları, semercileri, nalbantları, kazancılarıyla eski kasabalardı. Kısacası 19. yy.'ın birinci yarısında Osmanlı İmparatorluğu'nda yan yana iki yapı vardı. Birisi liman şehirleri ve bunların yöresinde, eski feodal yapının Avrupa kapitalizmi tarafından kısmen çözülmesiyle ortaya çıkan yarı-feodal yapıdır (Ki bu kesimde ilkel bir komprador kapitalizm oluşmuştu. Kapitalist üretim ilişkileriyle feodal üretim ilişkileri içiçeydi. Fakat pazar için üretim yaygın ve hakim durumda değildi. Feodalizm sarsılmıştı fakat köylüler toprak ağaları, vergi tahsildarları ve faizciler tarafından amansızca sömürülüyordu. Ücretli emek sömürüsü pamuk tarlalarında maden ocaklarında vb. sözkonusuydu.) Diğer yapı ise Avrupa kapitalizminin henüz yeterince ulaşip çözemediği veya sarsamadığı büyük feodal yapıdır. Demek oluyor ki eski bağımsız merkezi feodal imparatorluk artık 19. yy.'ın ilk çeyreğinden sonra yarı-sömürge, feodal ve yarı-feodal bir yapıdadır.

4 — 19. yy.'ın ikinci yarısında demiryolları inşa edildi. Önemli ticari liman şehirle-

riyle bu şehirlere yakın iç bölgeler arasında ticaret canlandı. 19. yy.'ın birinci yarısında liman şehirlerinde ve bunların yöresinde oluşan sömürgeci, komprador tefeci-tüccar sömürü ağı demiryolları sayesinde daha ileri- lere, yakın iç bölgelere kadar uzandı. Buralara mamul maddelerin liman şehirlerine ise tarım ürünleri ve ham maddelerin akını başladı. Maden ocaklarının ele geçirilmesi, yeni ocakların bulunup işletilmesi hızlandı. 1854' de ilk dış borçlanma yapıldı. Ve ülke giderek boğazına kadar borçlandı. 1881'de Düyun-u Umumiye sistemi ile maliyenin kontrolünü ve vergilerinin önemli bir kısmını İngiltere,

Fransa, Avusturya ve İtalya gibi devletlere bıraktı. 19. yy.'ın ikinci yarısında (komprador kapitalizm birinci yarıya nazaran daha çok gelişmesine rağmen) ülke yine yarı-sömürge, feodal ve yarı-feodal olarak kaldı. Ama bağımlılığı daha da arttı.

5 — Ayanların, mültezimlerin, sarrafların, feodal paşaların 19. yy.'ın başındaki devleti artık 19. yy.'ın ilk çeyreğinden itibaren ve özellikle de ikinci yarıda azınlık kompradorların, büyük feodalilerin, bankerlerin, rantiyeler paşaların vb. devleti haline gelmişti.

(Devam edecek)

nihat behram

SER VERİP SİR VERMEYEN
BİR YİĞİT

İBRAHİM KAYPAKKAYA'NIN HAYATI
VE MÜCADELESİ

(Bir yılda 40 bin satış)
-Yeni basım ÇIKTI-

HAYATI TUTUŞTURAN
ACILAR

(Yazarın, 1. Basımını kısa bir sürede tükenen son şiir kitabının 2. Basımını ÇIKTI.

may yayınları

Babıâli Cad.No:19
Cağaloğlu/İST
Tel: 27 71 61

FAŞİST CİNAYETLER, «Sİ
VİL» SIKIYÖNETİM, «TOP
LUMSAL ANLAŞMA» VE DAR
BE TEHDİTLERİ HALKIMI-
ZIN HALK DEMOKRASİSİ VE
BAĞIMSIZLIK MÜCADELE
SİNİ DURDURAMAZ!

Partizan Yayınları No: 5

ÇIKTI

Yazışma Adresi:

P.K. 648 Aksaray / İSTANBUL
Genel Dağıtım: Ülke Dağıtım
(ÜL-DA) Cağaloğlu Meydanı
Beyhan No: 29 / 303 Bayileri-
nizden isteyiniz! İSTANBUL

Fiatı 7.5 T.L

Alınan
Plat

Kudsiye Bozoklar için Yardım Kampanyasına Katılalım !

KUDSİYE BOZOKLAR, Türkiye'nin çeşitli mil-
liyetlerden yoksul halkının Demokratik Halk Dev-
rimi mücadelesine bütün benliğiyle katılmış yiğit
ve tutarlı bir devrimcidir. O, 12 Mart döneminde
Marksist-Leninistlerin yanında yerini alıp, bu u-
ğurda mücadele verirken, faşist polislerle giriştiği
bir çatışmada kurşunlanmış ve sakat kalmıştır.
Fakat Türkiye devrimci kadınlarının bu yiğit tem-
silcisi, içinde bulunduğu en zor şartlar karşısında
eğilmemiş; mücadelesine devam etmiştir. Bugün
de var gücüyle devam etmektedir. Fakat ne var
ki, vücudunda taşıdığı faşist saldırının izleri yeni-
len açılmış, Kudsiye Bozoklar'ın bu mücadelesini
tamamiyle engelleyecek bir duruma gelmiştir.

PARTİZAN — halkımızın mücadelesinde feda-
karca yürüyenlerin her zaman yanında olmuştur
ve olacaktır. PARTİZAN bu anlayışla Kudsiye Boz

oklar'ın içinde bulunduğu bu zor şartları aşabil-
mesi, Kudsiye Bozokları'nın tekrar tedavi edilebil-
mesi için bir yardım kampanyası açmıştır. Bütün
yurtsever ve devrimciler bu kampanyaya katılma-
lı, Kudsiye Bozoklar'a yardım etmelidirler.

Toplanan yardımlar, İsmet Tosun Çağaoğlu
Ziraat Bankası Şubesi Hesap No: 377 ÇAĞALOĞ-
LU / İSTANBUL adresine gönderilmelidir.

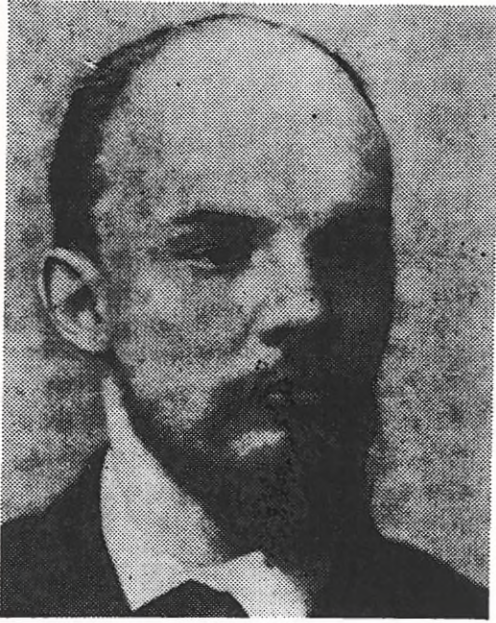
**FAŞİZMİN SAKAT BIRAKTIĞI DEVRİMCİ-
LERE SAHİP ÇIKALIM!**

**KUDSİYE BOZOKLAR'A YARDIM İÇİN
SEFFERBER OLALIM!**

**KAHROLSUN FAŞİZM, YAŞASIN DEMOK-
RATİK HALK DEVRİMİ!**

LENİN
BÜTÜN
ESERLER

ÜLKE
yayıncılık

LENİN
Bütün Eserler
CİLT 2
çıkıyor !

LENİN
Bütün Eserler
CİLT 1 (1893 - 1894)
çıkıtı !

İsteme Adresi
ül-da

CAĞALOĞLU MEYDANI
Bey Han 29/31

Kat. 4/303 - İST.

www.parkizanarsiv.com

«Türkiye gibi yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerde işçi sınıfı ve onun önderliğinde çeşitli milliyetlerden halkımızı kurtuluşa götürecektir? Proletarya ve halkımız hangi yolu takip ederek kendi öz iktidarı olan Demokratik Halk İktidarı'nı kuracak; başarısını sosyalizm ve sınıfsız toplum uğruna mücadelesiyle pekiştirecektir?»

PARTİZAN'ın bu sayısında işte Türkiye devriminin can alıcı sorunlarından birisi olan bu konu ele alınıyor.

Bu konunun içinde bulunduğumuz dönemde özellikle ve öncelikle ele alınmasının belirli bir amacı var. Bugün yurtsever-devrimci saflarda belirli bir etkinliği olan ve kendisini «Marksist-Leninist», «proleter devrimci» vb. olarak tanıtan oportünizm, artık tarihsel özelliği olan belirsizlik ve muğlaklık perdesini aralamak zorunda kalmaktadır. Oportünizm artık Marksizm-Leninizm'e cepheden saldırmak yolunu seçmiştir. Çünkü sınıf mücadelesi onları kesin olarak sınıfsal özlerini ortaya çıkartmaya; devrimimizin tayin edici sorunlarında kesin tavır koymaya zorlamaktadır.

.....
«...halk savaşının temel muharebe alanları köylük alanlardır. Çünkü devrimimiz demokratiktir. Ve özünde bir toprak devrimidir. Buna bağlı olarak düşman kontrolü şehirlere nazaran buralarda çok daha zayıftır. Bu durum, sömürge, yarı-feodal ve yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler için aynen geçerlidir.

.....
«Halk savaşı, köylük bölgelerde toprak ağalarıyla diğer sömürücü sınıfların köylüler üzerindeki sömürsünü ve hakimiyetini kırıp bunun yerine köylülerin demokratik iktidar organlarını kurmayı hedef alır. Bu hedefe varma yolunda önüne geçen bütün engelleri yıka yıka gelişir. Düşmanın bu bölgelerdeki her türlü baskı ve sömürü çarkını kıra kıra gelişir. Şehirlerde komprador patronlarla ordu ve polis zulmünün işçi sınıfı ve diğer halk yığınları üzerindeki faşist zorbalığına karşı mücadele eder. Onların siyasi ve ekonomik mücadelelerine önderlik ederek halk demokrasisinin gerçekleşmesi yolunda ileri mevziler kazanmalarını sağlar. Kısacası halk savaşının bütün ülkedeki ana hedefi, emperyalizmin, komprador burjuvaziyle toprak ağaları iktidarının halk üzerindeki baskı ve sömürsünü kırıp, bunun yerine halkın demokratik diktatörlüğünü kurmak, yani sosyalizme geçişi sağlayacak olan iktidarı gerçekleştirmektir.»

«1 Ekim 1978 tarihi, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 29. yıldönümüdür.

ÇHC'nin kuruluşu hiç şüphesiz ki, dünya tarihine altın harflerle kazınan büyük bir olaydır.

1 Ekim 1949'da, Pekin'in Tien Anı Men meydanında ÇHC'nin kuruluşunu bütün dünyaya ilan eden büyük Marksist-Leninist Mao Zedung, bunun hemen arifesinde şöyle diyordu:

«İnsanlığın dörtte birini oluşturan Çin halkı, şimdi ayağa kalkmıştır.»

İşte 1 Ekim 1949 tarihi, çeşitli milliyetlerden Çin halkının, ÇKP önderliğinde ayağa kalktığı; emperyalizme, komprador kapitalizme ve feodalizme, onların baskı, sömürü ve zulmüne karşı yürüttüğü amansız, zorlu ve şanlı mücadelesinin, Demokratik Halk Devriminin zaferiyle taçlandığı tarihtir.

Bu büyük zaferin 29. yılında, Çin halkının bütün bir tarihi dönem boyunca, zaferden önce ve zaferden sonra yürüttüğü büyük devrimci mücadelesini gözden geçirmek; Çin devrimi deneyinden gereken dersleri çıkarmak; bunları tutarlı bir biçimde hayata geçirmeye çalışmak, ve bu şanlı zaferin önünde saygıyla eğilmek, her şeyden önce devrimci sorumluluğun gereğidir.»

«...Türkiye proletaryasının mücadelesi, Türkiye halkının ezen ve sömüren sınıflara karşı verdiği mücadelenin çetin ve acılı bir parçasıdır. Bugün elde edilen haklar, dişle tırnakla yürütülen geçmişteki çetin mücadelelerin bir sonucudur. Bazı oportünist ve revizyonist akımlarla burjuva demokratları, proletaryanın kanını ve canıyla elde ettiği bugünkü hakları, hakim sınıfların özellikle de «demokrat burjuvazi (!)» nin proletaryaya bir ihsanı veya bahşisi olarak gösteriyorlar. Proletaryanın mücadele tarihi, bunların iğrenç yalanlarını açığa vuruyor. Bunlar işçileri hakim sınıflara karşı sinsice sabırlı olmaya, boyun eğmeye, «bekle gör» politikasını benimsemeye davet ediyorlar. Reformizmin kuyruğuna takmaya veya sınıf işbirliğine zorluyorlar.»